

dpm

drámapedagógiai magazin

a Magyar Drámapedagógiai Társaság periodikája

63. szám

CSONKA DEKAMERON

Horváth Mihály Gimnázium, Szentes, 10. osztály
Rendező: Szurmik Zoltán

VÉRNÁSZ

Ifjú Morbid Színpad, Kecskemét
Rendező: Sárosi Gábor, Rácz Annamária

Cseri László felvételei

dpm

drámapedagógiai magazin

a Magyar
Drámapedagógiai
Társaság periodikája
63. szám
(2019/2)

ISSN 1216-1071

A szerkesztőség postacíme:

1022 Budapest, Marczibányi tér 5/A
telefon: (70) 3353959
honlap: www.drama.hu
e-mail: drama@drama.hu

Kaposi László (felelős szerkesztő)

telefon: (28) 748564
e-mail: kaposi@drama.hu

Felelős kiadó: az MDPT elnöke

Borító: Hevesi Andrea

Támogató:

A Drámapedagógiai Magazin
megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap
támogatja

Számlaszámunk, amelyre az érdeklődők befizethetik az éves tagdíjat és a DPM megrendelési összegét: 11701004-20065946

Nyomdai munkák:
ABAKUSZ Vállalkozás

TARTALOM

<i>A felelős szerkesztő jegyzete</i> (KL)	2
<i>Észak-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó,</i> <i>Miskolc</i> Zuti Krisztián	2
<i>Dél-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Pécs</i> Keresztesy Veronika	4
<i>Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Kecskemét</i> Fekete Anikó	7
<i>Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó</i> <i>Szombathely</i> Patonay Anita	9
<i>Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó,</i> <i>Budapest</i> Körömi Gábor	13

<i>Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó,</i> <i>Debrecen</i> Sándor L. István	20
<i>Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó,</i> <i>Nyíregyháza</i> Zuti Krisztián	26
<i>Közép-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó,</i> <i>Veszprém</i> Golden Dániel	30
<i>II. Országos Diákszínházi Fesztivál</i> – <i>zöld szekció</i> (Jászay Tamás) – <i>kék szekció</i> (beszámoló helyett)	31 34
<i>XXX. Országos Diákszínjátszó Találkozó és ODE konferencia,</i> <i>Gyomaendrőd</i> (Hornok Máté, Fekete Balázs, Darabos Petra, Danka Márta Mária, Keszte Bálint)	35

A címlapon: Vörösmarty Mihály Gimnázium/KIMI 11.d – Pipin, rendezte: Perényi Balázs, Szalai Ádám
A hátlapon: Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium /KIMI 12.b – Szerb Antal: Utas és Há., rendezte: Gyevi-Bíró Eszter
Fotó: Cseri László

A felelős szerkesztő jegyzete

Ennyi, elég volt. Éppen eleget döntöttek helyettünk mások olyan dolgainkban, amiket mi magunk akartunk, ami nem volt kötelező, nem volt ránk vetített, amiben éppenséggel szabadok lehetünk volna. Amiben szabadnak kellett volna lennünk. Legalább ebben. Sokkal többször szóltak bele, mint amennyit el akarnánk viselni... Aztán egy idő után jött a semmi. Már beleszólni sem akarnak. És nem történnek meg az időhöz kötött, később nem pótolható, vissza nem hozható események... Vegyük hát saját kezünkbe dolgaink irányítását!

Tartalmi idézet három évtizeddel korábról – valami ilyesmi lehetett a mögöttese annak a színjátszás – drámapedagógia – bábjáték – versmondás környékén tapasztalható lázas (civil) szervezetalapítási tevékenységnek, ami a múlt század nyolcvanas éveinek legvégét, a kilencvenes évek legelejét az említett szakterületeken fémjelezte.

Még akkor is inkább mi tegyük, amit tennünk kell, mint az eddigiek, a hatalom és annak képviselői, ha nem adnak hozzá semmit – ez is benne volt a pakliban, és így is történt. A feladatot átvehettük, de ehhez nem járt pénz-fegyver-paripa.

Voltak, persze, hogyne lettek volna sokkal „ügyesebbek” (ügyesek mindig vannak): olyan civil szerveződések is létrejöttek, melyek valahonnan, valahogy vagyont is tudtak gründolni maguknak. Vagyont, amit aztán vagy megtartottak, vagy értékesítettek, cseréltek.

Hát, mi a munkát kaptuk... Azt azóta is engedik. (Nagy szó ez olyan kontextusban, ahol az államosítás, a központosítás a hatalom kedvenc játékaik közé tartozik.)

Határozottan szép pillanatok voltak, nem kevés romantikus hevülettel fűszerezve, amikor létrejöttek és dolgozni kezdtek ezek a ma is létező szerveződések: köztük a gyermekszínjátszásért is felelős drámapedagógiai egyesület 1988-as alapítása után 1989-ben a bábosok, majd a diákszínjátszók szervezete – az utóbbi a drámásokhoz képest mindössze kb. háromnegyed évvel később. A versmondók egyesülete jóval később állt a startvonalhoz, 1992-ben. A felnőttek színjátszásával – szerteágazó terület – sokféle szervezet próbált foglalkozni, náluk a terület felosztása, a létrejövés, megszűnés, összeolvadás stb. bonyolultabb mintázata alakult ki: nem lehet egy kezdeti évszámmal leírni.

Egy pillanatot emelek ki: élénken élő emléktöredék a tihanyi országos konferenciáról, ami fontos esemény volt 1989 őszén. Ekkor az ODE már létrejött, a választott vezetők első nyilvános fellépése volt a tihanyi, ahol már úgy, mint egy korrekt indulóprogrammal rendelkező szerveződés vezetői képviseltük a diákszínjátszást. A fotó fejből, képi emlékként is megmaradt: megérkezünk, ragyogó napsütés, ott állunk Breyer Zoli Trabantja mellett, a pártüdülő bejáratánál, ahová addig bejutni nyilván nem akarhattunk, esélytelen is lett volna. Nem tudom, hogy kinek adták el, ki vette meg, de gyanítom, mint ahogy a Balatonpart egyre több pontján, egy amatőr színjátszó rendezvényt ma sem lenne sokkal több esélyünk a bejutásra... Persze, ma is tudjuk, mint akkoriban is, hogy „hol a helyünk”.

Lehetne nosztalgizálni, de eszem ágában sincs. Ezzel együtt maga a tény megkerülhetetlen: 30 évvel fiatalabbak voltunk. Sajnos, azok közül, akik akkor ott voltak, néhányan hamar váltak kortalanná.

Az indulás, a kezdet annak minden természetesnek is tekinthető nehézsége mellett sok örömet is adott. Reméljük, hogy azoknak is, akikért van ez az egész, és nem csak azoknak, akik alapítóként, szervezőként benne voltak. Az egyesület rögtön többet hozott, mint ami közvetlenül létrejötté előtt volt: kiírta a maga országos találkozóját, megszervezte a nyári országos táborát, a határon túli magyar csoportok részvételével nemzetközi diákszínjátszó találkozót hívott életre, képzések indítását támogatta vagy szorgalmazta...

De ez itt csak egy villanás, pillanatkép a múltból. A történet tárgyalásába belecsúszni sem szándékunk, sem lehetőségünk, és talán képességünk sincs.

Folyóiratunk jelen száma a diákszínjátszás aktuális szép pillanatairól szól, a regionális rendezvényektől indulva az országos konferenciáig, találkozóig és fesztiválig.

A harmincadik évről.

Az Országos Diákszínjátszó Egyesület harmincadik évről.

Észak-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Miskolc

2019. március 9.

Zuti Krisztián

A regionális diákszínjátszó találkozók sora március 8-án indult el Miskolcon, az észak-magyarországi régióban. A Miskolci Nemzeti Színház Játékszín elnevezésű kamaratermében öt produkció került bemutatásra, melyből egy a debreceni Főnix Diákszínpad előadása volt. Nagy kérdés, mi az oka annak, hogy ebből a régióból mindössze 4 előadás, 3 csoport és alig 20 diákszínjátszó lépett színpadra, kiegészülve a debreceni diákszínjátszókkal.

A korai – március 9.(!) – időpont kétségkívül lehetett olyan tényező, ami befolyásolta a jelentkezők számát, hiszen az utolsó pillanatban több csoport is lemondta a részvételt időhiányra hivatkozva. A régió színvonalas diákszínjátszó életének megőrzése érdekében mindenképpen fontos lenne egyeztetni szervezőknek és résztvevőknek a jövőbeni rendezvények paramétereiről annak érdekében, hogy minél több előadásnak jelentsen megmutatkozási lehetőséget a regionális találkozón. (A zsűriben Demarcsek Zsuzsa volt a munkatársam.)

A kevés előadás ellenére a program fél kilenckor kezdődött a **KOMISZAK csoport** *Bolondok* című előadásával (rendezte: Izsó Angelika). A korai időpont mellett a játszóknak dolgát nehezítette, hogy Örkény *Tótek* című drámájának főbb jeleneteit kellett színpadra állítania a kétfős társulatnak. A koncepció szerint Tót és a postás egymás mellé kerül az elmeógyógyintézetben, ebből a szituációból bontakozik ki az eredeti mű felelevenítése. Az emlékek felidézése során a darab legfontosabb eseményei kerülnek színpadra, szinte az összes szereplő felvonultatásával. Nagy érdeme a játszóknak, hogy hősiessé munkát végezve próbáltak megfelelni a feladatnak, ami azonban jelen állapotukban túlnőtt rajtuk. Az előadás számos pontján egyik pillanatról a másikra kellett szerepet váltaniuk, és ezt szinte kizárólag hangszínváltással igyekeztek megoldani. Érdekes kísérlete volt az előadásnak a nézői interakció megteremtése. Ez a színházi eszköz mindig kétélű fegyver, ami akkor működik szerencsésen, ha sokszor játszott, begyakorlott mechanizmusról van szó. Érthető okokból ennél az előadásnál még sokszor döcögött ez a hatásmechanizmus. Összességében egy nagy vállalat láthattunk a színpadon, ami azonban most még túl nagy feladat volt a játszóknak, akik azonban tehetségük mellett megmutatták azt a jelentős munkát is, ami az előadás színpadra viteléhez elengedhetetlen volt.

(Színészi különdíj Rontó Zoltánnak, bronz minősítés)

Várhidi Attila és a **Főnix Diákszínpad** nem először választotta Miskolcot fellépésük helyszínéül. Ezúttal is egy rendkívül energikus, a színpadon magabiztosan létező csoportot láthattunk, de ezek mellett a játszóknak személyiségéről nagyon keveset tudhattunk meg. *A bárányfelhő-bodorító (na meg: Ki a legény a csárdában?!?)*, Lázár Ervin meséjének feldolgozása ugyanis nagyon szűkre méri azokat a kereteket, amelyekben a játszó reflektálhatna saját életére vagy személyes élményeire vihetné színpadra. Őszintén várom azt az előadást a csoporttól, amelyben a most is megtapasztalt fegyelmezett és szenvedélyes színpadi játék olyan témáról és kérdésekről zajlik, melyek kibontása során a játszóknak személyisége jelenik meg a színpadon, őszintén feltéve az őket leginkább foglalkoztató kérdéseket.

(Külondij a legjobb női alakításért Bujdosó Virágnak, bronz minősítés)

A **KOMISZAK csoport** második előadása, a szintén Izsó Angelika által rendezett *Randi* a monodrámája és a stand up comedy ötvözetének élményét nyújtotta számomra. A Kucsár Huba az által játszott figura szerelmi életének többnyire komikus helyzeteit mesélte el nekünk a színpadon, feltűnő természetességgel. Valóban nehéz volt eldönteni, hogy saját élményeit meséli el a játszó, vagy egy figura kitalált szerelmi ügytelenségeit fogalmazza meg a színpadon. Üdítő volt ez a természetesség, amit azonban az előadás teátrális befejezése a színház mesterkélt, giccsbe hajló világába vezetett át. Mindentől függetlenül Kucsár Huba személyes megbeszélései, helyenként jól megírt szövegei különleges élményt jelentettek számomra.

(Színészi különdíj Kucsár Hubának, bronz minősítés)

A **Földes Gimnázium KIS Színpad** szintén egy monodrámával jelentkezett (rendező Dr. Puskás István). Puskás Balázs jóvoltából egy Don Quijote átiratot láthattunk. Az előadás érdekessége az volt, hogy Don Quijote

történetét az őt kereső és sehol sem találó Sancho visszaemlékezéseiből eleveníthetjük fel. A teljes történet természetesen nem bontakozik ki előttünk, már csak azért sem, mert nem Don Quijote alakja áll az előadás középpontjában, hanem egy mesterét vesztett tanítvány sorsa, aki lemondva mestere megtalálásáról, az általa képviselt értékek megőrzése érdekében végül felvállalja Don Quijote küldetésének folytatását. Puskás Balázs színészi képességei régóta ismertek a miskolci találkozók közönségének, és ebben az előadásban is nagyszerűen alkalmazza őket. A játék a mester elhagyott tárgyainak kreatív használatára alapoz, elsősorban a zenei aláfestéseknél is használt gitárra. Ezeket a játékelemeket az előadás még nem használta ki teljesen, túlzottan szövegcentrikus volt, valamint a főhős szerepívének megrajzolásában is mutatkoztak hiányosságok, melyekkel együtt a *Szíviünk nem reszket* című előadás a találkozó egyik meghatározó élményét jelentette.

(*Különdij a legjobb férfi alakításért Puskás Balásznak, ezüst minősítés, ODF meghívás*)

A **ZIG – KIMI 11. évf.** *Tengerjáró a zöld kékségben* (rendezte: Eisner Éva és Lukács Ákos) című munkája a közösségi diákszínházi kiemelkedő előadása volt. Az ír mondanivalóval játszó „tengeri road movie” kiváló lehetőséget adott arra, hogy a játékosok kreativitásukat felhasználva a közösségi színházcsinálás változatos formái jelenjenek meg a színpadon. A csoport nagy érdeme, hogy igyekeztek valóban sokféle színházi elemet megmutatni, így egyaránt volt részünk zenében, mozgásban, valamint a szereplők játékkedvének folytonos lendületében. Vezető és közönség viszonya rajzolódik ki az egymást követő jelenetekben, mely viszonyban az egyéniség felvállalásának problematikája is megjelenik. Nagyszerű élményt nyújtott az előadás már Miskolcon is, ám néhány héttel később Nyíregyházán látva az előadást, ez az élmény csak fokozódott, ami újra megerősítette bennem, hogy a túl korai fesztiváldőpont még azoknak az előadásoknak sem kedvez, melyek elkészülnek a megadott időpontra. A második előadás végképp meggyőzött arról, hogy az idei diákszínházi évad legkiemelkedőbb előadásainak egyikét hozta létre a miskolci Zrínyi Gimnázium csapata.

(*Különdij a kiemelkedő csapatmunkáért, arany minősítés, ODT meghívás*)

Dél-dunántúli Regionális Diákszínházi Találkozó, Pécs

2019. március 15-16.

Keresztesy Veronika

A Dél-dunántúli Regionális Diákszínházi Fesztiválon, március 15-én és 16-án tizenkét csapat előadását láthattuk a Pécsi Kulturális Központban.

A megnyitó után a szervező **Escargo Hajója Színházi Nevelési Szövetkezet** *Rabok legyünk vagy szabadok* című előadásával emlékeztünk meg a nemzeti ünnepről.

Kettőkor a **HaPuCsa** háromfős csapata kezdte meg a versenyprogramot a *Grün Vomit 2.* című előadásukkal. A zsűri egyik tagja, Takács Gábor úgy fogalmazott, hogy ez az előadás unikum a diákszínházi világban. A diákok önállóan hozták létre a performansz-jellegű produkciót. A fiatalok elsődleges célja a szórakoztatás, illetve az, hogy jól érezzék magukat, ami a nézők reakcióiból ítélve sikerült is. Ebben a tekintetben külön dicséret jár a színészeknek, akik szemmel láthatóan örömmel játszottak, de nem „bódultak el” maguktól. Az előadás bátornak mutatkozik, három okos és gondolkodó személyiséget láthattunk a színpadon. A zsűri arra biztatta a fiatalokat, hogy ezt a sokat ígérő, provokatív alapot gondolják tovább, hogy még mélyebb gondolati szinten működjenek.

A **TIQUÁ csapat** a pécsi Leőwey Klára Gimnáziumból érkezett. *Az én egypercesem* című előadásukat Örkény István novellái ihlették. A megjelenő novellák egy-egy etűd formájában kerültek színpadra. A zsűriből Zuti Krisztián kiemelte a *Változatok* című egyperces ihlette részt, amely meg tudta őrizni a szöveg önfeledt játékosságát. A diákok ügyes mozgással és zeneiséggel, improvizációkkal átszőve dolgoznak az anyaggal, érezhető a játékon, hogy törekednek arra, hogy értsék és érezzék az a groteszket.

A fesztiválon nemcsak játékosként mutatkozhatnak be a diákok, hanem alkotóként is. A **SzÉF színjátszók** a barcsi gimnáziumból érkeztek a *Karma* című produkcióval, ami diáktársuk, Pálfi András első rendezése. Az előadás elsősorban a verbalitás eszközeit használja a bántalmazás és a bullying témájában. A darab morálisan és erkölcsileg fontos témákat feszeget, és általános igazságokat szeretne kimondani. Sokat tudtunk meg arról, hogy a játékosok mit gondolnak a kiközösítésről, a zsűri pedig arra buzdította a csapatot, hogy merjenek új helyzeteket, állapotokat és akciókat vinni a játékba, hogy a nézőkkel megéltessék az amúgy fontos tartalmat.

A nap negyedik előadása A *Forgószél* címet viseli, amit a **mohácsi Szókiadó stúdióitól** láthattunk. A zsűri külön dicsérte az előadás összeszedett vizualitását, térhasználatát és a fel-felvillanó színészi értékét. Frappáns dramaturgiával játszik az előadás az álmokkal, a boldogsággal, és azokkal a gátakkal, amik megakadályoznak ezekben az elérésében. „Légy önmagad – de ne úgy!” – hangzik el többször is. A középiskolások mellett két kisiskolás gyermek is szerepelt. Ahogy ez a két korosztály egymás mellett állt, magából a játékból olvashattuk ki, milyen az autentikus, önfeledt lét, és mik azok a dolgok, amik az évek során rakódik rá a személyiségünkre.

Ezután a **nagyatádiak** mutatták be előadásukat *Először is magamat* címmel. A darab súlyos témákkal dolgozik: szorongás, magány és a halál. Az előadás jó része piros fényben játszódik, ami ad egyfajta misztikus érzést. Külön kiemelendő az előadás mozgásvilága és a színészi jelenléte, a diákok szinte mindent belső indíttatásból játszanak, érződik, hogy a feltett kérdések valóban foglalkoztatják őket. A zsűri arra biztatta őket, hogy kísérletezzenek még és keressék meg azt a konfliktust és dramaturgiai felépítést, amiben ezek az izgalmas ötletek és a megvalósításuk igazán érvényesülni tud.

A napot a **Pécsi Művészeti Szakgimnázium 11. évfolyamos drámás növendékei** zárták *Útra kell* darabjukkal. Az előadás különlegessége a térhasználat: az épületben több helyszínen párhuzamosan játszódtak párperces jelenetek, amelyeket folyamatosan ismételtettek, körülbelül félórás blokkokban. A nézők folyamatosan választhattak az etűdök közül, szabadon összerakva az inkább résztvevői, mint színházi élményt. Két ilyen „felvonás” után visszatértek a hagyományos formához, és a kamarateremben közösen játszottak az útkeresés nehézségeiről, illetve a választott út küzdelmeiről. A drámások lenyűgöző energiával és dicséretes színészi teljesítménnyel dolgoztak ebben a komplex, kísérleti jellegű előadásban. Megmutatták, hogy a zenét, bábót, szöveget, mozgást és a filmet is rutinos játékosként tudják alkalmazni.

A XXX. Dél-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó második napján hat előadást láthattunk, izgalmas színházi törekvésekkel, nagy színészi energiákkal és sok-sok nevetéssel.

A napot Pécs belvárosában, a Király utcai Hattyú udvarban kezdtük, ahol Ákli Krisztián **PHSZ-Berze Színjátszói** invitáltak minket lakásszínházi előadásukra, ami *A lámpagyár* címet viselte. A csapat öt éve dolgozik együtt, Zuti Krisztián úgy fogalmazott, hogy a ma látott előadásban öt év tapasztalata és tudása ért meg, színházi gondolkodásban és a kivételes színészi jelenléten, illetve abban a közös hitben, ami a produkciót jellemzi. Egy különleges családi történetet láthatunk, ahol Zsuzsi, lámpagyári munkás, kiszolgáltató, magára hagyott egyedülálló anyuka kénytelen a kisbabáját, Vicát a barátnőjére, Borira bízni, hogy megtarthassa az állását. Nem derült ki pontosan, hogyan és miért, de Vicát Bori neveli fel, amiről fiatal lány mit sem sejt. Az előadásban tüpontos dramaturgiával utazunk az előadás jelen ideje és 18 évvel előbbi történések között. Szép lassan rájövünk minden egyes részletre, az értelmünkre és érzelmeinkre egyaránt hat a játék. Minden percben ott lebeg a Zsuzsi megalázottsága, Bori küzdelme az anyai mintájával, a nagymama kiszámíthatatlansága és gonoszsága, az apa hiánya, a barátok és rokonok felelőssége, és a „lebukás” téthelyzete, aminek feszültségét az előadás elejétől a végéig képes volt megőrizni.

Délután a **Pécsi Művészeti Szakgimnázium végzős drámásaitól** láthattuk a *Jött egy nő* című előadást. A színpadon tizenhat lányt és egy fiút látunk, akik a nővé válás folyamatáról, sztereotípiákról és az ezekből fakadó nehézségekről szeretnének beszélni. Említésre méltó a nyitás, amiben minden játékos személyisége megvillan, és sokat ígér a felnövekedésről, szerelemről, szexualitásról és tapasztalatszerzésről, illetve az ezekből fakadó fiatalkori szorongásokról. Az előadás több pontján zavarba ejtő sztereotípiák halmazával találkozunk, amelyek nem minden esetben tudtak érvényesülni, a felvetett problémák sokszor mélyebbek voltak, mint a színházi megvalósításuk. Ugyanakkor a játékosok elementáris energiával léteznek a színpadon, és izgalmasabb az, ahogy beszélnek a felvetett kérdésekről, mint ami a helyzetekben meg tud valósulni. A darab erősségei között szerepel a zene, ami – Takács Gábor szavaival élve – profi befejezést eredményezett.

Gál Éva a Pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumból két csapattal érkezett: a **felsőbb éves DuhajKodállal** és a **gólyákból álló Kodály 9-cel**. Mindkét előadást átszövi Éva remek pedagógiai munkája, ami a zsűri és a nézők szerint is életre szólóan fontos értéket ad a játékosoknak: az együtt játszás és gondolkodás élményével és lelkesedésével gazdagodik mindenki a színházteremben a produkciók során. A nagyobbak a tehetségről, az ebből fakadó elvárásokról, megfelelési kényszerről játszanak, illetve a kirekesztésről, abban az esetben, ha valakinek még nem mutatkoztak meg a képességei semmilyen téren. A szülő-gyermek-társadalom háromszöget, és az elvárások körforgását vázolják fel előttünk, mindezt utánozhatatlan Kodályos humorral és csoportdinamikával. A **kilencedikesek** igazi örömjátékot adtak nekünk, frappáns szövegekkel és poénokkal, egyértelműen a legtöbb és legnagyobb nevetés a *Kifakadt* című előadáson volt az egész fesztivál alatt. Ez volt az a produkció, ahol a zsűri is letette a tollat, hogy részt vehessenek ebben a közösségi élményben. Azt hiszem, az a legérzékletesebb, ha idézek néhány mondatot az értékelésről: „*Ilyen élményt én még nem éltem át, harminc percig csak*

örültem annak, hogy van diákszínházi színjátszás a Földön.” (Zuti Krisztián) „Nagyon szerethető, frenetikus előadás, kirobbanó erejű jelenléttel és humorral.” (Takács Gábor)

Négy órától láthattuk a **Színes-Mímes csoport** *LIVE* című előadását, ami témaválasztásában nagyon fontos jelenségekről szeretne beszélni: internetről, közösségi médiáról és ezeknek a dehumanizáló hatásairól. A játék élő közvetítésben látható volt az Instagramon, ami önmagában egy jó ötlet, de ennél többet nem tett hozzá a történehez. Improvizáció alapú etűdöket láthattunk vloggerekéről, influenzazerekről, DIY és reakcióvideókról és challengekről. Az előadás frappáns ötletek jegyzéke, amiket a játszóknak hoztak be az előadásba, és érződik, hogy őket foglalkoztatják ezek a kérdések: az interneten hogyan pazaroljuk el az időnket és hogyan használhatjuk jól? Hogyan tudunk a segítségével értéket közvetíteni? Nem csoda, hiszen az ő generációjuk az, akiknek még nem tudjuk megtanítani, hogyan aknázzák ki a közösségi média lehetőségeit, ezt az utat nekik kell bejárni. A zsűri arra biztatta a csapatot, hogy ezt az érdeklődést és az ötleteiket rendszerezék emberi viszonyok és helyzetek keretei közé, így emelve azt egy magasabb szintre.

A fesztivál zárásaként ismét egy diákok által létrehozott előadást láthattunk. A **Sugaró csoport** *A bőrönd* című előadását Bánkúti Csenge írta és rendezte. Csengéék csapata már öt éve játszik együtt, ez az utolsó évük, és az őket jellemző kíváncsiságnak és alkotókedvnek megfelelően szerettek volna egy közös alkotást színpadra állítani. A történet egy kollégiumi szobában játszódik, ahol megismerhetjük öt lány viszonyát önmagával, önmaguk nőiességével, egymással és a férfiakkal. A színészi törekvések a játszóknak személyiségéhez képest meszszebbre jutottak, egyfajta színész gyakorlatként hat. Merészen kísérleteztek interaktív helyzetekkel és igyekeztek a meglévő tudásukat bővíteni azzal, hogy olyasmiket próbáltak ki, amiket eddig még nem játszottak. A zsűri bátorította őket a további alkotásra, hiszen jó játszóknak, akik játszani szeretnének, tele energiával, mondánivalóval és kíváncsisággal. És mi lenne a diákszínházi színjátszás értelme, ha nem ez?

Különdíjak

- színházi alkotómunkájukért Pálfi Andris, Bánkúti Csenge, Svéger Sára Hanna egyéni meghívást kap az Országos Diákszínházi Találkozó szakmai rendezvényeire
- Gál Évának színházpedagógiai munkájáért
- a Müszi 11. C *Útra kell* című előadásnak a legjobb térhasználatért
- a Müszi 11. C *Útra kell* című előadásban megkomponált multimédiás látványért Fejér Sárának
- Stauróczky Évának színészi munkájáért az *Útra kell* és *A bőrönd* című előadásban nyújtott tevékenységéért
- Mamusics Zsófiának a *Forgószél* című előadásban nyújtott kiváló színészi munkájáért
- a PHSZ–Berze színjátszók *Lámpagyár* című előadásának a színházi atmoszféra teremtésért csoportos különdíj

Színészi különdíjak

- a legjobb férfi színész díját kapja Nikolics Patrik az *Útra kell* című előadásban nyújtott kimagasló színészi munkájáért, valamint kiváló improvizációjáért *A bőrönd* című előadásban
- a legjobb női színész díját kapja László Rebeka a *Lámpagyár* és *A bőrönd* című előadásban nyújtott kimagasló színészi munkájáért

Minősítések

BRONZ

- TIQA: *Az én egypercesem* című előadása
- a Meggyes Lasagnes Pite Dráma Csoport *Először is magamat* című előadása
- a Müszi 12. C. *Jött egy nő* című előadása
- SUGARÓ: *A bőrönd* című előadása

EZÜST

- a Szókiszóló csoport *A forgószél* című előadása
- a Müszi 11. C *Útra kell* című előadása
- a DuhajKodály *TEHETSég* című előadása
- a Kodály 9. *Kifakadt* című előadása

ARANY

- a PHSZ–Berze színjátszók *Lámpagyár* című előadása

Fesztiválokra való meghívás

Az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást kapnak:

- PHSZ–Berze színjátszók: *Lámpagyár*
- Müszi 11. C: *Útra kell*

Az Országos Diákszínházi Találkozóra meghívást kapnak:

- Szókiszóló csoport: *A forgószél*
- DuhajKodály: *TEHETSég*

Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Kecskemét

2019. március 22-23.

Fekete Anikó

2019-ben is a kecskeméti Fringe Fesztivál keretein belül került megrendezésre az ODE XXX. Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozója. Idén Kaposi Józseffel néztük végig a fesztiválra jelentkező diákszínjátszó előadásokat. A már meglévő hagyományokkal rendelkező műhelyekre alapvetően számítottunk, ám némi hiányérzettel kérdeztük, merre lehet a többi csoport, akik szintén erről a területről származnak. A látott tíz előadás igazolta a diákszínjátszás sokrétűségét. Láttunk saját kitalációkat, írott anyagok megvalósítását, írott művek csonkítását, írott művek újraértelmezését. A csapatok komoly elszántságot mutattak a szakmai beszélgetéseken: a diákok lelkesen mesélték, hogyan zajlott egy-egy próbafolyamat. Meglepetésünkre több előadás is a fesztiválra időzítette premierjét. A második napon még tréningekre is lehetett jelentkezni – Bata Éva, Bárnai Péter, Fodor Dávid vezetésével zajlottak ezek. Családi hangulatban telt a két nap: olyan előadásokkal, melyek határfeszegetők, s a diákok aktuális problémáinak felmutatását célozták – miközben a legkülönbözőbb színházi formákba öntötték-öltöztették azokat.

Üszküdará

A **sentesi 11. osztály** egyik fele indította a 2019-es Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozót. Üde, igazi fesztiválindító, színes előadásuk frissítően hatott. Majtényi András élő zenei, bravúros zongorajátéka az előadás atmoszféráját erősítette. A közösségi játék akusztikai, és ritmikai élményekben gazdag elemeket tartalmazott. Újra ráeszméltünk arra, hogy egy témára végtelen mennyiségű variációt lehet készíteni. Csapiné Matos Ibolya és Bali V. Gergő vezetésével készült az előadás.

Képzelt beteg

A **GKS12 csoport** nagy fába vágta a fejszét, kihívást jelentett számukra a szövegek megformálása. Miközben az előadást intenzív színészi munka kísérte, a nehéz szöveget még érdemes tovább „rágni”. Mindenképpen elgondolkodtató a produkció térhasználata. A dialógusok során a szereplők tekintetváltása arról árulkodik, hogy a játékosok tisztában vannak azzal, hogy akit játszanak, milyen motivációk vezérlik. A „zsiráf-lány” Szűcs Panna játéka azért is kiemelkedő, mert sokszor akkor is rá figyelünk, amikor nem ő beszél, egyszerűen húzza a nézői figyelmet, humorral és drámaisággal egyszerre tud jelen lenni a színpadon. Az előadást Sárosi Gábor rendezte.

Apró kis hazugságok

A **törökszentmiklósi csapat** Kovács Judit elképzelései alapján hozta létre előadását. A kétségbeesés és kilátástalanság témakörét feszegető előadásban kevesebb megoldás fedezhető fel a problémáról, mint amennyi akadályt felsorakoztat. Csak a színpadi jelenlétre és zenei bejátszásokra épít a produkció, miközben a színjátékosok már tartanak ott, hogy megszólaljanak a színpadon. Lovász Magdolna csapata a szakmai beszélgetésen is elmondta, mennyire fontos az általuk választott téma. Olyan csapatról van tehát szó, akik közösségüket a színházon keresztül artikulálják. Persze nagy kérdés, nemcsak feléjük: tényleg nincs kiút? Tényleg ennyire fáj?

„Ki itt belépsz...”

Csapiné Matos Ibolya rendezése nem hagyja a nézői figyelmet megnyugodni. A **sentesi Horváth Mihály Gimnázium egész 11. osztálya** részt vett az előadásban. Munkájuk tele van szimbólumokkal, rejtvényekkel. Miközben a játékosok az egyik pillanatban elvesznek a tömegben, a másik pillanatban egyéni színeiket mutatják meg. A jelenetek színészilag és színházi idő kereteit tekintve is határfeszegetők és bátrak. A játék része a csend, mint feszültségteremtő, jelentésformáló elem. Ennyi embernek nem könnyű együtt dolgozni, mégis egyaránt energikus és tüpontos a közösségi és egyéni játék. Jerzy Grotowski színházi elképzelései sejlenek fel egy-egy színészi alakításban. Esetenként zsigerileg ható jelenet tárul elénk a maga diákos őszinteségével: nyomaszt és frusztrál, ritkán, de fel is tud oldani.

Vérnász

Az **Ifjú Morbid Színpadtól** Sárosi Gábor sokadik rendezését láthattuk a fesztiválon – a Vérnást ezúttal Rácz Annamáriával együtt hozták létre. Az előadás feszes indítása nem tart ki végig, hisz a lorcai fojtottságot nem egyszerű feladat megjeleníteni. A diákok munkáját ellenben erősíti a két zenész gitáros és dobos segítsége, a koreográfiák és Pap Gábor dalai. Kitűnő ötlet a szimultán térhasználat, melyre sok feladatuk mellett az alkotás

során kevesebb figyelmük jutott az alkotóknak, miközben a párhuzamos terekben még rengeteg lehetőség rejlik. A Leonárdot játszó fiú, Konfár Benjámín játéka remek. Az előadás még színvilágában is izgalmas, atmoszférateremtő.

Tóték

A **Kadásokk** csapata Kecskés Dóra vezetésével „kemény fába vágta fejszét”. Örkény drámájának viszonyrendszerét nem is olyan egyszerű megjeleníteni. A Postást játszó Papp Sára játéka egyedülálló, időről időre megjelenik és páratlan közjátékokat produkál. A dobozokkal terhelt színpadkép inspiráló jellegű, a csapat ötletesen használja ki a benne rejlő lehetőségeket. A játékok elmondása alapján is némileg megcsúszott a játék ideje. A jelenetek között felbukkanó kreált etűdök absztrakt jelentést hordoznak magukban, sajátos értelmezést adva az eredeti dramatikus szövegnek.

Csonka Dekameron

A fesztiválon **Szentes** majdnem minden osztályával képviseltette magát. Ez a műhely bizony páratlan közösségi játékaról híres Bácskai Mihály munkássága óta. Szurmik Zoltán **a komplett 10. osztállyal** is bebizonyította mindezt. Az irodalmi alapanyag megfelelő apropónak tűnt a játékok kreativitásának kibontakoztatására. A diákok – ahogy azt maguk is megfogalmazták – szerettek volna aktualizálni. Bár a forma egy idő után sejteti, mi következik, az előadás legalább kétharmada meglepetésszerű. A „patchwork-szerkesztéssel” nem mindenki tud azonosulni, jómagam örömmel és kihívással tekintek elébe, hisz a nézői kizökkenésre fókuszál. A fesztivál egyik legemlékezetesebb színházi pillanatát, melyben az összjáték, szöveg, zene, mozgás, látvány egységet alkottak, mi csak „tükör-jelenetként” címkéztük.

Jeruzsálem pusztulása

A **Katona Kamra** előadása a fesztivál leginkább zavarba ejtő és mind színészilag, mind színházi hatáselemeit tekintve legmerészebb vállalkozása. Szélsőértékeket képvisel, nem vitás, 16 év felett érdemes nézni és beszélgetni róla. Erről és ezzel párhuzamosan Artaud színházi elképzeléseiről. Csupa érettségiző, színészi pályára készülő fiatal látunk a színpadon, akik vakmerő elszántsággal játszanak, s mondanak veretes szövegeket, zenét, mozgást, teret különlegesen használva. Nem hagynak kényelemben, pástba ültetnek minket, hogy ne pusztán a játékokat, de egymást is nézzük az előadás során. Berenice-t játszó Kovács Lili legjobb női alakítása mellett a csoport remek összjátéka figyelhető meg. Az előadást Sárosi Gábor rendezte.

Egy vérből

Hipp-hopp elénk táruló szösszenetet láthattunk a **VAZ csoporttól**. Nehezen értelmezhető színházi jelekkel az ész és a szív vitájáról, folyamatos küzdelemről. Tóth Attila munkája s két előadásban is játszó lány megkeresése alapján készült a produkció. Kevésbé rendezett jelenetek sorát látjuk, ám kreatív ötletek felsorakoztatását.

Fairyland

A **Katonások** fesztivált záró előadása igazi közönségbarát darab volt. Találó újraértelmezése Vörösmarty *Csongor és Tündé*-jének. Igazán energikus játékokat láttunk a színpadon, kevésbé egységes játékkal, szerepmegformálással. Láthatóan szeretik a fiatalok ezt az előadást és az övék, ám a belső feszültség sokszor kiáltásokban nyilvánul meg, miközben az anyag további árnyaltságot rejt magában. Az darab tempójának megtalálása a témában rejlő filozófiai mélységeket is jobban tudná felénk közelíteni. A produkciót Sárosi Gábor rendezte.

Különdíjak és minősítések az Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozón

(zsűri: Fekete Anikó, Kaposi József)

Különdíjak:

Személyiség- és közösségfejlesztő munkáért – Szentesi Műhely

Emlékezetes színházi pillanatért (Tükör-jelenet) – Gábor Dorika, Nyemcsok Edina, Monoki Luca Anna (*Csonka Dekameron*)

Az Éj megjelenítéséért – Kiss Nikolett, Kovács Lili, Peczelák Kata (*Fairyland*)

Inspirációs díj – VAZ (*Egy vérből*)

Színészi különdíj: Gál Oxána (*Csonka Dekameron*), Huszár István (*Üszküdará*), Szűcs Panna (*Képzelt beteg*), Papp Sára (*Tóték*), Bartus Bertalan (*Fairyland*), Györfi Martin (*Fairyland*)

Legjobb férfi alakítás díja: Konfár Benjámín (*Vérnász*)

Legjobb női alakítás díja: Kovács Lili (*Jeruzsálem pusztulása*)

Bronz minősítés

Törökszentmiklós: *Apró kis hazugságok* (rendezte: Lovász Magdolna)

Ezüst minősítés

HMG/KIMI 11.D: *Üszküdará* (rendezte: Csapiné Matos Ibolya); Kadások: *Tóték* (rendezte: Kecskés Dóra); GSK – 12: *Képzelt beteg* (rendezte: Sárosi Gábor)

ARANY minősítés

Jeruzsálem pusztulása (rendezte: Sárosi Gábor); „*Ki itt belépsz...*” (rendezte: Csapiné Matos Ibolya); *Vérnász* (rendezte: Sárosi Gábor, Rác Annamária); *Csonka Dekameron* (rendezte: Szurmik Zoltán); *Fairyland* (rendezte: Sárosi Gábor)

ODT meghívás

„*Ki itt belépsz...*” (rendezte: Csapiné Matos Ibolya); *Csonka Dekameron* (rendezte: Szurmik Zoltán)

ODF meghívás

Jeruzsálem pusztulása (rendezte: Sárosi Gábor); *Vérnász* (rendezte: Sárosi Gábor, Rác Annamária)

Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátzó Találkozó, Szombathely 2019. március 22-23. – Egyes szám első személy (E/1.) –

Patonay Anita

A Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátzó Találkozó 2019. március 22-23-án került megrendezésre Szombathelyen az AGORA Művelődési és Sportházban, illetve a szombathelyi Weöres Sándor Színház kamaratermében. Győr, Szombathely, Celldömölk és az erdélyi Erdőszentgyörgy tizenhárom csoportjának diákszínjátsoi vettek részt a találkozón. A szervezést az Import Impro Egyesület biztosította.¹

Nagy örömmel vállaltam a zsűrizést a nyugat-dunántúli régióban, nem csupán azért, mert onnan származom, hanem azért is, mert négy évvel ezelőtt láttam utoljára az itt működő csapatok és csoportvezetőik munkáját.

Ahogy ültem a vonaton, és beszélgettem lefelé menet zsűritársammal, Szivák-Tóth Viktorral, egyszer csak Győrnél megváltozott minden körülöttünk. Felszálltak a színjátsozok és lüktető dinamika, halk, majd egyre hangosabb morajlás lett úrrá a vonatfülkén. Meghatározó élmény volt így megérkezni Szombathelyre, együtt húzni a fiatalokkal a gurulós bőröndöt, együtt lepakolni cuccainkat a művelődési házban, majd együtt átmenni a szombathelyi színház kamaratermébe. Minden adott volt a diákszínjátzó találkozóhoz: nyitott szervezők, nyitott csoportvezetők, nyitott diákszínjátsozok.

Nem-Art-A-Name: *Tábortűz* – csoportvezető-rendező: Horváth Márk

Rendkívül izgalmasan indult az előadás. A sötétben kíváncsi hangon kérdéseket tett fel valaki, így megszólítva a nézőket. Mindez olyan bensőséges atmoszférát teremtett, amely megalapozta a darab közvetlen jellegét. Az előadás különös hangulatot teremtett az árnyjátékkal, az álarc használatával, az ismétlődő mondatokkal, hangokkal, fényvel. A valós helyzetek és a mitikus cselekmény váltakozása nehezítette a megértést, néhol el lehetett veszni abban, hogy hol tart az előadás, ám a kikacsintásoknak köszönhetően mindig vissza is lehetett zökkenni az aktuális szituációba. A történet helyzeteinek pontosítása, mi miért történik, egyes szituációknak mi a tétje, célja, következménye, ez még hiányzott az előadásból, de a színjátsozok egymásra figyelése, koncentráltasága többnyire feledtetni tudta ezeket a hiányokat. Az előadás ereje, hogy miközben játékra hívták a nézőket, melyre a diákszínjátzó-nézők nyitottan reagáltak és belementek a játékba, ezalatt a játsozok felszabdultan, könnyeden improvizáltak a nézők által kreált új és új helyzetekre. A történet egésze nem tudott még átütő erejűvé válni, viszont egy-egy hétköznapi, egyszerű szituációt erősen működtettek a játsozok, leginkább azokat, amelyek problémafelvetései korosztályukhoz közel álltak.

Díjak: különdíj „a legjobb szerelmi háromszögért” Tringer Bertának, Laux Natáliának és Takács Leventének

ARTicsókák: *Gilgames* – csoportvezető-rendező: Horváth Dóra, Lakatos Dorina

Merész vállalkozásként tűnt ki a találkozó többi témája közül a *Gilgames* történet, de olyan szerencsés dramaturgiai munkát végzett a két csoportvezető, hogy feledtetni tudta a hatalmas eposz által támasztott elvárásokat. A csoport olyan formanyelvet választott *Gilgames* történetének elmeséléséhez, amely a rituális színházhoz állt

¹ A diákszínjátsoz találkozórol beszámolt még Árpási Rebeka Anna és Horváth Benjamin is:

<https://www.gyoriszalon.hu/news/12516/66/Nyugat-dunantuli-Regionalis-Diakszinjazso-Talalkozo-2019-3>

<https://www.gyoriszalon.hu/news/12516/66/Nyugat-dunantuli-Regionalis-Diakszinjazso-Talalkozo-2019-2>

<https://www.gyoriszalon.hu/news/12516/66/Nyugat-dunantuli-Regionalis-Diakszinjazso-Talalkozo-2019-1>

közel. Az egész csapat hangban, testben, mozgásban végiglükte az előadást. Olyan szertartásjátékot hoztak létre, amely Gilgames életének nehézségeire, küzdelmeire mutatott rá. Kifejező képekkel erősítették színházuk rituális világát. Az eposz szövegével, a mondatok hangsúlyaival a játzóknak még dolgozniuk kell. A diák-színjátzó már erős színházi jelenléttel rendelkeztek, ám a helyzetekben való hiteles megszólalások még csupán néhol sejlettek fel. Az intenzív tekintetváltások, mozdulatok, mozgások, a csapat már említett pulzáló együttműködése ellenére a prózai szövegek megszólaltatásánál még bizonytalanságok tükrözötek. Az előadás képisége meghatározta a történetmesélés stílusát, amely stílust nagyon magukénak érezték a játzó, viszont a két mesélő szerepe még eldöntetlen maradt. A játzó összehangolt csapatmunkája, egymásra hangolt összjátéka, a darab zeneiségének működtetése, Gilgames történetébe vetett hite teremtette meg az előadás sodró erejét.

Díjak: különdíj a „kollektív képalkotásért”, ezüst minősítés

TeenSpirit: 21 gramm – csoportvezető-rendező: Knausz Erzsébet

Egy erős színpadképpel kezdöött a játék: székek közepén, össze-vissza, egymásra pakolva. Annak ellenére, hogy hasonló képet már láthattunk ezelött, mégis a kamaratér, a fény segítségével különösen sokat ígért ez a kezdö pillanat. A csoport és a csoportvezető annyit vállalt, amennyit elbirt kezdö csapata. Érthető és egyszerű szituációk, az életből merített, ismerős helyzetek fikciós keretbe téve idézték meg a fiatalok mindennapi életét. A diákok biztonssággal működtették az életjáték keretét. A játzó olyan természetességgel voltak jelen a színpadon, amely közel állt hétköznapi létezésükhöz, mégis színházat hoztak létre. Magukról beszéltek, problémáikról. Az improvizációkból született dialógusok néhány mondata, pl.: „Pocsék vagyok, fantasztikusan pocsék!” már kilógott a szövegszövegből, már nem hatott a kontextusban igaznak, elkezdett kiüresedni. Nehéz feladat az improvizációk szinten tartása. Minden diák lehetőséget kapott egy monológ elmondására is, amely beépült a történetbe, így a vendégszövegek nem tűntek idegen szövegnek. Sött, a monológokon keresztül még inkább megismerhettük a játzó gondolatait, érzéseit magukról és a körülöttük lévő világról. A csoport bejátzotta a kamaratér. Jeleneteik humora, intimitása, bensőségesége, természetessége, közvetlensége erősen hatott a nézőtér.

Díjak: különdíj Gyarmathy Ákosnak „Roland megformálásáért”, különdíj „a csoport és a rendezö egymásra találásáért”, bronz minősítés

Arrabona Diákszínpad Nagy Csoport: Mr. Sandman – csoportvezető-rendező: Bálint Betty, Balla Richie

E. T. A. Hoffman *Homokember* című novellája ihlette az előadást. Hoffman novellájának különös hangulatát sikerült megteremtenie a csoportnak: groteszk világ, groteszk emberekkel, groteszk emberi viszonyokkal. A szokatlan világ megteremtéséhez hozzájárult a nem mindennapinak tűnő zene, zenei effektek használata, a beszéd néha éterinek tűnő hanghatása. Annyira erős képiség határozta meg az előadást, hogy néhol a színpad nem tudott teret adni az emberi viszonyok mélyebb megmutatásához, és így megértéséhez sem. A látvány hatáselemei helyenként megakadályozták a helyzetek valódi kibontakozását, értelmezhetőségét, a miértjeire való válaszadás lehetőségét. A szövegek néha úgy hangoztak el, mintha a játzó túl akarnának lenni egy-egy helyzeten, amelynek oka lehetett a szövegbizonytalanság is. A dialógok üres működtetése nem az abszurd felé vitte a színészi játékot, és történetmesélést, hanem a feszültségmentesség felé. A fehérre festett arcok mögött emberi sorsok sejlettek fel. Erős színházi víziót használt a csoport, amelyen keresztül a játzó groteszk helyzetekkel teli előadást működtettek.

Díjak: különdíj „a különleges színpadi vízióért”, ezüst minősítés

KarACTer: Kérdeznél? – csoportvezető-rendező: Szántó Dániel

Egy rendkívül jó hangulatú közösségi játék bontakozott ki a csapat által. A székekkel zsúfolt színpadon olyan diákok jártak-keltek, akik 2003-ban születtek, és ennek hangot is adtak, ugyanis ez a dátum vált szervező elemmé a szituációk összeszerkesztésénél. Az előadás nem történetet mesélt el, hanem helyzeteket, viszonyokat mutatott meg, többnyire humoros formában. A játzó uralták a teret, lazán oldották meg a váratlan helyzeteket, amelyek rendkívül közvetlenné és szerethetővé tették a csapatot. A diákok fesztelen jelenléte a színpadon könnyeddé tették az életjátékszerű szituációk befogadását. A diákok felszabadultan, lazán játszóttak önmagukról, gondolataikról, jövőjükéről. Zseniális karakterek megformálására és kibontakozására adott lehetőséget ez a laza szerkesztésű előadás. A visszatérö helyzeteken keresztül megtapasztalhatták a játzó, hogy milyen íveket játszani egy-egy karakter megformálásakor. A bátrabban játszó diákok, a csoportvezető leleményességének és érzékenységének köszönhetően, teret kaptak egy-egy stand up helyzet véghezvitelére. A közös énekléssel való zárás valódi közösségi élményt adott – nem csupán a játzóknak, hanem a közönségnek is.

Díjak: egyéni különdíj Kadlecsek Lél Bojtának

Comment: Salem – csoportvezető-rendező: Kovács Ágota

Szinte minden diákszínházi fesztiválon feltűnik Arthur Miller *A salemi boszorkányok* című drámája. A darab nagyon jó alapanyag, főleg, ha van egy bátor dramaturg, aki meghúzza a szöveget. Itt ez megtörtént. A csapatvezető érzékenyen nyúlt az anyaghoz, és izgalmas, követhető, kerek kivonatot készített a drámából. Olyan verziót, melynek középpontjában nem Abigail „Abby” Williams állt, hanem John Proctor és Proctorné. A házaspár története került a középpontba, így a pár nézőpontjából figyelhettük és követhettük az eseményeket, s így Proctor tragédiáját még közelebb tudták hozni a játsszók.

Erős színészi jelenlét jellemezte a diákok játékát, viszont ennek hőfoka nem változott, egyhelyben maradt, és végig ugyanaz az energia működtette az előadást. A túlfűtöttség így akadályozta az intim helyzetekkel való játékot, a kicsi rezdülések megszületését és megmutatását. A darab során a játsszók nem használtak járásokat, takarást, jelenlétük végigkísérte a cselekményt, de egyelőre eldöntetlen maradt, hogy kik ők valójában. A ritmusok, a hanggal és énekléssel való virtuóz játékok különlegessé tették az előadást.

Díjak: különdíj Proctorné és Proctor kettőséért Erdélyi Dorinának és Moldován Bencének, bronz minősítés

TesserACT: Az öreg hölgy látogatása – csoportvezető-rendező: Horváth Dóra

Virtuóz kísérletet tett hét diák és a csoportvezető Dürrenmatt *Az öreg hölgy látogatása* című drámájával. Groteszk és clownszerű alakok megformálásával mesélték el az öreg hölgy történetét. Az előadásmód furcsán passzolt a Dürrenmatt drámához, mégis a választott stílus szervesültni tudott a történetmeséléshez. Rendkívül humoros helyzetkomikumokkal és különösen szokatlan jellemkomikummal élt az előadás, melyet frappánsan és igazi élvezettel működtettek a játsszók. Jól kidolgozott és végigvitt karakterek jelentek meg a színpadon, akik a nézőket szórakoztatták, egészen a történet tragikus pontjáig, amikor is a város lakói úgy döntöttek, hogy feláldozzák egy társuk életét, annak érdekében, hogy pénzhez jussanak. A fiatalok bizarr játékosága ellenére a történet tragikumai, egy ember halála, rendkívüli módon sűrű pillanattá tudott válni. A játsszók apró, vicces játékokkal dúsították az abszurd játékot: a vonathangok utánzásával, az erdő játékos megjelenítésével, a testőrök szellemes ki-be járkálásával, különös hanghatásokkal... A groteszk világ építéséhez a jelmezek is hozzájárultak: a hózentrógeres nadrágok, rendezetlen ingek, nyakkendők. Ruhák lepték el a játékteret, különféle funkcióval: hol bolti áruként, hol kukacként... jelentek meg. A csapat együttes játéka, a humor kiváló működtetése különleges élménnyé tette a bátor vállalkozást.

Díjak: különdíj a „legszerencésebb alkotásért”, a „legjobb férfi mellékszereplő” különdíja Wawra Máténak, a „legjobb férfi alkotás” különdíja Szijjártó Gyulának, arany minősítés és az Országos Diákszínházi Találkozóra való továbbjutás lehetősége

Actcentus: Napraforgó – csoportvezető-rendező: Balla Richie

Pass Andrea *Napraforgó* című drámája rendkívül jó választás volt a csoport számára. A hat fiatal olyannyira hitelesen működtette a történet emberi helyzetét, hogy maximálisan lehetett menni azokkal a problémákkal, amely egy kislány életében jelen lehet otthon, a szüleivel kapcsolatban, az iskolában a tanárokkal szemben, vagy az osztálytársakat illetően.

Külön ki kell emelni a diákok színészi játékát, mert olyan természetességgel játszottak a színpadon, mintha saját problémájukat mesélnék el szülőként, diákként, tanárként. A fikció a diákok varázslatos játékának köszönhetően megszűnt és valóságként lüktetett a színpadon. Mindegyik szereplő őszinte pillanatokkal tette még hitelesebbé Janka, a főszereplő történetét.

Az ötletes térhasználat megsegítette a diákok játékának intimé tételét, valódi színházi pillanatok megszületését. Olyan bensőséges helyzetek teremtődtek, mint apa-lány „mekis” beszélgetése, apa-tanárnő közös útkeresése, anya küzdelme az anyaság kérdésével, osztálytársak farsangi készülődése. A jelenetváltások néha lassan, tempótlanul zajlottak, de az előadás egészét nézve, eltörpült ez a hiányosság. A fiatalok erősen működtetett színházi jelenléttel, szerepek hiteles megformálásával és Janka záródalával olyan sűrű színházi élményt adtak a nézőknek, mely után nehezen indult meg a tapsolás a közönség részéről, hatott.

Díjak: különdíj „a hiteles játékért”, a „legjobb női mellékszereplő” különdíja Oláh Krisztinának, a „legjobb női alkotás” különdíja Salamon Eszternek, arany minősítés, és az Országos Diákszínházi Fesztiválra való továbbjutás lehetősége

NLG Társulat: Pár-baj – rendező: Németh Andrea

Dragomán György *Fehér király* című regényének rendkívül izgalmas adaptációját valósította meg a szombat-helyi csoport. Erőskezű dramaturg munka tette érthetővé, követhetővé Djata, a főszereplő történetét. Egy tor-naórai intenzív mozgással, hanggal kezdődött a játék, mely óriási lendületet adott a darab elkezdéséhez. Nem csupán a mozgás, hanem a közös éneklés is pulzáló közeget teremtett. Az úttörődalok éneklésén keresztül idéződött meg a cselekmény ideje. Djata, a főhős története, kiszolgáltatottsága még inkább követhető volt attól,

hogy a fiú gondolati, reflexiói, érzései is megjelentek az előadásban. Olyan pillanatokat tett mélyebbé a főszereplő belső hangjainak kihangosítása, amelyekben Djta reális helyzetei nem tették lehetővé ezek megosztását pl.: édesapja levelének elolvasásakor, a nagypapánál való látogatáskor... Intim helyzetek teremtését is bensőségesen tudták működtetni a játszó: nagypapa-unoka pertuívása, anya-fia rombolás utáni takarítása... A mások elsejei csínytevés pedig még emberibbé tette Djta figuráját. Egy idő után feledni lehetett a történelmi kontextust, és csak az emberi történet lüktetett tovább. Bravúros rendezői ötletként jelent meg a labda használata, ami hol virággá, virágcsokorrá, esküvői csokorrá, fegyverré vált, hol maradt labda funkcióban egy tornaórán. Az *Őszintén akarok élni* című Piramis szám záróénekként való megszólaltatása kitágította a történet terét és idejét, így vált időtlenné Djta meséje.

Díjak: Németh Andreának a legjobb rendezői díj, különdíj „a történet hangsúlyainak megtalálásért, a stilizáció következetes végigvitelért”, arany minősítés és az Országos Diákszínházi Találkozóra való továbbjutás lehetősége

Reményik Suliszínház: *Semmi drámai* – rendező: Németh Gyöngyi

A szerkesztett játék izgalmas gondolatisággal mesélte el a fiatalok nehézségeit, hétköznapi problémáit. Olyan közös játékot láttunk, amely a játszó életéről szól, mégis valahogy a tartalom kikopott a diákok játéka alól, és inkább eljátszották mintha szomorúak, dühösek stb. lennének, és nem élték a helyzeteket. Az improvizációra, a játszó által bekínált témákra épülő szituációk visszajátszásának, rögzítésének nehézsége, hogy a jelenetben megélt állapotot, életérzést küzdelmes újra felidézni, egy-egy előadás során szinten tartani. Ez történt ebben a játékban is, miközben a diákok dinamikus, erős képalkotásokkal működtették az előadást, de akkor és ott felszabadult játék hiányában. A játszó a közös éneklésben, zenélésben feloldódtak, felszabadultak, a zenei alapokon nyugvó helyzetekben működtek leginkább hitelesen. A színpadképek erősen fogalmaztak, és izgalmasan léptek működésbe, pl.: mozgólépcső megformálása. A gumikkal való játék az elején érdekesnek tűnt, de később inkább akadályozták a helyzetek kibontakozását, mélyülését. Rengeteg jó játékötlet, nagyon jó térhasználat, erősen megszólaló versek, mondanivalójuk maximálisan szervesült a szerkezetben, a játék robbanása azonban még azon a napon történt meg.

Díjak: különdíj „a legjobb szerkesztett játékért”

ECK-Soltis: *Mielőtt meghaltál* – rendező: Nagy Péter István

Lüktető történet zenével, tánccal, énekkel, monológokkal tüzdelve. Intenzív színészi munka és jelenlét jellemezte végig az előadást. Impulzív térére változott a játéktér a videotechnika segítségével, olyan zónává, ahol a reális és fikciós világ néha találkozott, néha elvált egymástól. A diákok pulzáló játéka, a sokféle színházi szcenika mellett összeállt a történet a zöld macskáról és a piros sapkás lányról. A sok fényváltás végigkísérte az előadást, olyan hangulatokat megidézve, amelyek erősen a történet részévé váltak. A feszültségekkel vagy akár játékosággal teli mozgások harmonizáltak a történet aktuális eseményeivel. Ezek a táncok, mozdulatok erősen dinamizálták az előadást. A játszó sokszor beszéltek a kamerába, amely kivételük okán, új dimenziót, új nézőpontot hoztak létre, amellyel néha küzdeni kellett, hogy mit is jelent ez valójában. A dinamikus egy-egy ponton elakadt, a figyelmet nehezen lehetett fenntartani az intímabb helyzeteknél, annak ellenére, hogy a csend termékenyen hathatott volna az adott pillanatban, de itt még a fokozatosság használata elmaradt. Volt néhány olyan apró részlet, amely kitűnt az előadás egészéből, mert még nem szervesült eléggé a cselekményvázba pl.: ki kapcsolja be a kamarát az elején, vagy a tánc mellettünk és mögöttünk zajlik, mit is jelent ez a nézőkre nézve... Az előadás végén a piros sapkás lány tragikumát totálissá vált.

Díjak: különdíj a „színházi innovációért”, arany minősítés és az Országos Diákszínházi Fesztiválra való továbbjutás lehetősége

Saját válasz: *Egyedül* – rendező: A csoport

Négy diákszínházi (Bozsaky Bogi, Józsa Viki, Horváth Marci és Szijjártó Gyuszi) állt össze, hogy színházon keresztül megfogalmazzák és elmesélik a nézőknek, milyen kérdések foglalkoztatják őket az érettségi közeledtével, mindezt Csehov *Sirály* című drámáján keresztül tették. Az előadás tere, a körforma nagyon jó választásnak bizonyult. Közel lehettünk a játszóhoz, és így történetükhöz is még inkább közelebb kerülhettünk. Bár pont a jól megválasztott formának köszönhetően a színészi játék rezdüléseit rendkívül közelről figyelhettük, és így játékuk hitelessége könnyebben megkérdőjelezhető, hiszen a sok lihegés, levegős beszéd tompította az igaz megszólalásokat. A sálakkal való játék egy darabig izgalmasnak tűnt, de egy idő után inkább akadályozta a szereplők viszonyainak valóságának megjelenését. Nagyon sok jó ötletet építettek be a történetbe pl.: az álom-jelenet, a mozgások magas hőfokú megvalósítása. Borúlátó világot építettek fel számunkra, annak ellenére, hogy elhangozták a következő mondatokat, hogy Válaszd az életet! Válaszd a jövőt! A művészi önkifejezés talán adhat reményt egy fiatal számára a mai világban, de ez a talán az előadás után is csak lebeghetett

a nézők felett. Maximálisan akceptálható, hogy a diákok ennyi energiát mozgósítottak, hogy újragondolták a *Sirályt*, megfogalmazták kérdéseiket és mindezt színházi formába is öntötték.

Díjak: különdíj „a saját válaszáért”

Bodor Péter Színikör: Gyűjtogatók: Djata – rendező: Móczár Bence

Dragomán György *Fehér király*ának egy másik érvényes adaptációja is megjelent a találkozón. Djata történetének egy újabb nézőpontja került a középpontba. Egy fiú és édesanyja kapcsolatából kaptunk helyzeteket. Olyan színházi pillanatok jöttek létre a színpadon, amelyet a diákok hiteles játéka tett azzá. Djata mezítlábasága, kisfiúsága, érzékeny játéka, kíváncsi tekintete tette még inkább élővé magát a történetet. Erős játéknak és jelenlétnek köszönhetően követni lehetett a körülötte lévő világ abszurditását. A játzók finom rezdülésekkel mutatták meg egy-egy helyzet tragikus vetületét pl.: anya hajfonatával való pici játék, csicsergő madarak a kunyhóban, anya telefonálása... Az előadás tele volt jó rendezői ötlettel, melyeket a játzók izgalmasan vittek végig pl.: a banánnal való játék, a póló mint ember... Az előadás zenehasználatát hol nagyon adekvát, hol esetlegesre sikeredett, de az emberi hangokkal való játék viszont rendkívül jól hatott. A jelenetek közötti átállások még döcögősek, még eldöntetlenek maradtak, de a diákok hiteles játéka mindezeket a következetlenségeket feledtetni tudták.

Díjak: különdíj „a hiteles történetmesélésért”, a „legjobb fiú alakítás” különdíja Szilágyi Bálintnak, különdíj az „Anyá” megformálásáért Takács Renátának, ezüst minősítés

A Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozóon nagyon sok jó előadást láthattunk, melyek többsége hiteles színészi játékkal töltődött meg. Mitől lesz jó egy diákszínjátszó előadás? – a kérdés sokszor megfogalmazódik az emberben játzóként, színjátszó rendezőként, zsűriként, szülőként... Nem mondok újat, mégis nem lehet elég sokszor hangsúlyozni, hogy nagyon sok múlik az anyagválasztáson, aztán a jó dramaturgián, aztán a csoportra való adaptáláson, és a játzók felszabadulttá tételén a darab készítése során... És persze még több tényező a dolog, de ezen a találkozón a darabválasztáson valóban sok múlt. Az előadások túlnyomó többségében az E/1. személyű cselekvések önnarrációja volt jelen. Ez narratív technika, vagyis nem cselekszem, hanem inkább elmesélem, elmondom, nem történik meg effektíve velem a helyzet maga, hanem kívülről figyelem az eseményeket és rácsodálkozhatok ezáltal a velem történetekre. Ez az elbeszélői forma a játzók számára lehetőséget biztosított arra, hogy a játékban reflektálni tudjanak gondolataikra, cselekvéseikre, azokra a helyzetekre, amelyeket élnek. Lehet, hogy ennek a konvencionak köszönhető: ennyi hitelesen játzó fiatalal egy helyen még nem találkoztam. Hiteles jelenléttel, megszólalásokkal, színházi pillanatokkal sűrített regionális találkozó jött létre 2019. március 22-23-án, Szombathelyen.

Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Budapest

– Körkép –

2019. március 20. és 22-25.

Körömi Gábor

Helyszín: Budapest, Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium (NNÁ), Vörösmarty Mihály Gimnázium (VMG)

Másodszor vettem részt a budapesti és Pest megyei diákok regionális seregszemlájén. Amikor valakit másodszor hívnak egy zsűribe, akkor nagyon fontos, hogy ne úgy kezdje, hogy a tavalyihoz méri a csoportok vagy az egész fesztivál idejé teljesítményét. Ezt én is igyekszem elkerülni, csak ahol igazán indokolt, ott teszek utalást a tavalyi történetekre, például a következő mondatokban és egy picit a beszámoló végén.

Az immár 30 éves Országos Diákszínjátszó Egyesület (ODE) által szervezett idejé találkozó is olyan gondossággal és alaposággal lett előkészítve, mint a tavalyi. Mindkét befogadó iskola jó házigazdaként, sajátjának érezte a találkozót, s mindent megtett a sikeres lebonyolítás érdekében. Bár a produkciók száma nem érte el a tavalyi mennyiséget, a szakmai zsűri létszáma növekedett, vagyis Formanek Csaba mellett Romankovics Editel megerősödve kezdtünk bele az idejé színjátszó maratonba. A szakmai beszélgetést aztán értékelés és döntés követte, s nagy örömmel vettem tudomásul, hogy néhány vitás kérdéstől eltekintve egységesek voltunk. Amikor pedig nem tudtunk megegyezni, még mindig lehetett demokratikusan dönteni.

Szerencsére voltak visszatérő középiskolák, és persze nagyon örültünk az új jelentkezőknek is. A találkozó gerincét azonban ezúttal is az NNÁ és a VMG adta a Keleti István Művészeti Iskolával (KIMI) együttműködésben.

Következzék hát a 2019-es közép-magyarországi diákszínjátszó találkozó ismertetője az előadások alapján!

Rosenstern és Guildenkrantz (VMG/KIMI 12. D)

A találkozó egy mínusz egyedik nappal kezdődött, a végzős VMG-s osztály kérése az volt, hogy korábban nézzük meg a bemutatójukat, így került sor 2019. április 20-án a Rosenstern és Guildenkrantz című Hamlet parafrázisra. A 12. D osztály Shakespeare és Tom Stoppard művei alapján készített egyedi színházi és mozgásszínházi feldolgozást Golden Dániel és Mezey Gábor irányításával. A Stoppard-mű már maga is egy átértelmezés, ezért látszott elsőre izgalmasnak a címszereplők kifordított nevében is jelzett újraértelmezés: mi közünk van, mi közünk lehet ehhez a történethez? Az én értelmezésemben a csoportos színházcsinálásról szolt az előadás, melyben a szereplőpárok párhuzamos világokban megjelenve önálló jelentésrtegeket adtak a történethez. Persze, lehet, hogy tévedek. Látjuk Hamlet és Ophelia edzőtermi, Claudius és Gertudis klasszikus színházat idéző, s a két botcsinálta, felcserélt nevű bohóc világát. Mindehhez érkezett a színészek csapata, akik a színészkirály vezetésével egy-egy cselekményszálhoz, szereplőpárhoz is kapcsolódva keresték a helyüket, szerepeiket a történetben. Erős mozgásszínházi megoldások találkoztak a párhuzamos sorsokkal egy olyan színházi térben, ami sajnos (ez idén is többször kiderült) szinte bebeszélhetetlen.

Tavaszi áldozat (NNÁ 12. A)

A négynapos színjátszóünnep a Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnáziumban (NNÁ) vette igazán kezdetét 2019. március 22-én, pénteken délelőtt. A hagyományokhoz híven nem csak a színészosztályok, hanem a táncosok is bemutatkoztak a találkozón. A nyitóelőadásban a 12. A osztály Bozsik Yvette koreográfiáját adaptálta Krausz Aliz és Szent-Iványi Kinga rendezésében. Igor Sztaravinszkij balettzenéjére az élet örömeinek, újjászületésének misztériumát játszották, táncolták, élték át a táncosok. Engem lenyűgöztek a piros kabátfor-gatagból kiváló fekete, szinte démoni alakok, akik a tavasz és az örök megújulás misztériumát táncolták, kibomló hajjal és lélekkel. Varázsütésre mozduló, nem csak képekben, hanem érzelmi állapotokban is gondolkodó, kiváló táncosokat láthattunk a színpadon.

Csongor és Tünde (NNÁ 10. A)

Az NNÁ-KIMI 10. A osztály ezzel az előadással vett részt idén a Nemzeti Színház által szervezett Ádámok és Évák ünnepén. Gera Anita és Asztalos Dóra rendezése a kötött időkeret és a kötött darabrészlet ellenére is meg tudta mutatni az osztály és a (táncos) képzés erősségeit. Sok Csongor, még több Mirigy és Tünde-Ilma adta elő a klasszikus darab első jeleneteit párhuzamos koreográfiával, egyszerre mozdulással, egymásra figyelve és egymáshoz kapcsolódva. Szép volt a páros tánc a kötéllel, gyönyörű lett a lánytestekből épített almafa is. Alkalmazta moderntáncos gyakorlatokat, táncszínházi elemeket, néptáncos motívumokat, mindent, amit eddig megtanulhattak. Ugyan a dikció még nem volt annyira erős, mint az akció, a hajlevágásig tartó rövid részletben jól értelmezett jelenetekkel, szép képekkel és remek csapatmunkával találkozhattunk.

Sokgyerek, Nagyház (A Majorból)

A Városmajori Gimnáziumból rövidebb nevükön „a Majorból” érkezett Farkas Atilla csapata. Egy hosszú légtornász műsorral kezdtek, majd kiderült, hogy mégsem mozgásszínház felé mozdult a csoport, hanem a tavalyi etüd-játék műfajt folytatták, tanulták tovább. Az egymásba hajló jelenetek ezúttal a pályaválasztástól indultak, s folytatva elképzelt életük fonalát, a felnőttkor problémáit mutatták meg nekünk, sajátos, „majoros” tükrükben. Az örök kérdés, vajon feladjuk-e mi is majd az álmainkat, mint ahogy ezt szüleink tették, vagy meg tudunk őrizni valamit kamaszkorunk világmegváltó terveiből? Az etüdsor kicsit talán hosszú, de mindenkinek jutott elég szerep, megmutatkozási lehetőség, remek karakterekkel, akár férfit, akár nőt játszottak a színpadon. A legvégén kívánságok halmazával találkozhattunk, benne önmagunk beteljesületlen vagy épp csak beteljesült álmaival.

Mrozek: Tangó (N0NÁ/KIMI 11. B, Netegezz)

A NETEGEZZ ismét helyi csoport volt. A Nemes-Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium 11. osztályos színész növendékeivel Naszladý Éva dolgozott. Az abszurd színház egyik klasszikus darabjával, Mrozek Tangójával foglalkoztak. Kezdsnél az egyik szereplő a darab központi gondolatát képező infantilizmusról beszélt, majd hazajön az apa és szétver mindent tapétakatalógusával. Aztán elindul a gyerekesség és az örület határán egyensúlyozó előadás, ahol remek karakteralakításokat láthatunk, közülük is kiemelkedett Edek figurája. A mrozeki káosz egyszer csak rammsteini örületbe csapott át, melyben megmutatkozott a csapat ereje. A párok a szereposztásban is remek ütemben váltják egymást, mégis, mintha egy idő után elfáradna a nézőtér figyelme.

Züfec, avagy Cüfek (NÉHA, Dózsa György Gimnázium)

A NÉHA társulat a k2 Színház darabját mutatta be, mely Bulgakov *Színházi regény* című művéből készült. A bonyolult forrásmegjelölés után elmondhatjuk, hogy a Benkovics Sándor által vezetett társulat sikeresen alkalmazta magára ezt a darabot. Egy-egy színházi szereplő megjelenítése komplett karaktertanulmány, az ál-szent, a trágár, a küldetéstudatos, és még sorolhatnánk a típusokat. Az előadás remek helyzeteket mutat be a színházi író kálváriájából, kicsit talán hosszabban, mint azt a szereplők bírják, s kicsit talán több „szkénés” poénnal, mint kellene. A sok elidegenítő elem és a többszöri befejezés ellenére a vége monológ és vele a Bulgakov-kurzus remekül sikerült.

Terror (NNÁ/KIMI 12. B, Kannibál Project – Pilóta)

Az NNÁ KIMI 12. osztálya Ferdinand von Schirach *Terror* című dokumentum játékát adta elő. Eck Attila rendezése monumentális díszletben valósult meg – egy bírósági helyiség kiterített díszlete, térben egymás fölé helyezve a tárgyalás hierarchiája alapján a szereplők. Az előadás kezdetén kapunk egy csavaranyát, a térben felfüggesztve Justitia mérlege, két oldalán két vödörrel – valószínűsíthető, hogy a végén nekünk kell majd véleményt mondanunk a vádlotról. Dokumentumszínházi gyakorlatot láthattunk az idén végző csapatától. Mi a nagyobb bűn? Egy repülőgép aktív elpusztítása, vagy annak passzív végignézése, hogy egy stadionnyi szurkoló a terroristák áldozatává váljon. A baj csak az, hogy a kérdés szinte az első pillanatban lefutott, a történet megismerése után mindenkinek kialakult a meggyőződése a pilóta tétével kapcsolatban és ezen a darab nem tud változtatni. Érett és pontos karakterábrázolásokat, az egyik áldozat feleségének megrendítő a táncát és vallomását, a pilóta felelősségteljes tekintetét: sok mindent magunkkal vihetünk az előadásból, talán csak az igazi bűnösökre való utalás maradt el. A produkciót háttérzenével kísérik a zenészek, mintha a gitárral jegyzetelnének, eszik az ügyvéd, a bíró virágot locsol, mindenki mezítláb játszik, de ezekből a jelekből bennem mégsem állt össze a rendezői szándék, ahogy a szakmai beszélgetésen megtudhattuk – az eredeti bírósági tárgyalás újra (és újra)játzásának ismerős toposza.

Semmi értelmese semminek, avagy: „A színház szent és érthetetlen” (DÓZSA 11. F)

Kocsis Nándor, Györke Tímea és a dózsások különös világot tártak a szemünk elé. Egy mobil applikáció megpróbálta megoldani a színházcsinálás összes problémáját, s a tökéletes szöveg megtalálásával a céljuk az „aranycsinálás”. Persze nagyon sok ironia is van ebben, ugyanakkor talán még több keserűség. A színház a színházban alkotóinak keserűsége, hogy valami miatt nem megy, nem tudunk megfelelni, nem tudunk jól csinálni (felvetve azt a kérdést, hogy a diákszínjátszók kiknek és miért készítik az előadásaikat.) Látunk néhány jelenetet a próbákból, majd monológok következnek („ezt dobta a gép”), jól-rosszul elmondva, ellenséges környezetben. A megmutatni kívánt amatőr ügyetlenkedés, a maníros játék, egymás utálata sajnos igazivá válik a nézőtérről nézve, nem távolítanak annyira, hogy nevetni tudjunk esetlenségü(n)kön. A csapat és a rendező tanár nincs irigylésre méltó helyzetben, pedig értékes anyagokkal dolgoznak, és sok ügyes, színjátszás iránt elkötelezett, játzó ember van a színpadon. Akkor tudnak előre lépni az előadásban, amikor végre egyikük szövege alatt a többiek képeket raknak fel, kiegészítve az elmondottakat. Amikor ez megtörténik, végre a színház is megjelenik a színpadon. Tudjuk mindannyian, hogy a közösségteremtés a csoportvezető feladata, ugyanakkor a szerkesztettség és az „igazi” darab hiánya számonkérhető lett volna az ELVIRA applikáción is, de a szakmai beszélgetésen mi inkább a rendező-csoportvezetőnek tettük fel kérdéseinket.

A bátor sólyom (NNÁ/KIMI 10. B, Mostvagysóha)

Bori Viktor tizedikesei eredetileg versenyen kívül adták elő mesefeldolgozásukat, de a versenyző csoportok között is megállták a helyüket. A történetmesélésből kiválóan vizsgázó csapat eklektikus zenei világban, ugyanolyan vegyes színházi stílusokkal tárja elénk a bátor sólyom meséjét. Mi közülük lehet ehhez a sztorihoz? Hogyan lehet belekapaszkodni a történetbe? Hogyan lehet nagykamaszokkal érvényes módon mesét játszani? Hát így. Jók a versek is. A fiúk egy kicsit elvesztek a történetben, de azért ez mégiscsak egy szerelmi történet, a kamasz szerelem története, s ehhez a lányok jobban értenek. A képek változatosak, sokszor erőteljesek, a csapatjáték példaértékű. Megállapíthatjuk, hogy a csoport határozott evezőcsapásokkal halad a közösségi színjátszás felé, amihez mi „jó szelet kívánunk”.

Fessöndéj (NNÁ 12. A)

Góbi Rita és a tizenkettedikesek együtt jegyzik az előadást. Ez számomra azt jelenti, hogy Góbi Rita iskolájában mindig van saját kreatív tere a színész-táncosoknak, de azért a színpadi világ alapvetően a rendező-koreográfus stílusjegyeit viseli magán. Nyitott tükör-háttérrel táncolták el a divatról szóló, sokszor ironikus, néhol már groteszkbe hajló előadásukat. A divat mint hívó szó egyszerre jelenti a stílusosságot, az egyediséget és az alkalmazkodást is. Énképünk épségét, sebezhetőségét és a félelmeinket, hogy mikor vétünk az írott és az íratlan szabályok ellen. Az etüdökre épülő táncszínházi előadásban mindenkinek volt egy (sőt több) jó pillanata, mindenkinek lett arca, poénja, fontos, szerethető része a produkcióban. Nem csak a jobboldalt sminkelő lánynak,

hanem valamennyi táncosnak, még a bábos lánynak is, aki számomra a legszimpatikusabb volt az egész előadásban. Az etűdök egymásra épülnek és egymáshoz tartoznak, de nem ez a legfontosabb, hanem az (és talán ez Góbi Rita varázstudománya), hogy a táncosokon az látszik, hogy nagyon-nagyon szeretik azt, amit csinálnak a színpadon.

***Sam – egy családi trash musical* (NNÁ/KIMI 12. B, Kannibál Project – Hörcsög)**

A tizenkettedikesek másik csapata Maria Wojtyszko *Sam – egy családi trash musical* című színdarabját adta elő Eck Attila rendezésében. Egy kicsit Adrian Mole világát idéző, naplószerű színdarab inkább zenés színház, mint musical, és inkább pamflet, mint trash. Az elején diavetítéssel nyertünk bepillantást a családi életre nevelés lengyel változatára. Egy 18 éves lengyel értelmiségi srác, akinek válnak a szülei és a saját kamaszkorával sem tud megbirkózni, jobbra háziállatával osztja meg gondolatait. A világos, végiggondolt helyzetekben mindenki jelen van, s jobbra egyenlő terhelést kapott a csapatból, talán a végén mennybemenő nagymama a kivétel. A legnagyobb sikert az osztályfőnök tanárnő aratta, reflektálva saját közoktatási állapotunkra. A világ megteremtődik és működik, igaz, most „csak” diákszínház, de abból a jobbik fajta.

***Az utolsó tánc Vladdal* (NNÁ/KIMI 12. B)**

Ki ez a Vlad? Csak nem egy új szerelem? Vagy a Tepes? Az nyert, aki az utóbbira tippelt, de az is közel járt volna a megoldáshoz, aki az elsőt jelölte meg. Gyevi-Bíró Eszter előadása a kamasz szerelem stációt mutatta be a prózai és a mozgásszínház eszközeivel, a heves és végletes érzelmekről humorral és iróniával beszél, a vámpír mitológia felhasználásával. A szövegek és a mozdulatok kiegészítették egymást, nagyon jók a páros etűdök, a zenei háttér is remek. Talán egy kicsit túl sok volt a vér az egyik jelenetben, ami utána mindvégig ott maradt a szereplők arcán. Lazán és ironikusan jelenítik meg az Alkonyat szerelmeseinek világát, kicsit megmagyarázva (bennem) a tini vámpír filmek hihetetlen népszerűségét. Bár a biológia szertárt nem biztos, hogy ki kellett volna fosztani az egyik etűd kedvéért, s a végén az UV tánc kirakott szavait sem mindig tudtam értelmezni (vér-tej-zsír-cola), de az előadás a találkozó második napjának kezdetén nagyon friss levegőt hozott az NNÁ-ba.

***Lilith lányai* (NNÁ/KIMI 12. B)**

Rövid szünet után ismét egy Gyevi-Bíró előadás következett. Lilith bibliai nevét felidézve az ősi asszonyi teremtő erő került a színpadra egy szöveges-táncos etűdsorban, megmutatva a férfiak és a nők társadalmi különbségeit. Sajnos ezt nem csak változatos formában, de változatos színvonalon is járta körbe az előadás, néhol démoni mélységekben, itt-ott pedig a „szőke nős” viccek szintjén. Harminc igaz megállapítás a nőkről – halljuk, számolgatjuk, ahogy halad előre, de közben egyre inkább zavarban leszünk a nézőtérén. Valóban ez lenne a lényeg? Ezt találják a mai fiatalok a médiában, a közösségi médiában is. Így beszélünk egymás között, ezt az értékrendet közvetíti a társadalom. Egyenjogúság? Fittyfenét. Felháborodás helyett csak nevetgélünk zavartan, nem tudván, hogy mi lesz a vége – tükröt tart elénk a csoport, vagy velünk nevet gyávaságunkon. Ott voltak a fiúk is, de jobbra csak statisztálnak a nőkről szóló sztereotípiák előadása közben. A test huszonegyedik századi mindenek feletti kultuszában az irónia helyett esztrádot kaptunk, a MeToo felháborodása helyett pedig csak egy gúnyos félmosolyt.

***Pakolj, Fater!* (CO-HO Színei, Corvin Gimnázium)**

A Bodnár-Józsa Ildikó által rendezett előadásban a csoport az öregek családban betöltött helyzetével foglalkozik. A régi történetet dolgozták fel, amit még *Az öregember és a pokróc* címmel tanultunk az iskolában. Egy régi és egy modern változatot is hoznak a sztoriból, így két képben mesélték el a történetet. A modern változatban is pokrócot kap a nagypapa, akit ki akarnak tenni a házból, pedig elvihették volna egy szociális otthonba is. A Corvin Gimnázium színjátszói bizony még az elején járnak a színjátszásnak, sokszor az irányok és a járások sem voltak rendben. De a probléma, amivel foglalkoztak, fontos. Hogyan lehet közelebb kerülni ehhez a kérdéshez? Beszélgetéssel, improvizációkkal, színjátszó tréningekkel a természetes játék érdekében mindenképpen.

***A Nap és a Hold elrablása* (NNÁ/KIMI 11. B, Táltosok)**

Eck Attila tizenegyedikes mese-kurzusában az idén *A Nap és a Hold elrablása* történetet használta fel, hogy a fiatalok megtapasztalják, milyen egy mese apropóján közösségi, kollektív színházat csinálni osztályszinten. Egymásra figyelve, reflektálva, jó ritmusban, hamar megszületett az első színházi pillanat is, amikor egyszer csak mindenki felnézett a plafonra. Onnantól engem megvett az előadás, a sok-sok előkészítő elem után elindult a mese, vitt sebesen magával, majd kicsit megállt, aztán újra lódult. Lett benne mindenféle színház, a táncról az árnyig. Bravúros a köteles játék is. A fiú elindult, hogy megmentsse a nővéreit. Szép a csoport viszonya a történethez, jók az elidegenítő elemek: látunk egy színházcsináló csapatot, akik, miközben beavattak minket a mesébe, saját magukra is folyamatosan reflektáltak.

Nagyi, hogy volt? (PHWI, Pesthidegkúti Waldorf Iskola)

Mándy Iván *Az ördög konyhája* című novellafüzéréből készített színpadi változatot Kiss Péter rendezésében a Pesthidegkúti Waldorf Iskola csoportja, Nagyi, hogy volt? címmel. Kicsit olyan volt, mint egy időutazás 1969-be, ahol a gimnazista lányok már a férjhezmenetelről beszélgettek a szünetekben. Retro, igen, de semmi sztereotípiát a korszakról, sokkal inkább egy hiteles életkép a hatvanas évekről Mándy tollából. Igen, amikor még randevú előtt a családok is megismerkedtek egymással, ahol az egyetlen gyors kommunikációs eszköz, a telefon a szomszédban volt, de az egész lakó-közösséget ott lehetett elérni, ahol a másik társbérletbe egy közös konyhán keresztül vezetett a vendég útja. Mosolyogva és némi nosztalgiával néztem a jeleneteket, ugyanakkor azon gondolkodtam, hogy mi közülük lehet a mai fiataloknak ezekhez a helyzetekhez. Aztán rá kellett jönnöm, hogy egyszerűen szeretik játszani ezt a nagyszüleik idejéből való világot. Jól végigelemzett helyzetekkel, remek karakterekkel és igazi, alázattal és mértékkel játszott diákszínházzal találkozhattunk a színpadon.

OÁ – avagy a pólyában egy gyermek jelezte, hogy valami baj van (Coproductio NNÁ –VMG)

Először talákoztam olyan együttműködéssel, ahol a két vezető drámás iskola növendékei dolgoztak együtt. Ez Gombkötő Júlia érdeme, aki kipróbálta mindkét iskolát és a VMG után jelenleg az NNÁ tánc osztályában végzős növendék. Mindkét iskolából toborzott projektjéhez vállalkozó szellemű fiatalokat, szerencsére. Először talákoztam más színpadi formával ezen a találkozón. Aréna formában ültünk a tornateremben, melyet Arisztotelészről neveztek el. Másban is első volt ez a produkció – ennek volt elsőként diákrendezője ebben az évben. (Talán ez is benne lehet a címben, hogy ezért jelez a csecsemő? Teret kér magának...)

Közben forogtak a szereplők a színpadon és kitüntetett szerepet kapott az idő – ahogy a színházcsinálásban is fontos szerepet tölt be. Például lopott időben lehet próbálni egy ilyen projekt szereplőinek, egyeztetni kell mindkét iskola órarendjével és próbarendjével... Formanek Csaba Trepljov naplementés előadásához hasonlítottam Gombkötő Juliék produkcióját. Igen, volt az egészben valami nagyon romlatlan, nemes, naiv és tiszta. Tánc és képzelet játék a félelmeinkről a félelmeink ellen.

Utazás és holdvilág (NNÁ/KIMI 12. B)

Az utolsó NNÁ-s előadás szintén az epikus színházzal foglalkozott. A választás Szerb Antal klasszikus regényére esett, a csoport egyik tagjának ötlete alapján. Bach zenéjével indul a Gyevi-Bíró Eszter rendezte előadás, olyan, mintha az európai kultúra utolsó óráiban lennénk. S a regény tényleg „oly korban” született. Az idegenvezetői háttér közben reflektál az elinduló papírforma szerinti magánéleti történetre, ahol valaki megpróbál a felnőttvilághoz alkalmazkodni, miközben a múltjával még nem képes leszámolni. Ebben a világban minden papírból terem, hiszen maga a világ is épp olyan illékony, gyúlékony és talmi. Mámor, örvény, barátság és halál határán zajlik a regény cselekménye, s ehhez teremt papírvilágot, reflektív háttérrel a rendező a csoporttal közösen. Mert közös alkotás, közös értelmezés folyik, így válik az utazás nem csak a színpadon, de a nézőtérben is követhetővé.

A tintából és papírból menekülő világot tudunk teremteni, de előbb utóbb mindenkire rászakad a saját kitalált élete. Erről is szólt az előadás, meg persze a rendrakásról is, aminek ideje lenne a felhalmozott kellékek között, de valljuk be, mindannyiunk életében is.

A tavasz ébredése (Pogácsa az Arénában Stúdió / Holdvilág Kamaraszínház)

Kamasz etűdök Wedekind nyomán, a-mollban – ez az alcíme a Koltai Judit által rendezett előadásnak. Korabeli jelmezben játszó kamaszokat láttunk, akik úgy tesznek, mintha kisebbek lennének. Debussy zenéjére folyik a tér lassú átrendezése, mely sajnos nem segített az előadás ritmusának sem, vontatottá tette magukat a jeleneteket is. Az egyetlen izgalmas alak, a dizőzként megjelenő romlott nő, aki később Ilsét játssza, ám ez maradt az egyetlen kamasz fantázia is az előadásban, melyből mintha szemérmesen kihagyta volna a rendező a vadságot és a szexualitást. Pedig jók a szereplők, sokkal bátrabban lehetne bánni velük, mert miközben az előadás lassú és szemérmes, közben kiejlik a mondatokból és a mozdulatokból, hogy a vér forr és buzog.

Régi és új színek (VMG/KIMI 11. D, Papktum Faktum)

Pap Gábor, Várszegi Martin és a csoport jegyzik az előadást, ugyanakkor stílusjegyeiben igazi Papeszes *Az ember tragédiája* előadást láthatunk. Egy osztályteremben gyűltek össze az angyalok az Úr (Úr) dicséretére, s a Madách-szöveg újra és újraértelmezésére. A Madách-stúdium mindenki épülésére szolgál, Papesz angyalai, Évái és Ádámjai, nem beszélve a Luciferekről, egymásnak adva át a szót, végigrepítettek minket egy huszonegyedik századi tragédián. Egyszerre diákos és bölcs, színház és szertartás. Egyre jobban és bátrabban énekelnek. A legerősebb jelenetek az újraértelmezettek, amikor a Jóistennek új kütyüje lesz, s ezek után a külső utazás belső lélekutazássá válik. Ebben segítenek a Hamvas-vendégszövegek, az árnyjáték, a függöny színház, no meg az elmaradhatatlan Papesz-dalok. Tiszta és szép *Az ember tragédiája* parafrázist kaptunk, ahol ráadásul minden dal szövegét értettem.

Az elveszett levél (Marosvásárhelyi Művészeti Líceum)

Ion Luca Caragiale XIX. századi színművét hozta el a találkozóra a marosvásárhelyi diáktársulat, akik a Hártálanul program segítségével Erdélyben találkozhattak a VMG-s diákokkal s így sikerült eljutniuk a budapesti találkozóra. Egy román választási történetet láthattunk, benne a média kiemelt szerepével, hiszen újságot mindenki olvas a szereplők közül. Egy elvesztett és idegen kezekbe került levél kálváriája, melyben kiderül a kisváros minden helyi hatalmasságának romlottsága. „Nem az a lényeg, hogy ki vagyok, hanem az, hogy kire szavazok!” hangzott el az egyik szereplő szájából a kelet-európai demokrácia jelmondata, s mi hallgatjuk az ismerős okfejtéseket, manipulációkat és aljasságokat, csak a neveket nem értjük, hogy miért nem magyar nevekkel játszották el a darabot az erdélyi színjátszók. Jó a ritmusa, remek karakterek tűnnek elénk és meglepően aktuális maga a darab is.

Tizenegyedik (Weöres Sándor Gimnázium/KIMI)

Bevallom, itt gondolkodtam el először azon, hogy tudja-e az ember objektíven nézni az ismerőseit. Tud-e eléggé kívülálló, megbocsájtó lenni, illetve el tudja-e fogadni, amit a csapat és a rendező jelen pillanatában nyújtani tud, vagy szigorúbb lesz, mert többet szeretett volna. A Weöres Sándor Gimnázium drámás csoportja ebben az évben kezdett el dolgozni Füsi Annával. A lelkes csapat jelentkezett a József Attila Színház Ádámok és Évák pályázatára és megkapták a 11. szint. Lehet vitatkozni a cél értelmességén, de minden diákszínjátszó csoportban meghatározó a bemutatkozás, ezért lett volna fontos, hogy a londoni színház (és Az ember tragédiájához) találjanak olyan kapaszkodási pontokat, amiktől ez számukra igazi kihívás lesz, s túl tudnak lépni a hagyományos színházi adaptáción. Az ötletelés és a fiú főszereplő kiválasztása után képeket raktak fel, a szín egyes részeit felidézve, s ez a rendező erős képekben gondolkodására mutat. Az egész mégsem vált belső utazássá, kívülről néztük és kívül is maradtunk az eseményeken. Nehezen birkóztak a szöveggel is, ezen nem segített a terem rettenetes akusztikája sem. Problémás egyes eszközök (pl. az alma) használata is. Sok-sok gondolat, de mégis hiányzik az egységes rendezői elv. Jó a szándék, s igyekvő a megoldás, de ez még csak bátortalan kísérlet volt az érvényes színpadi jelenlétre.

A Délibábok Hőse (Kerekasztal Színjátszó Csoport)

Ungvári Sára és Szalai Ádám az Arany László-darabbal kezdett foglalkozni, és végül csak a címe maradt meg. Kaptunk egy filozofikus mélységű etüdgyűjteményt magunkról, reflexiókat egy diákcsoport közvetítésével a saját délibábjainkról. Mire és meddig várunk, hogy majd egyszer csak elkezdjük az életet, de közben megtörténik velünk minden, s amikor erre rájövünk, már megöregedtünk. El kell kezdeni úszni, és nem kell várni semmire és senkire – üzenik tizenöt évük minden bölcsességével, szimpatikusan, őszintén, saját színpadi adottságaik teljes kihasználásával. A világitás még ugyan egy kicsit esetleges, de az írásvetítő játék remek. Erős szerkesztéssel, jó színészvezetéssel, a próbák közben született improvizációk felhasználásával sikerült a csoportnak átúszni a túlsó partra. Magammal viszek néhány figurát és néhány mondatot mindenképpen, okulásul, mint például ezt is (utólag rákerestem az Arany László műből): „Születünk fog, haj és illúziók nélkül. Meghalunk fog, haj és illúziók nélkül.”

A zöld macska (VMG/KIMI)

Mezey Gábor tizenegyedikeseinek tart mozgásszínházi stúdiumot a VMG-ben, s ebben a kurzusban tavaly is írott drámát használt fel az előadáshoz. Most egy kevésbé ismert történetben, egy lány értelmetlen halálának elmesélésében jelenik meg a színpadon a reménytelen kisvárosi lét fölöslegessége és unalma. Milyen jó lett volna egy színlap, ami legalább néhány pontban segít eligazodni a darab elején és nem a történet kihámozása lesz a legfontosabb feladata a nézőknek. Bár Elise Wilk romániai író *A zöld macska* című drámáját játszották már Celldömölkön is a kifejezőbb *Mielőtt meghalsz* címmel, mégsem volt mindig világos, mikor épp mi történik. Pedig a lakótelepi történet akár itthon is játszódhatott volna egy kisváros szélén. A fiatal lány haláláról szóló dráma nem csak egy bűntényről, hanem egy babonákkal, félelmekkel teli zárt világról is lerántja a leplet. Kettőzve a fontos szereplők, szinte tükörben látva magunk a színpad is középen van, a nézőtér két oldalt, hogy néha átnézhesünk a túlpartra. Az alapvetően narratív színházat jól kiegészítheti a mozgásművészet, ha a narratívával mindenki tisztában lenne a nézőtérrel is.

Sesincs (zenés nemmese) (VMG/KIMI 12. D)

Az úgy van, hogy a végzős drámás osztályok úgy készítenek előadást utoljára a VMG-ben, hogy a rendezővel együtt dolgozik vagy a mozgás, vagy a kreatív zene tanára. Itt ez utóbbi tanúi lehettünk, ahol Meleg Gábor Pap Gáborral dolgozott együtt, hogy közösen színpadra álmodják Szilágyi Andor *Leander és Lenszirom* című mesejátékát (s ezt megint csak nekünk kellett kitalálnunk). Az erdei varázsvilág megelevenedik, a nyitány felteszi a kérdést: „Ki vok én?”, és végig az előadás során (végzős osztályról lévén szó) érdemes ezen a szálon végig mennünk, hiszen ahogy az alcím is mutatja, nem mese ez. A hogyan tovább kérdését teszi fel az előadás,

ami minden drámás osztálynál kérdésként merül fel. Itt vagyunk egy védett mesevilágban, ahol olyan varázslatos lények vigyáznak ránk, mint a Papesz, vagy a Mező és a többiek... Aztán egyszer csak ránk tűznek egy ilyen szalagot, és kiakolbóltanak valami érettséginek nevezett beavatás után.

Sok a vendégszöveg, talán egy kicsit sok a szókimondó nemiség a dalszövegekben, néha érthetetlenül gyors a párbeszéd, de laza, jó ritmusú, csak néha döccenő a játék. A dalok remek, a színpadkép kiválóan illeszkedik a felújításra váró színházterem miliójéhez. A szereplők mind parádésak, főleg Leánder, és persze, Lenszirom. Fülünkben cseng a végén az érző szívű elátkozott fiú Lázár Ervintől kölcsönvett mondata: „Nem volt nálam csúnyább gyerek Rácpácegresen!”

Bárka (VMG/KIMI 11. D, The Crew)

Blahó Gergely előadásában az elején ragasztószalaggal kijelölték a teret, a bárkát, majd a végén fel is szedték, hogy tovább tudjanak menni. Színházi kísérletet láthattunk Golding *A Legyek Ura* című regényének adaptációját. A történet szálai időről időre összekeverednek egy osztály történetével, jól kivehető az összezártság és az ebből fakadó belső feszültségek kibeszélésének igénye. A világból kivonuló (valahová – talán épp az osztályközösségbe) összezárt csoport szembesült az önirányítás nehézségeivel. Közben sikerült bepillantunk a kamaszkor szakítópróbáival küzdő egyéni sorsokba is. Az iskolában tanult dolgok és a való világ szabályainak különbsége szembetűnő, hiába van elégük a felnőttvilágból, legszívesebben mégis oda mennének vissza az első nehézségek után. A kétféle út, a tekintélyelvű és a demokratikus hatékonysága változó, ebben a kísérletben szembesülniük kellett azzal is, hogy néha a diktatúra legyőzheti a közösséget. Ez csak játék, mondják a végén, de közben tudjuk, tapasztaljuk, hogy bizony **ez már nem csak játék.**

Orgia (Reménytelen)

Regős Simon tavaly egy huszadik századi nemzeti traumát dolgozott fel előadásában. Most egy másikat vett elő VMG-s barátaival. Budapest 1945-ös ostromának végóráiban orgiába fulladó ünnepi kabaréműsorra invitál a helyi nyilaskeresztes alapszervezet, Kun páter vezetésével. Céljuk a közönség szórakoztatása és a nyilas eszmék népszerűsítése. A lidérces szellemidézésben Zoltán Gábor *Orgia* című könyve a vezérfonaluk. Játék, véresen komoly történelmi játék a halál torkában mulató hiénákról, mely kiáltás az ordas eszmék újjáéledése, rehabilitációja ellen. Miközben a színház a színházban játék igazi fiúszínház – ökörködésekkel, szókimondó provokációval és esztrád elemekkel dúsítva, azért minden pimaszság ellenére kapunk torokszorító pillanatokot is. Még ha csak a torkunkat szorítaná, de inkább gyomorszájba vág. Az egyes etűdök egymásutániségával, szerkesztésével, a szövegek és a jelenetek kabaréba illesztésével az előadás elmond valami elmondhatatlant, valami olyat, amit mindenkinek látnia kellene, vagy ha nem akarja látni, akkor legalább vágják őt is gyomorszájba... a tények.

Holt Költők Társasága (Kavita Társulat, Radnóti Miklós Gimnázium)

A Radnóti Miklós Gimnázium színjátszói nagy fába vágják a fejszájukat, amikor a klasszikusnak számító történetet állították színpadra. Az előadás kezdetén egy elitgimnázium kihallgató szobájában vagyunk, vizsgálat folyik egy tanár, Fodor Imre ellen. Innen térünk vissza az eseményekre, amelyek a tragédiához vezettek. A magyarra áttett nevek sokat segítenek az előadásnak, de ezzel nem oldottak meg minden adaptációs problémát. Lehetett volna magyar tananyagot választani és végig magyar verseket is, lehetett volna igazi tankönyvet kézben tartani és nem a HOLMI könyvtári példányait. Nevetünk „A galagonya” versen, pedig itt a titok – ami egyben a magyartanítás két útja – a realitás talaján álló lexikális tudás átadása, ami ugye a felvételihez elengedhetetlen, szemben a drámapedagógiai szemléletű élményátadással, mely a megélt pillanatokot hangsúlyozza. A lelkes csapat Bartal Dávid rendező vezetésével megfelel a feladatnak, végigjátszotta a történetet, de tisztában volt a saját határaival is. A végjáték – a tanár elbocsájtása utáni alkoholizmusa, realitásérzékét sejtet. Vajon mennyire látnak minket a saját diákjaink – mennyire vannak tisztában esendőségünkkel, gyarlóságainkkal és tévedéseinkkel? Akár most, akár majd húsz év múlva – amikor már csak a boltban találkozunk, és csak ők ismernek ránk.

Pippin (VMG/KIMI 11. D)

Az előjátékban mindenki fekszik betakarózdva, írogat, álmodozik, készül a nagybetűs életre. Aztán begyömöszöljük magunkat a díszterembe, és elindul a varázslat. A hálósákokat összerakják, egy hatalmas nagy álmokabát lesz belőle, mely egyben háborús terepasztal, születési lepedő és nászagy is lehet. A célkeresés musicalje, az önmagát kereső királyi ivadékról, Pippinről, Roger O. Hirsón és Stephen Schwartz darabja 1972 óta hódít a színpadon a Broadwaytól az Operettszínházig, és a színjátszó táboroktól a VMG díszterméig. A Perényi Balázs és Szalai Ádám vezette tizenegyedikesek kicsit csúszkálnak a nehéz terepen, de hőiesen megküzdnek a musicaljátás kihívásával, s közben remek karakterek mutatnak fel a mellékszerepekben is. A sok játék mellett talán Pippin története marad végezetlen, de a Harc, Hancúr, Hatalom hármass próbájában a csoport hőiesen győzedelmeskedik.

ÖSSZEGZŐ

Egy év egy középiskolás életében rengeteg idő, a négyéves nevelési folyamat egynegyede. Sokat léphetünk előre érettségben, eszközeinkben, színházról alkotott felfogásunkban. Változunk mi is, öregek, s ahogy egyre több ismerős arc tűnik fel a színpadon, úgy érzem egyre idősebbnek és inkompetensebbnek magam, magam. Közben érdemes persze átgondolni, hogy mi a célja a fesztiválnak, miért gyűlünk össze, mit kapunk a találkozótól. Ha verseny, akkor adjunk lehetőséget, hogy mindenki a saját kategóriájában és próbakörülményei között léphessen színpadra, ha diákszínház ünnep, akkor a találkozó, a beszélgetés legyen fontosabb, mint a minősítés. Az igazi célja a találkozóknak mindenképp egy KÖRKÉP felmutatása. Nézzük meg, saját kortársaink hol tartanak a színházcsinálásban, ki mit gondol erről – egy-egy előadás kapcsán. Ezen dolgozott mindenki a Közép-magyarországi Regionális Diákszínház Találkozón és az ODE-ban másutt is.

Ígértem, mértékletesen teszek említést az előző évről, most mégis néhány apróság eszembe jutott a végére, s neked, hősies olvasó, aki nem csak a saját előadásáról írottakat olvasod el, legyen valami ajándék.

Sajnos hiányoztak a diák produkciók, amelyek akár tanári feladatból, akár csak önszorgalomból kinöve mutatták, hogy nem csak osztályfeladat lehet a színházcsinálás, hanem az önképzés része is. Most üdítő kivételek maradtak csak meg a mezőnyben.

Sajnálom, hogy a tavaly negatív kritikát kapott csoportok idén nem jöttek el, milyen jó lenne, ha ez jövőre másképp lenne.

A szervezés példaértékű, de én még mindig örültem volna egy-egy előadásnál a jelentkezési lapnak, hogy miből készült, milyen irodalmi anyagot használt fel a csoport az előadásban. Szerintem jól működött az applikáció, bár az értékeléseknél én mindenkinek maximumot adtam, örültem volna a hozzászólások lehetőségének is, de mint megtudtam az ODE ezen is dolgozik.

A tavalyi fesztiválon nagyon elfáradtam, ezt az ideit jobban éltem meg, ez köszönhető a kibővült zsűrinek is, akikkel jó volt együtt lenni. Egy szó, mint száz, remek és hosszú hétvége volt ez, örültem, hogy részt vehettem rajta.

Észak-alföldi Regionális Diákszínház Találkozó, Debrecen

2019. március 30.

– A tehetség útjai –

Sándor L. István

Hagyományosan az Ady Gimnáziumban rendezték meg az Országos Diákszínház Egyesület által szervezett fesztivál regionális döntőjét, mert a fellépők között az itten drámatagozatra járó diákok vannak többségben. (Idén a nyolc bemutatott előadásból csak kettő volt, amit nem adysok adtak elő.) Jó néhány éve nem jártam itt, de korábban többször is zsűriztem Debrecenben, és mindig nagyon jó benyomást tettek rám a fesztiválon látott előadások. Egyfajta komolyságot, mély színházi elkötelezettséget tükröztek, ugyanakkor a szándékok és a kifejezőmód sokféleségét is. Mivel elsősorban drámatagozatos diákok produkcióit láthattuk, természetes, hogy a színházi szempontok kerültek előtérbe, de az előadások magukról a diákokról is beszéltek, nemzedékükről, egy felnövekvő generáció szembesüléséről a felnőttek teremtette világgal.

Kalitka keresi madarát – Adyák 10

A debreceni fesztivál első előadását az Ady Gimnázium 10. osztálya mutatta be. A Bakota Árpád rendezte előadás az adysok produkciói közül az egyetlen olyan volt, amely nem színházi feladatból, hanem egy korosztályi problémából indult ki.

A *Kalitka keresi madarát* a diákok közérzetéről beszél. Benne a személyes problémák (barátságok, szerelmek) éppúgy szóba kerülnek, mint a felnőttekhez (szülőkhöz, tanárokhöz) való viszony. De tágabban az az élmény is megfogalmazódik, hogy az önmagukat, a helyüket kereső fiatalok – főleg az iskolában megtapasztaltakon keresztül – azokkal a mechanizmusokkal, rendszerekkel is szembesülnek, amelyekbe bele kellene illeszkedniük. Hogy a címre visszautaljunk: kalitkákat kínálnak, miközben az ifjak valójában a szabadságukat keresik, még szárnyalni, repülni szeretnének, de erre egyáltalán nem kínál terepet számukra a világ, amely körülveszi őket.

A *Kalitka keresi madarát* három rétegből építkezik. Egyrészt egy diák által írt (az interneten talált) narrációs részből, amely közvetlenül fogalmazza meg a felvetett életproblémákat. Ezeket ellenpontozzák a különféle

kortárs drámákból vett jelenetek, amelyek megemelten, némileg áttételesen fogalmazznak meg hasonló élményeket. Mindezt kiegészíti néhány előadásba emelt dal, amely szintén tematikusan kapcsolódik a felmerülő problémákhoz.

Az előadásban különféle diákok mondják el a tematikus egységekbe rendezett narrációs részleteket. Ezek sokáig úgy hatnak, mintha maguk az előadásban szereplő diákok írták volna a szövegeket. De egy idő után túlságosan jól fésültnek (és némileg kimódoltnak) tűnnek az elhangzó mondatok, különösen ahhoz az indulathoz és elszántsághoz képest, amit a játszóképviselek. Ebből a feszültségből is adódik, hogy nem mindenki tudja a személyes közlendőjévé alakítani az elhangzó gondolatokat. Ez többnyire nem a diákszínjátzókon, inkább a felhasznált alapanyagon múlik. Érdemes lenne ezt annyiban módosítani, hogy spontánabbnak, személyesebbnek hason. (Lehet, hogy nyelviileg is hagyni kellene, hogy a diákok saját magukhoz igazítsák az elhangzó mondatokat, hisz az a legfőbb funkciójuk, hogy személyes élményeket közvetítsenek. Az előadás még teljesebb hatást keltene, hogy ha azt éreznénk, hogy az épp beszélő diák spontánul mondja el véleményét, problémáit.)

Ugyancsak különös képet festenek korunkról azok a remek jelenetek, amelyeket az előadás készítői választottak ki különféle kortárs magyar darabokból (pl. Kárpáti Péter *A Pitbull cselekedetei*, *Én, a fűreg*, Garaczi László *Plazma*, Falussy Lila *Metadolce*.) Ezek kitágítják a narrációs részekben megfogalmazott problémákat, hol komikus, hol groteszk, hol tragikomikus árnyalatokkal színezik át őket, de mindenképpen a dolgok képtelenségéről beszélnek az egyre erősebbé váló abszurd hangütésükkel.

Ugyanakkor nemcsak az előadás gondolatvilágát építették ezek a jelenetek, hanem jó színészi feladatokat is kínálnak a diákok számára. Mindegyik jelenetben szerepelt egy-két színjátzó, aki a játékával határozottan magára vonta a figyelmet.

Az előadásnak erős színházi felütése és zárata van. A bevezető afféle bemutatkozásnak hat, ahol a változó képekben az előadás különféle szereplői egy-egy jellemző gesztussal, mozdulattal irányítják magukra a figyelmet. Ebben a bevezetőben többször került a figyelem centrumába egy lány által hordozott kalitka, így vizuálisan is megjelenik az előadás címében szereplő metafora. Az előadás zárlatában ismét az összes szereplő megjelenik a színpadon, ezúttal már együtt, közös indulatot közvetítve, még egyszer határozottá téve az előadás mondanivalóját. A felnövekvő ember a szabadságot keresi és folytonosan kalitkákkal találja magát szemben, amibe bele kéne lépnie mint madárnak. Van-e ez az embernek ehhez kedve, amikor még azt érzi, hogy szárnyai vannak, és valójában szállni szeretne.

Németh Ákos: *Autótolvajok* – MárNemBolyaisok

Ugyancsak kortárs drámaszövegéből indult ki a debreceni fesztivál második előadása. De Deczki Klára rendezése nem több darabból állított össze egyfajta montázst, mint Bakota Árpád rendezése, hanem egyetlen daraból, Németh Ákos *Autótolvajok* című művéből indult ki. Mégis hasonló hatást kelt a két előadás: mindkettőben egyfajta montázsszerű szerkezetből, egymáshoz lazán kapcsolódó zárt jelenetekből fokozatosan áll össze a darab témája, illetve az a gondolati élmény, amit az előadás közvetíteni kíván.

A Kalitka keresi madarát többek között azért sikeresebb, mint a MárNemBolyaisok másodikként látott produkciója, mert egyértelműen a diákok élményeiből indul ki. Az *Autótolvajok* viszont egyértelműen felnőtt darab, ami nem nagyon illik a 14-15 évesekhez. Így a színjátzó csak nehezen találhatják meg benne azokat az azonosulási pontokat, amely hitelessé teheti a játékukat.

Más szempontok miatt is ellentmondásos az az élmény, amelyet az *Autótolvajok* közvetít. Németh Ákos az egymáshoz lazán kapcsolódó jelenetekben egyszerre több cselekményszálát is mozgat. Ezek azonban csak fokozatosan bontakoznak ki, és csak a legvégére áll össze belőlük egy teljes körkép a darabban ábrázolt város különféle figuráiról, eltérő emberi sorsairól. A MárNemBolyaisok viszont – márcsak a fesztivál időkeretei miatt is – legalább a felére húzták a darabot, így a jelenetekben előforduló bizonyos motívumok egyszerűen lógnak a levegőben, más fordulatok viszont nem tűnnek eléggé indokoltnak az előadásban megjelenített élményeik alapján. Az előadásban egyfajta krimiszál erősödik fel (ez jól is állhat a diákoknak), miközben azt érezzük, hogy az eredeti darabot ennél összetettebb szándékok mozgatják.

Ezt nyilván nem érzékeltetheti a diákszínjátzó előadása. Ezért inkább csak vicces jelenetek sorozataként érzékeljük a produkciót, amely összességében afféle kis magyar abszurdnak hat: képtelen figurák különféle képtelen helyzetekben képtelenségeket csinálnak. (Ezt a hatást inkább maga a szöveg kelti, s nem a szereplők játéka.)

Azt valószínűleg távol állt a színjátzóktól (a képességeiktől, a szándékaiktól is), hogy valamiféle realista történet mutassanak meg, nem akarnak valóságos emberi karaktereket, tényleges szituációkat felvázolni. Deczki Klára rendező azt mondta a szakmai beszélgetésen, hogy ő afféle rajzfilm figurákként képzelte el a szereplőket, és egyfajta elrajzoltságára törekedett a játékban is. Ezért szólal meg a figurák bevonulásakor a Rózsaszín pár-

duc zenei motívuma, amelyre a megjelenő figurák eleinte a mozdulataikkal ironikusan reagálnak is. (De valószínűleg jobb színjátszó képességekkel kellene rendelkezniük a szereplőknek, hogy érzékeljük, hogy itt tudatos stilizációs szándékról s nem egyfajta esetlenségről van szó.)

Ezt az elrajzoltságot hivatott érzékeltetni az előadás indítása is, amelyben a történet szereplői mint afféle divatbevonuló figurái vonulnak be. A gesztusaik a felidézett helyzetnek megfelelően hivalkodók és önhittek. Ebből a „kitettségből” sem alakul azonban ki egyfajta játéktípus, inkább csak eltávolít a figuráktól, hisz a bevezető gesztusaik miatt eleve üresnek látjuk őket.

Ami egyértelműen értéke az előadásnak, az a kreatív díszlehasználat. Sörös rekeszek sokaságát használják a játsszók, de ebből tényleg képesek különféle tereket felépíteni, nemcsak érzékeltetni az eltérő helyszíneket, sőt még az előadás legerősebb pillanataiban színpadi képek is születnek a segítségükkel.

Mrozek: *A nyílt tengeren* – Adyák 11

A debreceni fesztivál harmadik előadása egy kortárs klasszikust állított a középpontba. Több mint 50 éve állandó repertoárdarabja a diák- és amatőr színjátszóknak Mrozek egyfelvonásosa, a *Nyílt tengeren*. De ha friss energiák veszik birtokba a szöveget, megfelelő színházi fantáziával és kreativitással párosulva, akkor egyáltalán nem tűnik porosnak a mű. Bár érződik rajta, hogy olyan drámai korszakban született, amelyet a parabolaszerű ábrázolás, az intellektuális megközelítés határozott meg. Manapság az irodalom (a drámai irodalom is) sokkal könnyedebb nyelven beszél, jóval játékosabban gondolkodik, kevésbé teremt gondolati konstrukciókat és legfőképpen sokkal abszurdabbnak látja a világot, mint a kelet-európai abszurd egyik legjobb képviselője, Mrozek.

Ugyanakkor az elmúlt fél évszázadban a színház is sokkal játékosabb lett, mint amilyen lehetőségeket Mrozek kínál. De az Ady Gimnázium három 11-es diákja (és egy negyedik társuk) vehemens energiákkal és nagy játékkedvvel veszik birtokba a szöveget. Játékuk a debreceni fesztivál egyik legjobb előadásává tette a produkciót. Sőt még Mrozeket is új élettel töltötték meg. Olyannyira, hogy még a mondanivalója is aktuálisnak tűnt. (Mindazonáltal sajnálatos, hogy nincsenek olyan kortárs egyfelvonásosok – vagy csak nehezen találhatók meg –, amelyek segítségével kortárs élményekről beszélhetnének a diákszínjátszók.)

Remek az előadást indító első jelenet, amelyben háromszög alakban elhelyezett három széken ül a három fiú, és a kezükben egy végtelenített kötelet mozgatnak, amely érzékelhető erőfeszítéseik nyomán mintegy körbe zárja őket. Ez a kép egyrészt kijelöli a teret, hisz a darab fikciója szerint egy nyílt tengeren sodródó tutajon játszódnak a történet, másrészt utal a három figura összezártságára, egymásra utaltságára is. (Az indító kép után eltűnik a kötél, csak a háromszög csúcsein elhelyezett három szék marad, de ebbe is belelátjuk az első pillanatok erős vizuális hatásával létrehozott fikciót.)

Ugyanakkor ellentmondásosabbnak éreztem a nyitóképet követő vizuális jelzést: egy bőröndbe vágott lyukon néz ki a három figura, miközben a bőröndből elszántan fálnak valamit. Amikor elkezdődött a darab, a szereplők szájában még ott vannak az utolsó morzsák, miközben már arról a rettenetes éhségről beszélnek, amely kínozza őket, ugyanakkor valamit tenniük kellene, ha nem akarnának éhen halni. Picit úgy éreztem, hogy a kép hatása és a darab által megteremtett reál szituáció némileg ellent mond egymásnak. Egyiket nem erősíti a másik, miközben önmagában mindkettőnek erős színpadi hatása van.

A darab ugyanis arra a morbid szituációra épül, hogy a három szereplőnek maguk közül ki kell választani az egyiküket, mert jobban járnak, ha nem mind a hárman halnak éhen, hanem csak az egyiküket, akit afféle áldozatként felfalnak. Bár Mrozek – ez a folytatásból egyértelműen kiderül – parabolát, a társadalom működésére érvényes jelképes értelmű példázatot írt, de azért komolyan veszi a reálszituációt is, hogy az éhség gyötörte szereplőket a kényszer löki a morbid megoldás felé.

Ugyanakkor Mrozek használja azt a Szophoklész óta állandó szerkezetet is, hogy ha három szereplő van egyszerre a színpadon, akkor köztük folyton változó erőviszonyok alakulnak ki: ha két szereplő összefog, akkor a harmadik a vesztes helyzetébe kerül, egészen addig, amíg olyan „ajánlatot” nem tesz valamely másik szereplőnek, amely a szövetségessé teszi őt, így átalakulnak az addigi erőviszonyok, és új hatalmi helyzet alakul ki. (Ez az átbillenés a drámai építkezés egyik lényege, amely szerint a győztesek egyszer csak a vesztesek között találják magukat, és azért küzdenek, hogy ismét átrendezzék az erőviszonyokat. (Például a diákszínjátszók körében szintén népszerű Mrozek-darab, a *Multság* ezekre a dinamikus változó erőviszonyokra és az ezekhez kapcsolódó játszmákra épül.)

Némileg hiányérzetet kelt az előadás, hogy ezt a játéklehetőséget nem használja ki. De lehet, hogy ez a darab problémája. A *Nyílt tengeren* talán túl gyorsan és túl egyértelműen alakítja ki azokat a szerepeket, amelybe a három szereplő behelyezkedik. Egyikük a főnök funkciójára jelentkezik be, a másik azonnal „koalíciót” ajánl neki, ő egyfajta önkéntes szolga, afféle lakáj szerepét vállalja magára. Így ketten együttesen azonnal az áldozat szerepébe taszítják a harmadikat. Ezután a követő erőfeszítéseinek nincs igazán érdemi tétje. Talán a játékkal érdemes lenne némileg korrigálni a darab jellegzetességét, és némileg ingatagabbá, azaz izgalmasabbá tenni a

szereplők közötti erőviszonyokat. (De ez lehet, hogy már csak csomókeresés a kákán, mert a három főszereplő fiú előadásában egyáltalán nem tűnt unalmasnak a játék.)

Bár talán túl gyorsan kialakulnak a darabot meghatározó szerepek, ugyanakkor a debreceni diákok nagyszerűen teremtik meg, majd mindvégig következetesen végigvezetik ezeket a figurákat. Három remek színjátást láttunk három remek szerepben. A főnök kivagyfi fölényét éppúgy érezzük, mint a lakáj alattomos lelkületét és az áldozat tehetetlen küszködését a rárótt sorssal. A koncentrált, energikus, pontos színészi játék az előadás egyik legnagyobb erénye.

Valójában a szöveghez illik is, hogy a karaktereket nem felépítik, hanem mintegy markánsan felmutatják az Ady Gimnázium diákszínjátsoi. Hiszen maga Mrožek is plakátszerű helyzeteket teremt. Ilyen például a választási kampány kortes jelenete, amelyet a debreceni előadás némileg fel is old azzal, hogy egy váratlanul megjelenő negyedik szereplő rapelve kommentálja az eseményeket. Az így teremtődő kettősség többször is megjelenik az előadásban. Egyrészt a debreceni diákszínjátsoók többnyire nagy gonddal építik fel az újabb és újabb helyzeteket, megőrizve a nyílt tengeren sodródó tutaj fikcióját, másrészt azonban ebből időről időre ki is lépnek, szétörrik az alaphelyzetet, ironikus játékokat illesztnek hozzá, hogy aztán ismét visszatérjenek egy zártabb és hagyományosabb építkezésmódba. Mindkettő remek játéknak tűnik, de nem biztos, hogy a nézők is pontosan tudják követni ezeket a váltásokat.

Végeredményben a *Nyílt tengeren* is a szabadság kérdéseit feszegeti, akárcsak a fesztivál legelső produkciója. Mrožek metaforáját használva az a kérdés, hogy milyen mechanizmusok működnek világunkban: azt tűnik-e magától értetődőnek, hogy a társadalom tagjai – ha úgy kívánják érdekeik – felfalják egymást, vagy inkább az, hogy az emberek társai, támasztékai lehessenek egymásnak a közös emberi sorsban.

Horváth Péter: *Kóma*

Mrožek játéklehetőségeket nyitó, bonyolult társadalmi problémákat feszegető parabolájával szemben egyszerű tantörténetet állított színpadra Józai Zoltán, aki pontosan mérte fel kezdő csoportja képességeit. Nem akarta őket olyan feladat elé állítani, amit nem tudnak megoldani. Ráadásul azzal az adottsággal is szembe kellett nézni, hogy a diákszínjátso csoportban öt lány mellett csupán egyetlen fiú van.

A rendező az interneten találta Horváth Péter alkalmi darabját, amelyet valószínűleg egy drámaíró versenyre készített. Úgy tűnik, hogy egy újsághírből készülhetett a szöveg, hiszen erősen publicisztikai jellegű. Az alaphelyzet az, hogy autóbalesetet szenved egy fiú, és az öt lány alkotta angyalok kara mérlegre teszi az életét. Mindenki elítéli őt, hisz iszik, drogozik (a balesetet is bódulatában szenvedte el), de van az „angyalok” között egy, aki adna neki még egy esélyt, mert szerint képes lenne megjavulni. A vita végeredményeként – főleg azért, mert markánsan kiáll a tévelygő fiú mellett – a többiek némi – nem túl drámai – vita után hajlanak erre a megoldásra, és maguk is belegyeznek abba, hogy a fiú új esélyt kaphasson. (Ezt az érkező mentő sziréna-hangja jelzi.)

Egyszerű, vitathatatlan igazságokat didaktikus elszántsággal kifejező darab a *Kóma*. Nem ad túl bonyolult feladatot a színjátsoóknak, a szövegmondáson túl sem figura, sem helyzetteremtésre nincs esély. Ezt talán az előadás készítői is érzékelték, ezért némileg megkoreografált mozdulatokat illesztettek a dialógusokhoz. Az „angyalok kará”-t ez a táncszerűség jellemzi. A stilizáció szándéka világos, bár ennek formái és tartalmi még bizonytalanok.

Egy kezdő csoportot láttunk, akik előtt hosszú út áll, ha folytatni akarják a munkát.

Shakespeare: *III. Richárd* – Adyák 10

A debreceni fesztivál ötödik előadásából is arra az alapproblémára következtethetünk, hogy milyen nehéz diákszínjátsoók számára jó alapanyagot találni. De Janka Barnabás rendezése épp az ellenkező végletet képviseli, mint Józai Zoltáné. Janka nagyon igényes, ugyanakkor rendkívül bonyolult drámai anyagot választott 10.-es csoportja számára. Olyan nehéz feladatot adott neki, ami – a játsoók rendkívüli odaadása és jó képességei ellenére – csak részleges eredményhez vezethetett.

Shakespeare a magyar színházi hagyomány egyik legfontosabb drámaírója. A mai magyar színpadon is állandóan jelen vannak művei. Ezek közül a *III. Richárd* az egyik legösszetettebb, legbonyolultabb darab. Épp ezért az egyik legnehezebben érthető, és talán a legnehezebben közvetíthető szöveg. Különösen nehezzé teszi diákszínházi előadásá formálását, hogy a rendelkezésre álló időkeretekben csak a mű erősen meghúzott változata mutatható be. Az Ady Gimnázium 10.-es diákjai is a Shakespeare-darabnak mintegy egynegyedét formálták előadásá (a háromnegyed részét kénytelen voltak kihúzni). Így valójában csak töredékeket láttunk a „nagy mű”-ből. (Viszonylag széles expozícióval kezdődött az előadás, amely elkezdte felépíteni *III. Richárd* hatalomra kerülésének mechanizmusát, majd az előadás második felében valójában csak villanásokat láttunk a király uralkodásának és bukásának történetét.) Mindez felveti azt a kérdést, hogy egy diákszínjátso előadás keretei között érdemes-e egy ilyen (terjedelmileg is) nagy művel kísérletezni? Nem lett volna szerencsésebb, ha eleve csak afféle *III. Richárd*-etűdöket próbáltak volna készíteni a színjátsoók? A teljes darab helyett afféle

variációkban gondolkodni. Így talán az is világosabbá válhatott volna, hogy az előadást készítő 15-16 éveseknek mi közük III. Richárd világához.

Ez a kérdés azért merülhet fel, mert az előadás jelzései egyértelművé teszik, hogy a diákok ezen is gondolkodtak. Például a színpad fölött ott lógnak az előadásban szereplő diákok fényképei, és ezek később bele is kerülnek a játékba, például Richárd koronájára aggatják őket, vagy más módon tépődnek le, mocskolódódnak be. De az előadás valójában nem erről a személyes érintettségről beszél, mert a produkció nagyobb részében színházi feladatként jelenik meg a játsszók számára a mű.

Színházi feladatként azonban rendkívül nehéz a darab, mint minden Shakespeare-mű, amely más kulturális hagyományra és másfajta színházszemléletre épül, mint ami napjainkat jellemzi. Elsősorban színészilag jelent vonzó, de nehéz feladatot egy-egy Shakespeare-i figura. Főleg azért, mert az egyes jelenetekben és a darab egészében is egészen bonyolult utat járnak végig az alakok. De ez nem feltétlenül a jellemek bonyolultságát vagy a szándékok összetettségét jelenti (amit a mai színház – és ennek eszközeivel ismerkedő diák – elsősorban közvetíteni tud). A Shakespeare-alakok a világos szándékokhoz sokféle módon megjelenő, állandóan változó érzelmi és hangulati állapotokat társítanak, amelyeknek – a nyelvi réteg összetettségéhez hasonló – gazdag variációi jelennek meg az egyes jelenetekben. (Sőt valójában maguk a jelenetek is erről szólnak, hisz a szándékok nem változnak, csak ennek kifejezési módjai. Shakespeare-nél alapvetően arra épül a játék, hogy miféle érzelmi, hangulati hullámváltozások eredményeként változnak valamennyire az erőviszonyok. Például – hogy az előadás egyik jelenetére utaljunk – Richárd miképp képes elérni Lady Annánál azt, hogy férje holtteste mellett mégis őt válassza.)

Természetesen egy diákszínházi előadástól azt semmiképpen nem lehet elvárni, hogy a figuráknak ezt a hangulati-érzelmi bonyolultságot megjelenítsék. Elég, ha egy alapkaraktert markánsan, érdekesen mutatnak be. De ha ezt látjuk, és közben a Shakespeare-darab gazdag nyelvi variációsorozatát hallgatjuk (mint a 10.-es adások előadásában), amelyek alapvetően tematikus variációk sorozatát jelenítik meg egy adott témára, akkor mindenképpen hiányérzetünk támad.

Ezért is kezdtem azzal, hogy nem szerencsés Shakespeare-t – és tőle egy királydrámát – játszani a diákokkal. Mert kicsit úgy érzem, hogy a választott alapanyag akadályozza azt, hogy valóban annak lássuk a III. Richárdban szereplő diákokat, mint amik valójában: egy remek társaságnak, akik lenyűgöző koncentrációval, remek pillanatokot teremtve vesznek részt egy produkcióban. (Hozzáteve, hogy közösségként, együtt játszva erősebbnek tűnik a csapat, mint egyénekként, egy-egy szerepet magukra öltve. A debreceni III. Richárd is él azzal a diákszínházi előadással, hogy a főszereplőket többen alakítják, afféle láncot alkotva egymásnak adva át a figurát.)

Ugyanakkor Janka Barnabás rendezéséről azt is elmondhatjuk, hogy koncepciózus munka, másfajta feltételek között (teljes előadással építve) remek produkció születhetne belőle. És az is teljesen egyértelmű, hogy miről akar beszélni az előadás. A diktatúra természetéről (egyáltalán nem didaktikusan, sokféle hatásos színházi eszközzel). Ugyanakkor az előadás zárata azt is egyértelművé teszi (ez is markáns rendezői értelmezést jelent), hogy a diktatort végül az a rendszer végzi ki, amelyet saját maga teremtett meg.

Dürrenmatt: *Pör a számár árnyékáért* – Adyák 11

Shakespeare után Dürrenmatt következett a debreceni fesztiválon. Ez azért is izgalmas, mert van olyan királydrámája Shakespeare-nek (a *János király*), amit magyar színpadokon nem eredeti formájában, hanem Dürrenmatt átíratásában játszanak. Érthető ez, mert ma inkább Dürrenmatt, s nem annyira Shakespeare szemüvegén keresztül látjuk a világot – még a nagy Shakespeare-témákat sem, mint például a nagy mechanizmus működése, a hatalom és a hozzávetőző játszmák természete. Mivel ma már sokkal többet tudunk a politikáról, mindezt éppolyan mulatságosan kisszerűnek látjuk, mint ahogy Dürrenmatt is ábrázolja.

Nagyon jónak tűnik Vranycz Artúr darabválasztása, hogy a 11.-es diákjaival a *Pör a számár árnyékáért* című művet mutatta be. Dürrenmatt egyszerűen, követhetően, mindeközben mulatságosan mesél el egy történetet. (A fesztiválon szinte ez volt az egyetlen előadás, amely történetet akart mesélni. Többségében azok a produkciók voltak, amelyek afféle mozaikdarabokat kínáltak a nézőknek, hogy ezekből maguk rakják össze a történetet, illetve az előadás által közvetített világot.) Dürrenmatt egy jól követhető példázatot mesél arról, hogy egy pitiáner ügyből (hisz mindenki hajthatatlanul ragaszkodik a maga igazához) miképpen nő ki egy hatalmas, egyre nagyobbá duzzadó pör, amelybe egyre többen sodródnak bele. Egyszerűbb és természetesebb lenne a békét választani, ezzel szemben a háborúság és az ellenségeskedés növekszik fel, hatalmasodik el, aminek végeredményeként az egész város elpusztul. (Nem kell nagy fantázia hozzá, hogy ezt a példázatot ma is aktuálisnak érezzük.)

Az előadás kezdetén a teljes csapat a színpadra lép. Mindez egyfajta kollektív játékot sejtet. De ezután kétszemélyes történetté egyszerűsödik a játék: a számárhajcsár és a fogorvos konfliktusát követhetjük (mindkét színjátsszó érdekes figurát teremt), a többiek csak a színpadi képek megalkotásában vesznek részt. (Például szép a

bírósg megjelenítése. Összességben is elmondható, hogy Vranycz Artúr rendezése jól szcenirozza az eredetileg hangjátéknak készült darabot.) Később azonban kiderül, hogy mások is szerepet kapnak a történetben, lassan mindenki belesodródik az eseményekbe, így egyéni arculata lesz a városlakóknak, mindenkit valamiféle vélt valós érdek kapcsol bele az egyre inkább szétterjedő gyűlöletáramlásba.

Mindebben különös szerepet kap egy különös figura (ugyanaz a fiú játssza, aki az áldozatot alakította a *Nyílt tengeren* című előadásban). Sokáig azt hisszük róla, hogy afféle kívülálló – színházi értelemben is, hisz a színpad mellett ül, sokáig nem szólal meg, de intenzíven kommunikál, hol a nézőkkel, hol a játzókkal, és váratlan dobütéseivel némileg szét is trollkodja a történetet. (Egyszerre tűnik afféle szelíd kópénak és valamiféle ördögi figurának.) Végül kiderül, hogy ez a színházi játék rendkívül pontosan fejezi ki a történetben betöltött szerepét: ő lesz az a városba keveredett kapitány, aki a bosszút kívánó bosszú megállíthatatlan folyamában végül megrendelésre felgyűjtja az egész várost. Így benne testesül meg a pusztítás démona, amiről végeredményben a Dürrenmatt-darab beszél.

Sokat lehet mosolyogni a debreceni diákok játékán, de végül semmi okunk a nevetésre.

„Az élet egy nagy csodálatos semmi” – Adyák 11

A debreceni fesztivál hetedik előadása Csehov *Sirály* című darabja alapján készült. Az Ady Gimnázium 11.-es diákjai azonban nem magát a darabot (vagy annak rövidített változatát) adták elő. Ahogy Kiss Gergely Máté rendezésének címvariánsa is utal rá, a diákok afféle variációakt mutattak be egy magyar színpadokon népszerű (és sokszor a színházi ars poetica-k kifejezésre is alkalmas teremtő) Csehov-dráma kapcsán. Nem is állna nekik jó, ha egy az egyben Csehovot játszanának. Hisz a *Sirály*-ban a szerző különféle nemzedékek életproblémáiról beszél. A diákszínjátzóktól viszont nehéz elvárni, hogy hitelesen jelenítsék meg a középkorú Trigorint vagy az idősödő Arkagyint (esetleg Szorint vagy Dornt). Mert ha a színpadra nézünk, ott csupa fiatal látunk. Csupa reménytelen Trepljovot és Nyinát (vagy a szomorkás tekintetekben esetleg egy elveszett Mását vagy szerencsétlenkedő Medvegyenkót). Róluk akar beszélni az előadás, az élet nagy kérdéseivel először szembesülő fiatalokról.

Ehhez Kiss Gergely Máté rendezése bátran felbontja az eredeti darab kereteit. Felidézi ugyan a helyzeteket – főleg az első felvonás jeleneteit –, de nem akar történetet építeni belőlük. Sőt a kronologikus rendjüket is felbontja. Felidéz ugyan figurákat, de nem rögzíti őket. Van, hogy ezek megkettőződnek, megsokszorosodnak, és tényleg egyszerre csupa Nyina tölti be a színpadot. De Kiss Gergely Máté rendezésében a mondatok is ide-oda vándorolnak. Nem csak az egyik felidézett jelenetből lépnek át egy másik helyzetbe, hanem a szereplők is szabadon használják fel egymás mondatait. Sőt nemcsak Csehov-szövegek, hanem vélhetően improvizációkból származó saját mondatok is elhangoznak az előadásban. Mert ebben a *Sirály*-variációban nem az a fontos, hogy milyen történetet idéznek fel a mondatok, hanem az, hogy hitelesek, személyesek legyenek a megszólalások. (Ez a mozaikos, képlékeny szerkezet, úgy látszik az idei debreceni fesztivál egyik legfőbb jellegzetesége volt. Ebben a „műfajban” a *Sirály*-variációk tűntek a legérdekesebb kísérletnek.)

Nemcsak a szerepek és a mondatok hullámoznak ide-oda a 11.-es diákok előadásában, hanem valójában a jelenetek is szabadon átfolyanak egymásba, a figurák is könnyen átalakulnak, sőt a teret is az áramló színpadi mozgások teremtik meg, amelyhez az alapokat az előadást átszövő zene teremti meg. Ebben a nyitott szerkezetben a kizökkentéseknek is megvan a maguk helye. Ilyen például az, amikor a diákok behoznak a folyosóról egy régi tablót, amelyen többek között Hajdu Szabolcs is látható, aki egykor az Ady Gimnáziumba járt, és közben megszólal Hajdu Szabolcstól egy későbbi interjú részletről, amelyben a fiatalabb nemzedékekről beszél. A helyzet egyszerre komikus és elgondolkodtató. A játék ekkor ugyanazt az alapkérdést feszegeti, amelyről az egész előadás szól: honnan indul az ember és hova tart? Mire van készítése és mire van tehetsége? Van-e elég ereje és elszántsága, hogy az ambícióit kövesse? És ha igen, vajon kire milyen út vár? Vannak-e távlatok a művészlétnek, amivel Nyina és Trepljov kacérkodik? Vagy még mindig természetesebb belegabalyodni a Medvegyenkók köznapi életproblémáiba?

Csehov az élet alapkérdéseiről beszél. A debreceni diákok viszont bátran és határozottan kérdeznak vele együtt.

A mi hajnalaink csendesek – Adyák 12

1969-ben írta az orosz Borisz Vasziljev a *Csendesek a hajnalok* (más fordításban: *A hajnalok itt csendesek*) című kisregényét, amely a hírnevet is meghozta számára. A történet a 2. világháborúban játszódik Oroszországban. A középpontjában egy légvédelmi üteg áll, amelynek parancsnoka, a tizedes addig elégedetlenkedik a rendelkezésére bocsátott katonák erkölcsével, amíg egy csapat nő nem küldenek a parancsnoksága alá. Innentől kezdve a történet nemcsak arról szól, hogy a férfi parancsnok és a katonalányok hogyan hangolódnak egymásra – ha úgy tetszik, miképp válnak egy csapattá –, hanem arról is, hogy ki hogyan keveredett a háborúba, miképpen lett katona, milyen életet hagyott maga mögött azért, hogy a hazájáért harcoljon.

Bárhogyan is forgatjuk, ezt a történetet az a heroizmus hatja át, amely a 80-as évek közepéig meghatározta a nagy honvédő háborúról beszélő szovjet-orosz műveket, regényeket, filmeket, színdarabokat, amelyek nagy többsége az akkori Magyarországra is eljutott. (Így A csendesek a hajnalok 1972-es filmváltozatát is vetítették a magyar mozik. De színpadra került itthon a történet Ljubimov adaptált változata is. 1972-ben a Mikroszkóp Színpad mutatta be Iglódi István rendezésében, többek között Gera Zoltán, Dóry Virág, Jobba Gabi, Pécsi Ildikó, Kádi Nóra, Monori Lili, Ronyecz Mária szereplésével. Később játszották a darabot Veszprémben, Szegeden, Kassán, 1984-ben Debrecenben, a József Attila Színházban, majd Kaposvárott és Békéscsabán.)

O. Szabó Soma nagy hittel nyúlt ehhez az anyagot, és a színjátszókból a legjobb képességeket hozta ki. Érdekes figurákat, hiteles helyzeteket láttunk. Ezt akkor is el kell ismerni, ha nem tudok megbarátkozni a gondolattal, hogy ezt az alapanyagot játsszák a fiatalok. Magam ugyanis nem nagyon tudok mit kezdeni azzal a problémátlan, iróniamentes pátosszal, amely a szöveget átlengi. (A darab és az előadás egyik jellegzetessége, hogy gyakoriak benne a múlttal számot vető visszaemlékezések. Hiába az érdekes történetek, nem érzem, hogy ezek tényleges emberi problémákat, valódi sorsokat jelenítenének meg.)

Tisztelettel ismerem el a diákok koncentrált, célratörő játékát, a rendezés határozottságát, de magam kevés azonosulási pontot találtam vele. Miközben az is kétségtelen – ezt is kell ismerni, hogy szakmailag nívós előadást láttunk.

De összességében is ez jellemezte a debreceni fesztivált. Bár a választott alapanyagokkal akadtak problémák, a szakmai munka a legtöbb esetben ígéretesnek tűnt. Úgy tűnik, hogy jó kezekben vannak a tehetségük erejét és lehetőségeit próbálgató diákok.

Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó, Nyíregyháza 2019. március 29-31.

Zuti Krisztián

Az idei év egyik leghangulatosabb regionális diákszínjátszó találkozója Nyíregyházán került megrendezésre március 29-31. között. Demarcsek Zsuzsa és a VLAMI szervező csapata mert nagyot álmodni, és munkájuknak köszönhetően egy sokáig felejthetetlen hétvége keretében élhették át a színjátszók és a csoportvezetők mindazt, amiért érdemes ma diákszínjátszással foglalkozni.

A fesztivál különlegességét az adta, hogy nem csak előadásokon keresztül találkozhattak egymással a résztvevők, hanem színháztörténeti versenyen, visszajátszáson és plakátbemutaton keresztül is átélhették a színjátszás közösségteremtő erejének nagyszerűségét. Már az improvizációs gyakorlatokkal fűszerezett színháztörténeti verseny is remek hangulatban telt, kiválóan megalapozva a rá következő napok színházi élménydömpingjét, de a csoportok egymás előadásairól készített visszajátszásai és plakátbemutatói tették igazán érzékelhetővé a játzók nyitottságát és tiszteletét társaik munkája iránt, végképp háttérbe szorítva azt a versenyhelyzetet, ami minden hasonló esemény szükséges rosszként emlegetett velejárója szokott lenni.

A Regionális Diákszínjátszó Találkozó hivatalos programja péntek este vette kezdetét a **Színjátszó-Sokk Ördögcsapda** című előadásával. Mielőtt azonban az előadás élményének felidézésébe kezdenék, kell néhány szót írnom erről az egészen különleges csoportról. Nagyon ritkán lehet ugyanis találkozni olyan közösséggel, ahol a színházcsinálás vágya és a közösség iránti elköteleződés egyaránt ilyen magas szinten van jelen. A csoport általunk látott öt(!) előadásában több mint húsz színjátszó vett részt – volt olyan diák, aki mindegyikben játszott – és a szakmai beszélgetéseken egyértelművé vált, hogy a játzók nemcsak a színházat keresik a próbákon, hanem azt az elfogadó közösséget is, ami ott körbeveszi őket. Óriási érdeme ez a csoportvezetőnek, Nagyidai Gergőnek, aki a heti egy próbán igyekszik a heterogén korosztályi összetételű csoport minden tagja számára megfelelő játékélményt nyújtó feladatot adni.

Nyitóelőadásuk is elsősorban ennek a játékélménynek a megéléséről szólt. A Muszty-Dobay szerzőpáros **Ördögcsapda** című darabjának feldolgozása nagyon más lehetőséget nem is igen kínált. A darab középpontjában a hétköznapi család életét megrontani igyekvő ördögtanonc turpisságai állnak, akit végül a gyerekek fékeznek meg, túljárva Zebulon eszén. Az már ebben a produkcióban is kiderült, hogy a játzók magabiztosan, nagy energiával működtették a különböző színpadi helyzeteket, de sajnos a drámai alapanyag nem adott több lehetőséget az önfeledt játéknál. A szereplőknek ugyanis Zebulon hatásának köszönhetően kifordul az élete a

megszokott kerékvágásból, elfojtott vágyaik szerint kezdik élni életüket, szemünk előtt tépve le magukról a mintacsalád hazug álarcát. Mindezt azonban valódi szembenézés és dráma nélkül, csupán a bohózati helyzeteknek átadva magukat.

A fesztivál következő előadása a **Korányi Frigyes Gimnázium 12.-es osztályának** produkciója volt. Jean Paul Sartre *Zárt tárgyalásának* feldolgozása igényesen kialakított, esztétikai élményt nyújtó térben játszódik. Kevés kérdésünk van azzal kapcsolatban, hogy hová érkeznek a szereplők, hiszen a már említett vizuális hatások, fények, valamint a zene „pokoli” hangulatot teremt, amire csak ráerősít a vendégeket fogadó pincér sátánista rockerre hasonlító jelmeze. A talán túl korán azonosítható térbe érkeznek a darab három szereplője, megfejtetni a titkot, vajon miért kerültek ők ide, és mi közük is van egymáshoz? Diákszínjátszóktól ritkán látható munkát végeznek a szereplők annak érdekében, hogy a franciásan túlírt szöveg felszíne alá merülve megfejtsek figurájuk valódi motivációit. Az előadás nagy értéke, hogy a játszóknak maximális odaadással végzik ezt a munkát, nagy érdemük, hogy játékuk számos pontján szikraként izzik fel a társalgás felszíne alatti dráma, de sajnos az előadás nagy részében nem sikerült a pontosan elemzett szöveget működtető motivációkat színpadi cselekvés formájában a nézők előtt megmutatni. Mindezek ellenére a háromnapos fesztivál egyik legjelentősebb színházi vállalkozását láttuk, aminek értékét csak növelte a rendelkezésre álló próbaidőszak rövidege.

A találkozó első napjának záró előadása a **Színjátszó-Sokk Most** című alkotása volt. Először láthattuk a nagyjából teljes csapatot a színpadon. Előadásuk a saját maguk által írt, csalódást középpontba állító szövegekre épült. A többnyire remek írások sajnos csak ritkán tudtak szituációt teremteni a színpadon, és sokszor megmaradtak az általános kamasz életérzés igényes irodalmi megfogalmazásának szintjén. Nagyidai Gergő a monologikus helyzetekben igyekezett megtalálni a közösségi játék lehetőségét, hiszen a csoport egésze színpadon volt a szövegek elhangzásakor. Ezek a játékok az előadás nagy részében az elhangzott szöveg illusztrációiként funkcionáltak, megjelenítve mindennapi életünk egy-egy helyszínét (hivatal, aluljáró, strand), de csak néha sikerült a játékkal új kontextust teremteni az elhangzó szöveg köré. Bár ez a hiányosság az előadás egészére jellemző volt, a szövegek mögött felcsillanó hitelesség, illetve a csoport közösségi jelenléte a diákszínjátszás klasszikus értékeit mutatták a színpadon.

Az **Alacarte csoport** tagjai közül néhányan visszatértek egykori iskolájukba, hogy ne kelljen felhagyni a színjátszással. A színház és a közösség iránti vágy elegendő motiváció volt ahhoz, hogy színpadra vigyék Chowniecz *Gardénia* című drámáját. Lengyelországban játszódó történet több generáció hölgytagjainak életét, viszonyait mutatja be a második világháborútól napjainkig. A csoport összetételének kiválóan megfelel ez a dráma, hiszen bőven ad játéklehetőséget a lányoknak, fiút pedig nem igényel. Mandler Mónika és a csoport érdeme, hogy gondosan megteremtették a darab realista hangulatát, igazi lengyel miliőt varázsolva a Művész Stúdió színpadára, és a játszóknak is nagy energiákat mozgósítva igyekeztek megjeleníteni a darab női sorsait. Talán túlzottan is elkötelezték magukat a lélektani hitelesség mellett, holott a dráma végkifejlete egyértelműen a lengyel abszurd dráma hagyományait idézi. Nagy kérdés számomra, hogy meg lehet-e teremteni a realista játéktípus és az abszurd játékmód közötti váltást egy előadásban belül, vagy érdemes következetesnek maradni ebben a tekintetben a darab színrevitelekor. Az előadás végén ez a gondolat fogalmazódott bennem, ugyanis a játszóknak által elvégzett munka és a jelenetekben lélektani hitelességgel megteremtett feszültség ellenére is maradt bennem hiányérzet.

A nyíregyházi találkozó egyik legkellemesebb meglepetését a **Korányi 9. D csoportja** jelentette a számomra. Kilenvediként bemutatkozni egy fesztiválon súlyos teher, és sokszor elkapkodott vállalkozás lehet, hiszen talán túl korai még az időpont a közösség számára ahhoz, hogy megmutassa magát. Ezekből az előzetes aggályokból semmit sem lehetett érezni az *Asszonyállat* című előadásuk alatt. Magabiztos színjátszók voltak ugyanis színpadon, akik közösségben létezve mutatták fel személyiségüket. Vona Éva és Demarcek Dániel közös érdeme, hogy a személyiségek üdítő felvillanása mellett a ballada és a néptánc ötvözetéből megszületett színpadi formát a gyerekek csodálatos természetességgel használták fel arra, hogy elmeséeljék számunkra a családjának hátat fordító anya tragikus történetét. Igazi színházpedagógiai élmény volt ez az előadás, ami alapján színházi élményekben gazdag négy év várhat a Korányi 9.d osztály tagjaira és tanáraikra.

A **Vasváris Színjátszó Kör #Valahol?#Európában?** előadásnak címe nagyon pontosan előre jelezte mindazt, amivel találkozunk a produkció befogadása közben. A játszóknak a klasszikus magyar film mai korra hangszerelt átdolgozását mutatták be. Sajnos a szükséges dramaturgiai munkának csak egy részét sikerült elvégezniük. Ebben az előadásban is egy gyerekközösséget látunk nagyon hasonló helyzetekben hasonló döntéseket hozni, mint az eredeti alkotásban. Az alkotók azonban a hashtagek korába helyezték át a történetet anélkül, hogy a közösségre ható motivációkat átgondolták volna. Az eredeti mű gyerekközössége ugyanis egy felnőttek nélküli világban, valódi morális útmutatás nélkül próbál közösségként megmaradni, a mai kamaszok pedig egy más-

fajta elvek szerint működő világból próbálnak kitörni vagy lázadni az ellen. A Vasvári Színjátszó Kör színjátszói ugyanazokra a kérdésekre ugyanazokat a válaszokat adják, mint 60 évvel ezelőtti elődjeik, így pedig elmulasztják annak a lehetőségét, hogy róluk szóljon a történet, még akkor is, ha a történet 60 évvel ezelőtt született „valahol Európában”.

A **Korányi 11.d** *Rómeó és Júlia* adaptációja kapcsán felmerülhet az emberben a kérdés, hogy miért érdemes egy jól ismert klasszikus darab színpadra vitelébe fogni. Vona Éva minden bizonnyal a kiváló játéklehetőségeket látta meg a darabban, és azt, hogy diákjai nagy örömmel fognak részt venni ebben a munkában. Az előadást látva biztos, hogy nem tévedett! Öröm volt látni, ahogy a szereplők nagy energiákat mozgósítva játszanak a klasszikus darabban, saját személyiségük által életre keltve a 400 éves hősöket. A játék lendülete, és a nagyszerű mozgások miatt néha már-már kicsinek is bizonyult a VLAMI Vásárhelyi terme, de a játszóknak és az előadás dicsérete, hogy a megfelelő pillanatokban a csend feszültségteremtő erejét is nagyszerűen használták a színpadon. A feldolgozás címe – *És Rómeó és Júlia, avagy lehetsz király* – arra a két előadásra utal, melyekhez leginkább kapcsolható az előadás. A szereplők ugyanis – Rudolf Péter és Nagy-Kálózy Eszter előadásához hasonlóan – ki-be bújnak egy-egy szereplő bőréből egy másikéba, Czérna Kornélia révén pedig a zene is fontos szerepet játszik az előadásban, még ha nem is akkorát, mint az Operett Színház színpadán látható musicalben. A zene mindig sokat lendít egy-egy előadáson, így volt ez itt is, a szerepátadások pedig újabb és újabb játéklehetőséghez juttatták a játszókat, igaz ezáltal nehezen volt felépíthető egy-egy szerepív. Összességében azonban egy nagyszerű energiákkal dolgozó, számos pillanatában kiemelkedő alakításokat felvonultató előadást láthattunk.

Diákszínjátszó előadások során gyakran érnek minket jelentős színházi hatások, de az igazán diákszínjátszós pillanatok akkor születnek meg, ha átélhetjük annak a kapcsolatnak az erősségét, ami egy ilyen próbafolyamatban megszületik az alkotók között. Ilyen pillantok sokaságával ajándékozta meg a nézőket A *Tenger egybegyűrva a Nappal* című előadás a **Mi magunk csoport** részéről. Bár Czérna Kornélia álnevet használ, de könnyen megfeythető, hogy nem csak az előadás zenéjét, hanem szövegválogát is ő írta, ezek mellett pedig a főszerepet is játszotta, és a társrendező szerepét is betöltötte Vona Éva mellett. Igazi mester-tanítvány viszony ez, és annak is a személyesebb fajtája, mint ahogy az előadás is nagyon személyes hangot megütve beszél a főhős alkotói és kapcsolati válsághelyzetéről. Ebben a személyes hangvétellő előadásban talán túl szoros is a viszony a mű és az alkotók között, ami ezáltal vallomásszerű helyzetet teremt a színpadon, amit nézőként átélni megtisztelő és felemelő pillanat, de ahhoz, hogy mi is rákérdezhessünk saját, hasonló helyzetünkre, talán túl személyessé válik az előadás.

A **Korányi 11-12 D.** *Hol volt, hol nem...* című előadása a fesztivál második napjának méltó lezárása volt. Demarcsek Zsuzsa és Demarcsek Dániel a Korányi 9. D előadásához hasonlóan a néptánc és a ballada ötvözetéből hozta létre az előadás színpadi formanyelvét. A nézőt fogadó impozáns színpadkép nem csak az autentikus mezőiségi jelmeznek volt köszönhető, hanem a játéktér többszintes elrendezése is sokat ígért a néző számára. A játék az első perctől kezdve magával rántotta a nézőt, aminek erejét nem csak fokozta a néptánc elemekre építő koreográfia, hanem hozzásegítette a játszókat ahhoz, hogy a táncot stilizált játékmódként felhasználva magasabb esztétikai szinten tudják a dráma belső folyamatait kifejezni. A tánc valóban eszközzé vált a szereplők kezében, így a balladai sűrűségű történet minden feszültségét és titkát a táncban is kifejezővé tették a néző számára. A sűrű történet és az összetett, egymással sokszor párhuzamosan futó akciók mozgalmassá tették a színpadi történéseket, de ennek következtében egy-egy fontos történésről lemaradhatott a néző, ha éppen rosszul választotta ki figyelmével a követni kívánt színpadi eseményt. Ezen események megfelelő hangsúlyozásával még intenzívebbé válhat az az élmény, amivel az előadás megajándékozta a nézőjét.

A fesztivál harmadik napján a **Színjátszó-Sokk** csoporttól három előadást is láthattunk, melyek közül az első *Az eastwicket boszorkányok* adaptációja volt. A mű tartalmához igazodva a korosztályilag heterogén összetételű csoport idősebb tagjai léptek színpadra, de a szerepük és a személyiségük közötti élettapasztalatból adódó differencia még így is jelentősnek bizonyult. A játszóknak ugyan nagyon tehetségesen és őszintén oldották meg azokat a színészi feladatokat, amelyekhez saját élményeiket, személyiségüket tudták felhasználni, de a darab szűken mérte ezeket a szituációkat. A helyzetek nagy része ugyanis egy tizenéves diákszínjátszó számára távolinak bizonyult, és az ezekkel való azonosulás csak a színpadi akciók végrehajtásának felszínes szintjén volt megoldható. A kevés, ám annál emlékezetesebb hitelesen megélt pillanat azonban arról győzött meg, hogy egy sikeresebb darabválasztás segítségével jelentősebb diákszínjátszói élményben lehetett volna része játszónak és nézőnek egyaránt.

A **Terne Cserhaja csoport** *Se Istenem, se hazám* című előadásában – előző munkáikhoz hasonlóan – a cigány folklór zenei és táncos elemeit igyekeztek ötvözni a prózai színészi munkával. A játszóknak már korábbi előadásaikban is megmutatták kiváló zenés és táncos előadói képességeiket, idei munkájukban azonban a színészi

kvalitásaikat is magas szinten alkalmazták a színpadon. A játékok nyújtotta nézői élményt segítette a darabválasztás, hiszen a játékok nagyon könnyen tudtak azonosulni Pintér Béla *Parasztoperájának* groteszk elemekre épülő színházi világával. Demarcsek Zsuzsa előző rendezéséhez hasonlóan ez az előadás is gondosan berendezett, izgalmas színpadképpel fogadja a nézőt. Ebben a térben néha párhuzamosan léteznek a játékok, de többnyire egy nagy közösségként vesznek részt az előadásban. Nagy erénye a produkciónak, hogy a háttérben lévő játékok is pontos instrukciók mentén léteznek, ugrásra készen várva azt a pillanatot, amikor a nézők figyelme rájuk fókuszál majd. Nagyszerű karakteralakítások mellett, a főbb szerepet alakító színjátékosok rengeteg hiteles, feszült csöndekkel elbeszéltek sorsot mutatnak meg, fegyelmezett játékkal tartva meg a helyét a humornak és a lírának egyaránt. Az előadás zenehasználatát nem csak azért kiemelkedő, mert megemeli a lírai pillanatokot, hanem azért is, mert rengeteg komikus hatás forrásaként is funkcionál. Összességében az önfeledt játék szabadsága mellett a színpadi hatások fegyelmezett kialakítása járul hozzá ahhoz, hogy egy meghatározó színházi élménnyel gazdagabban távozzon a néző az előadásról.

A **Színjátékos-Sokk** *Balladák* című előadása elsősorban látványvilágának köszönhetően maradt emlékezetes előadás. Nagyidai Gergő az Arany-balladák szövegmondásához hatásos színpadi térformákat kreált, melyeket a játékosok nagy fegyelmel és pontossággal igyekeztek megjeleníteni a színpadon. A látványos akciók, emelések, mozgások nézőre gyakorolt hatása talán önmagában is megállta volna a helyét, de a világítás, a zenehasználat, a fekete ruhában játszó szereplők fehérre sminkelt arca tovább fokozta a vizualitás nyújtotta élményt. Számomra a kevesebb több lett volna, hiszen így kevesebbet kaptunk a játékosokból és többet a színházi effektekből. Sajnos az előadásban felbukkanó szövegek elmondása sokszor kifogott a játékoson, de az sokkal inkább a vállalás nagyságának volt köszönhető, s nem az elvégzett munka bizonyult kevésnek. Ahhoz az összetett színpadi hatásmechanizmushoz, amit ez az előadás megkövetelt, a csoport talán még nem áll készen. A vállalás jogosságát igazolja az a sok szép pillanat, ami megtörtént a színpadon, a produkció legnagyobb értéke azonban az, hogy a csoport minden tagja egyszerre van jelen, létezik összehangoltan a színpadon – ennek a munkának a közösségteremtő ereje vitathatatlan értéke az előadásnak.

A **Zsöllye Színkör** Tasnádi István *Hullám* című drámáját állította színpadra Mendler Mónika rendezésében. A történet szereplői maguk is középiskolás diákok, így talán érthető a darabválasztás. A gimnáziumban megvalósuló pedagógiai folyamat eseményeit bemutató történet diákközösséget ábrázoló jeleneteit a játékosok valóban önazonosan, hitelesen játsszák el, sőt a tanáraikkal való szituációkban is nagy kedvvel tartanak tükröt a pedagógustársadalom ismert típusfiguráinak. Ezek a jelenetek adják az előadás igazi értékeit. A főszereplő tanár által irányított, az eseményeket mozgóató demokráciakísérelt döntéshelyzeteinek ábrázolása azonban még tartalmaz kidolgozatlan elemeket. Mindezek mellett az előadás jelentős részében a diákok nagy játékoskedvvel, saját egyéni és közösségi élményeiket megélve léteznek a színpadon, melyek a diákszínjátékos legfontosabb értékeit jelentik.

A találkozó utolsó előadása a **Színjátékos-Sokk** *Rómeó és Júlia*-adaptációja volt. A produkció érdekes koncepcióból kiindulva kezdte a történetet, de az a dramaturgiai elképzelés, hogy a történet elmesélése a darab utolsó (kripta)jelenete után, egy nyomozás keretében történik meg, inkább távol tartotta a nézőt a színházi élménytől. A dráma szövegei ugyanis egy kihallgatás közben hangoznak el, ahol az éppen tanúskodó szereplő igyekszik pontosan felidézni a történetet. Ennek érdekében nem csak a saját szövegét mondja el, hanem társaiét is, sőt a Shakespeare szövegben szereplő instrukciók is elhangoznak az események minél pontosabb felidézése érdekében. Az asztal mögé ültetett játékosok nehezen boldogulnak a fizikai akcióktól és szenvedélyektől megfosztott játékhelyzetben, és nézőként is távol kerülünk a megszokott shakespeare-i élménytől. A csoport kísérletező ambíciója elismerést érdemlő, de a koncepciójuk színpadra vitele erőteljesebb dramaturgiai munkát, akár a szövegek, jelenetek újraírását is megkívánta volna.

*

A nyíregyházi diákszínjátékos találkozó három napja nagyon gazdag és sokféle élményt nyújtott a résztvevőknek. Minden programon érezhető volt a színház szeretete, és ez a közös élmény volt az, ami a fesztivál résztvevőit is közösséggé alakította, a fesztivált pedig szinte észrevétlenül a diákszínjátékos ünnepévé varázsolta. Kívánom minden diákszínjátékos foglalkozó tanárnak és diáknak, hogy minél több hasonló élményt élhessen át.

* * *

Közép-dunántúli Regionális Diákszínjatszó

Találkozó, Veszprém

2019. március 16-17.

Golden Dániel

Női sorsok és más groteszk mesék

Régi és új helyszíneken, régi és új arcokkal, vadonatúj szervezői lendülettel zajlott a közép-dunántúli fesztivál Veszprémben. Utóbbi a Pannon Egyetem dráma- és színházismeret-tanári szak hallgatóiból álló Veszprémi Egyetemi Színpad tagjainak köszönhető, akik mindenre kiterjedő figyelemmel és fáradságot nem ismerő áldozatkész munkával, nem utolsósorban a Veszprémi Petőfi Színház támogatásával teremtették meg a kereteket.

Némi túlzással azt lehetne mondani, hogy a női sorsok uralták a fesztivált. *Ötször egy* – mindjárt kezdetnek pontosan ennyi esettanulmányt vonultatott fel ezen a címen a **sárbogárdi Petőfi Színpad**. Csoportterápiára kaptunk beutalót a játzóktól, ahol néhány mozdulat és szó egyszerűségével vázolták fel a kiszolgáltatást a kiszolgáltatottsággal váltogató szituációkat az általuk kitalált figurák iránt valódi ragaszkodást mutatva.

Az **Almádiák** (Balatonalmádi) *Etűdök – Férfi és nő* című produkciójának két darabja éles kontrasztot képezett egymással: előbb egy eredeti szerkesztői ötletnek köszönhetően Balázs Béla és Ady Endre összeházasításának lehettünk tanúi, amelynek keretében a Kékszakállú herceg a vár fehér asszonyával találkozott, utóbb a Chicago című musicalre létrehozott ambiciózus koreográfiát tekinthettük meg.

Szintén az Ady-évforduló ihlette a **Közgáz Színjátszóköör** (Veszprém) előadását, amely „*Maga, kislány, ott Svájcban reám gondolt*” címen Boncza Berta és a száz évvel ezelőtti világ megidézése kapcsán tudott az ifjonti rajongás természetrajzáról érvényesen fogalmazni.

Kortárs verseken keresztül kereste a kamasz sorskérdések megfogalmazásának lehetőségeit a **Violin Művészeti Iskola** (Dunaújváros) *Ér(t)etlenek?* című produkciója, amelyben a szereplők őszinte kíváncsisággal, tanácstalansággal vagy éppen indulattal fordultak a másik nem képviselői felé, s keresték a közös boldogulás lehetőségét.

A komáromi **Monotínik** címében is a nyers letisztultságot képviselő előadása, a *Fura* a kiközösítés problémáját állította a középpontba, pontosabban azokat a sajátos élethelyzeteket, amelyek adott ponton valamennyiünket a meg nem értettség vagy a kirekesztettség állapotába sodorhatnak. A játzók érzékenyen formálták meg a magunkra maradás minősített esetein keresztül a saját és a felnőttek világáról alkotott látteleiteket.

Hasonlóan halmozottan hátrányos helyzetből indult a veszprémi **Padányi Színpad** *Hangok* című játékának főhőse, aki azonban fantáziájának működésbe hozásával megtalálta a menekülési utat a kilátástalannak látszó családi és iskolai kutyaszoritókból. Szellemes és ironikus szuperhősök segítségét igénybe véve varázsolt megoldásokat magának – ezzel áttételesen elindulva saját felnőtt értékrendjének kialakítása felé.

A **Nyestek és mások** (Aba) csoport *Középkori sztorija* Leszkovszki Albin darabjának segítségével egy olyan groteszk világba kalauzolta el nézőit, ahol a mesebeli alakok álarcái és álruhái mögött mai örületeinkre ismerhettünk rá.

Hasonló receptre készült a Szálinger Balázs gyerekdarabja nyomán született *Csillagszemű juhász*, amelyben a hatalmi gépezet működésének finommechanikájába nyerhettek beavatást az érdeklődők. A dunaújvárosi **Puxínpad** társulata egységes stílusú, következetes ízlésvilágú játéka szép pillanatokat eredményezett egy-két kiemelkedő alakítással.

Klasszikusból indult ki a veszprémi **Lovassy Színpad** *Viszonyok és változások* című előadása, amely jelentős mértékben szintén a női szerepek körül forgott. A Szentivánéji álom világát vetítette rá egy diákszínjatszó csoport belső működésére, ám a kézenfekvő lehetőségtől eltérően úgy, hogy a mesteremberek szálát teljesen kihagyva voltaképpen annak egészével sikerült dramaturgiai párhuzamba állítania. A megfeleltetések gondosan felépített rendszerében kísérhettük végig a társulati tagok viszonyrendszerének alakulását a ragaszkodás és féltékenység különféle változataival a szereposztástól a szerelmi jeleneteken át a látszólagos boldog végig.

II. Országos Diákszínházi Fesztivál – zöld szekció

Pécs, 2019. április 26-28.

Jászay Tamás

Sokszor mondtam és írtam le már: egy fesztiválon az előadások mindig párbeszédbe lépnek egymással, kiegészítik, újraírják, magyarázzák egymást, akár még ki is oltják egymás hatását. Az elméletek arra jók, hogy a gyakorlat jegyében bármikor lazán elhajítsuk őket, és most épp ez történik. A pécsi ODF-en a zöld szekció tagjaként – Lipták Ildikó drámatanárral és Vidovszky György rendezővel közösen – tíz előadásról gondolkodhattam, és most, amikor a fesztiválról szóló beszámolót írom, jövök rá, hogy milyen kevés közös pont volt felfedezhető közöttük. Ez persze egyáltalán nem baj, sőt, éppenséggel olvasható a diákszínjátzás sokszínűségének jeleként is, mindenesetre egyetlen, összefüggő történet elmesélése helyett a továbbiakban tíz kicsi mesét ajánlok az olvasó figyelmébe, az előadások megtekintési sorrendjében. Az időrendhez csak azért ragaszkodom, mert mint az utolsó szakmai beszélgetésen megállapítani kényszerültünk, mindaz, amit láttunk, háborútól háborúig terjedt – lehet, hogy ez lenne a közös nevező?

Adyák 12. – *A hajnalok itt csendesek*, rendezte O. Szabó Soma

Mintha időutazáson lennénk a debreceni előadást nézve, annak minden bájos bumfordiságával és néha szívbelelékbe markoló komorságával együtt. Most lebuktatom magam: nem ismertem Borisz Vasziljev hasonló című könyvét, se a belőle készült háromórás(!) szovjet filmpozst, de se baj, tanulni sosem késő. És amiről beszél ez a nyíltan és őszintén propagandisztikus műremek, az igenis fontos és átgondolásra érdemes téma, még ha a körítés számos elemében megmosolyogtató is már ma.

1942, valahol a szovjet hátszországban, a vészesen közeledő náci csapatok elől az erdőben bujkál, aki tud. A háborúnak az a fázisa ez, amikor már nőket is besoroztak katonának: a főszereplő(?) fiatal tiszt egy kisebb sereg csitrit kap maga mellé, nesze neked honvédelem meg macsó katonásdi. (Aki pedig valóban megrendítő beszámolókat akar erről olvasni, Szvetlana Alekszijejics *Nők a tűzvonalban* című kötetét forgassa: sajnálatos, hogy a játékosok nem tették.) Különös az alapszitu, de annál különösebb, hogy az alkotók, akik méretes ambícióval vágtak bele az előadás kivitelezésébe, miért veszik ennyire komolyan ezt a lehetetlen történetet, miért nem néznek iróniával az ideológiai szósszal leöntött jelenetek mögé, miért ragadnak bele sokszor a nyúlós pátoszba. Nehezen hihető, hogy a közreműködő fiatalok (akik egy kivétellel, ugye, mind lányok) bármi vonzót találtak volna ebben a poros anyagban.

Mielőtt további kifogásaimat sorolom, gyorsan leszögezem, hogy mindezeket túl a dolog azért elműködik, és ez elsősorban a színjátékos odaadásának és alázatos közreműködésének köszönhető. A lánycsapat nagyon ütős, a legjobbak akkor, amikor spontán csivitelésükkel az örület határára kergetik az egyetlen legényt a gáton: egyszerű, őszinte, hiteles jelenet, amiből még elkélt volna itt jó néhány.

NNÁ/KIMI 11.B Táltosok – *A Nap és a Hold elrablása*, rendezte Eck Attila

„Azt mondják rólunk, hogy a múltban élünk.” – elhangzik ez a mondat Eck Attila legújabb mitikus-archaikus indíttatású produkciójának az élén, amikor még a teljes csapatot együtt-egyben látjuk. Amúgy csodaszép ez a színes-hangos indítás, azt írtam fel magamnak, hogy a mozgással, énekkel, sodró erejű energiákkal abszolvió nyitány a közönség szeretetének és bizalmának elnyerését szolgálja: ha minden jól megy, itt olyan nagyon sokat kapunk a fiataloktól, hogy abból az előadás során két kézzel tudunk nekik vissza is adni; lám, tud működni a nézőtér és a színpad közötti kommunikáció, ha mindkét fél vevő erre.

De most vissza a múltba: Eck Attila a tavalyi *Saga* után megint kiváló érzékkel szemezget egy időben-térben talán tőlünk távol eső, de a benne foglalt, nagyon is tipikus és tökéletesen kortalan helyzetek révén mindannyiunkat, ám legfőképp a fiatalokat közről érintő problémákból. Íve van a történeteknek, az összevisszaság felől a rend felé haladunk, sokszor elágazó utakon, váratlan kitérőkkel, de azért végig nagyon célirányosan.

Banális azt leírni, hogy a meglehetősen bonyolult szövéssé, egy királyfi felnövéstörténetéről (is) szóló mese olyan témákat pedzeget, mint a féltékenység, a szeretet, a szerelem, a hősiesség, vagy akár a család fogalma, mert bár ott van mindez a színpadra kitéve, nagyon is, de szinte diszkréten, finom eleganciával és végig nagyfokú szakértelemmel. A lényeg az átváltozás, az ősi, teremtő és romboló gesztusok jelen idejű megismétlése, ami a mítosz esszenciájának tökéletes értéséről tanúskodik. A rítus imitálása önmagában üres és kongó lenne, de itt az önreflexió és a humor folyton emlékeztet arra, amiről amúgy hajlamosak vagyunk elfeledkezni.

VMG/KIMI 11.D – Schwarz: *Pippin*, rendezte Perényi Balázs, Szalai Ádám

A nézőtérre telepített félálomjelenettel indít a valamikori musicalból kiinduló, de attól messzire rugaszkodó, hozzánk meg a játzókhöz egyaránt megrendítő közelségbe kerülő *Pippin*. (A mű eredeti formájában is komolyan kacérkodik amúgy a színházi helyzetre való utalgatással, illetve a színház az egész világ ordas közhelyének kreatív újrahaznosításával.) Azt hiszem, ilyen egy ideális diákszínházi előadás. Perényi Balázs és Szalai Ádám munkájának minden percében érezni, hogy nem végrehajtás, hanem közös és személyre szabott gondolkodás, kimerítő ötletelés, majd körültekintő szelekció előzte meg a tulajdonképpen üres színpadon, egy százféleképpen használható zöld hálósáktenger alatt, fölött, mellett zajló játékot.

A játékot, ami végig élettől és az élet iránti mély rajongással van tele. A könyvekben olvasható uncsi történelem mindvégig ugródeszka csupán, és az elrugaszkodás után elképesztő szabadságfokon száguldoznak a játzóok. Szép trükkök vezetnek a figyelmet: a korán egymásra találó szerelmeseknek nem lehet nem drukkolni a nézőtérre, ha a színpadon is egy egész sereg szurkol a sikerért. A címszereplő királyfi korán rájön, hogy nincs számára királyi út: nem az a baj, hogy felmentése volt bodybuildingből, bár zsarnokba hajló apja, meg egy pszichológus számára aranybányát jelentő tesója oldalán alkata és habitusa sem könnyíti meg a dolgát.

Aztán az előadás végén valami varázslatos dolog történik, a láthatatlan rendező megnyomja a visszacsévéző gombot, és újra végigmegyünk a kacskaringós eseménysoron, csak éppen felgyorsítva és visszafelé. És akkor hirtelen minden a helyére kerül.

Müszki 11.C – *Útra kell*, rendezte Ákli Krisztián

Vannak előadások és vannak rendezők, amik/akik nem gondolják, hogy meg kellene könnyíteniük nézőik dolgát. Ákli Krisztián megszállottan kísérletezik mindenkorai diákjaival a hagyományos színház fogalmának szétbombázásán, hol több, hol kevesebb sikerrel. És ez nagyszerű dolog: ha valamiből, hát ebből tényleg sokat tanul rendező, színjátzó, néző – önmagáról, meg a színházról mint olyanról is. Az *Útra kell* lenyűgöző léptékű vállalás, számomra mégis a színház történekeit mindig előrevivő és katalizáló heroikus kudarcok sorát gyarapítja.

A Bóbita Bábszínház összes benti és kinti tereit mozgósító etűdsorban szűkebb-tágabb, zárt vagy nyitott placcon lehetünk tanúi és/vagy résztvevői hol zavarba ejtően banális, hol elgondolkodtató, de semmiképp nem a néző kényelmes szemlélődését szolgáló jeleneteknek. Mielőtt még valaki félreérti, ez utóbbi kifejezetten jó, az viszont nem annyira jó, ha az alkotók önmaguk vízióján kívül másra nincsenek tekintettel. Másképp: ennél a fajta sérülékeny struktúrájánál néhány alapvető dramaturgiai, színjátzó, logisztikai, sőt közlekedésrendészeti szabályt muszáj lenne betartani.

Mert az nem lehet, hogy az egyik apró helyiségben harmincan zsúfolódnak, míg máshol senki se bukkan fel, szegény játzókat is nehéz helyzetbe hozva így; nem lehet, hogy a néző kiszolgáltatottnak és védtelennek érezze magát bizonyos helyzetekben; nem lehet, hogy a könyöklésben és lökdösésben megfáradt néző csöndben unatkozhatson egy sarokban, mert hosszan-hosszan nem történik vele semmi, de az is problematikus, ha a kétszer hat epizódban (amiből én max. nyolcat, ha láttam) több ugyanazt a problémát rágsálja, ráadásul majdnem ugyanúgy.

Nagy a fa, és még csak azt sem mondanám, hogy kicsi a fejsze. Inkább csak élezni kellene rajta, no, meg sokkal, de sokkal pontosabban célozni.

Articsókák – *Gilgames*, rendezte Horváth Dóra, Lakatos Dorina

Valamiért azt gondolom, hogy ha valaki mítoszokkal akar dolgozni színpadon, akkor előbb válogat a klasszikus antikvitás vagy a már megint, még mindig trendi skandináv mitológiából (már csak a köztük nyíló-nyitható átjárók miatt is), mint például a sumér hőseposzból. Önmagában tehát vagány dolognak tartom a *Gilgames* elővételét, ám az is kiderül Horváth Dóra és Lakatos Dorina előadásából, hogy szigorúan ez a történet itt és most elég bizonytalan lábakon áll, de legalábbis komoly beavatkozást, továbbgondolást igényelne.

Üres, fekete, rituális térben vagyunk, amit hosszú botokkal ritmizálnak, tagolnak a játzóok. Lenne még ebben a formában fantázia, sokszor mintha az első ötleteket látnánk megvalósulni a színpadon. A játzóok testükből és testükkel építkeznek, térbeli helyzetükkel egyértelműen jelzik a történetben elfoglalt pozíciójukat, mindvégig világos, ki van fent és ki lent, ki tör kinek az életére, és így tovább. A megértést segíteni hivatott a két, fehérruhás narrátor is, akik demiurgoszként adják meg a kezdő lökést. Aztán sajnos megfélemeznek róluk a rendezőpáros; a színpad szélén nem csinálnak semmit, és bármennyire igyekeznek is, a némajáték érthető módon túl nagy kihívást jelent nekik.

Számos apró szépséget mégis rejt magában az előadás. A nép által szó szerint a magasba emelt, őket leigázó Gilgames, a női csáberejét bevető Istar feltűnése, a megfáradt Enkidu erejének apadása emlékezetes pillanatok. Úgyesen vezeti a figyelmet az előadás, az epizodikus szerkezetű történetben átgondoltak a jelenetváltások. Üdítően más nyelven beszélnek el a két nagy hős összecsapását: az élő videójáték megcsillantja, hogyan lehetne (kellene?) hozzányúlni a nehezen mozdítható alapanyaghoz.

Földes Kis Színpad – *Szívünk nem reszket*, rendezte Dr. Puskás István

Önmagában van abban valami megrendítő és felkavaró, ha ilyen-olyan okokból az ember csoportvezetőként végül (majdnem) egyedül marad, és a fiával készít közösen előadást. Dr. Puskás István most így járt: hiába régi motoros ő a diákszínjátszásban, drukkolunk, hogy miskolci csapata remélhetőleg csak átalakulás, ne pedig felszámolás alatt álljon. A rendező fiával, Puskás Balázzsal összedolgozva szinte Don Quijote-i küzdelmet folytat. Ez például máris egy olyan kapcsolódási pont lehetett volna, ami a *Szívünk nem reszket* című, diákszínjátészó találkozón eleve műfajilag merőben szokatlan monodramát tétellel bíró előadásává teszi.

Ezzel szemben a legkortársabb 17. századi regény főhősének itt egészen új, eléggé meglepő arcvonásait ismerjük meg. Némelyik emlékeztet Cervantes örök túlélőjére, de a legtöbb elgondolkodtat: valóban erről szólna Don Quijote története? Az én, szigorúan szubjektív válaszom az, hogy nagyon nem: a búsképű lovag itt valamiféle kapitalizmuskritikát gyakorol, amikor korunk jellegzetes (vagyis az alkotók által annak gondolt) figuráit idézi fel a színpadon, bőséges bólogatásra biztatva a nézőket, hogy igen, igen, ez ma is így van.

Nem, nincs így, ráadásul a színlap is megtéveszt, amikor hét különböző karakter megjelenését ígéri és várja el az egyetlen színésztől. Darabszámra még éppenséggel meglennénk, de kerül az egész vállalkozásba valami cirkuszi, rossz ízű mutatóanyag mellékönye: „Igen, én erre is képes vagyok! Sőt még erre is!” Minden igyekezte és alázatos munkája ellenére ugyanakkor a színész nem győz meg: a Sancho által felidézett veszélyes és/vagy örült karakterek külső jegyeikben úgy-ahogy elválnak, de egyébként mintha ugyanazokat a melankolikus, sokszor pátoszba fulladó mondatokat hallgatnánk újra és újra.

Eck AMI Soltis Stúdió – *Mielőtt meghaltál*, rendezte Nagy Péter István

A diákszínjátszás egész működésével kapcsolatos kérdéseket is felvet ez a pompás előadás, gondolok itt az örök pedagógia vs. színház kérdéskörére. Nagy Péter István, a fiatal rendezőgeneráció jelentékeny alkotója, a celldömölki műhelyben nőtt fel, nem lep hát meg, hogy a csapat fiataljaival folytatott közös munka rendező és játékosok mély, kölcsönös megértéséről tanúskodik. A *zöld macska* című darab itt a kissé spoileres *Mielőtt meghaltál* címen fut: Elise Wilk 2013-as darabja kézenfekvő okokból népszerű a diákszínjátészók körében.

Mert vannak olyan rettenetes esetek, amikre nincs, nem lehet racionális magyarázat. Egy fiatal ember halála mindig ilyen, de ha van lehetőség a körülményeket, a szereplőket is megismerni közelebről, még hevesebben ver az ember szíve. Bizonyos értelemben egy előre bejelentett gyilkosság krónikája lesz ez a minimalizmusában is rendkívül komoly színházi eszköztárat mozgató, minden elemében pontosan illeszkedő produkció.

Belelátunk a lakótelep életébe, a kallódó fiatalok hétköznapijaiba, a különböző tudatmódosító szerek nyújtotta pici eksztázisok felszabadító és riasztó hatásmechanizmusába. A fehér falra szinte folyamatosan vetített villódzó, megsokszorozott, kicsavarodó képsorok mintha egyenesen a karakterek nem éppen rózsaszín lelkének mélyére löknének minket. Időbe telik, míg rájövök, hogy itt egy rekonstrukció zajlik, az érintettek próbálják – sikertelenül – megérteni és lineáris narratívába rendezni az érthetetlen, mert értelmetlen történetet. Igazi bravúr, hogy a folyamatos vetítés ellenére minden szereplő arcot, hangot, sorsot kap, feszülten figyelem őket, és szorítok nekik azért, hogy elkerüljék az elkerülhetetlent. Nem nekem lesz igazam, sajnos és szerencsére, mindenestre az érzékszerveket és az érzelmeket egyformán alaposan megdolgozza a sok csatornán támadó előadás. Az egyik legszebb rémálom, amit valaha láttam.

Katona Kamra – *Jeruzsálem pusztulása*, rendezte Sárosi Gábor

Van valami végtelenül taszító és viszolygást keltő abban a világban, amit Sárosi Gábor és kecskeméti színjátészói lendületes vonásokkal élénk raknak. Ez most nem annyira impresszió, mint inkább a tények leírása: Katona József (nem is vagyok benne biztos, hogy méltán) elfeledett drámáját, a *Jeruzsálem pusztulása*-t, ha többet forgatnánk, a nemzeti klasszikus drámaíró képe alighanem komoly átalakuláson esne át. Csupa ellenszenves figurát mozgat ebben a bizarr (ál)történelmi drámában Katona, nagyon nehezemre esik bárkivel „menni”. Kizárólag a pénz, a vér, a hatalom, a kegyetlenség, a szexus mozgatja ezt a képzelte Jeruzsálemet – lehet, hogy helyben vagyunk? Valamelyest igen, de persze Katonának a 19. század első harmadában népszerű rémdrámazsáner sokszor 2D-s alakjai és pszichologizálással nemigen vádolható szituációi keltették fel az érdeklődését, szóval adekvát önvédelmi mechanizmus, ha nem vesszük őket túlságosan komolyan.

Nem titok: meglepve szembesültem vele, hogy bár Spiró György 1981-es átíratát is felhasználták a játékosok, de javarészt az eredeti szöveget halljuk tőlük. Értelmezve, értelmesen, érthetően, feszesen és fegyelmegyetten. A veretes, de jól követhető szöveghez pászított trash-esztétika hideglelős megoldásokat szül: a fejekre húzott, plasztik szemeteszsákok arctalan zombisereget idéznek a színpadra. A térhasználat inkább túlbonyolított, mint bonyolult: a kereszt alakban elrendezett nézőtérrel sok helyről főleg nem látni az előadást. Nem szerencsés a nézők lájtos vegzálása sem, ahogy az sem, ha folyton emlékeztetnem kell magamat arra, hogy a karnyújtásnyira tőlem zajló erőszak „csak” színház.

Érdekesek a léptékváltások az előadásban. A nyílt színi brutalitás és a mini játékállatokkal „vívott” küzdelem békében megfér egymás mellett, mivel minden egy, üdvözlendő célnak rendelődik alá: elmesélni precízen, élvezetesen (!) Katona bonyolult históriáját.

Actcentus – Pass Andrea: *Napraforgó*, rendezte Balla Richie

A ma hozzáférhető, legkurrensebb drámakorpuszból kétségkívül vonzó Pass Andrea munkássága. Amellett, hogy hiteles, játszható szituációkat sorakoztat, komoly horderejű társadalmi problémákról is tudósít: átélhető és átérezhető, nagyon jelen idejű és erősen magyar fókuszú az a színház, amiben ő gondolkodik. Hogy a diák-színjátszók számára mindez könnyebbség, vagy épp ellenkezőleg, megoldhatatlan nehézségekkel teli terepet jelent, abban kissé tanácstalan vagyok a győriek Balla Richie rendezte *Napraforgó*ja után.

Akárhogy is, eleve bátor vállalás hozzányúlni ehhez a kompakt drámaszöveghez, az meg, hogy érvényes kozmetikai beavatkozásokat hajtottak végre rajta, jelentősen növeli a bemutató értékét. Az alkotók jó érzékkel azokon a pontokon módosítottak, ahol drámás játékokon keresztül is értelmezhető, ezáltal pedig közel kerül hozzájuk egy-egy jelenet – a családi tragédia csúcspontjaként szolgáló jelmezbáli szcénát megelőző készülődés tipikusan ilyen pillanat. És aztán jön a visszacsapás: a bálban éppen a lényeg sikkad el valahogy, akkor már többször mutatva, hogy a felnőtt karakterekkel, motivációikkal, esetenként fedett-kódolt beszédükkel nemigen tudnak mit kezdeni a játszó, bizonytalanságba sodorva több jelenetet.

Ez nem az ő felelősségük, persze, és érezhetően minden tőlük telhetőt megtesznek ebben a nagy odafigyeléssel készült, mégis csak részértékeket felmutatni képes előadásban. A gyerekek és a felnőttek mikrovilága Passnál élesen elválik, itt viszont – pusztán a megegyező életkorok és a belőlük következő hasonló megoldások miatt – nagyon is összemosódik, zavart okozva a tulajdonképpeni történések adekvát elbeszélésében.

Reménytelen – Zoltán Gábor: *Orgia*, rendezte Regős Simon

És a legvégére megint itt a háború: Zoltán Gábor brutális, az olvasóból fizikai viszolygást és undort kiváltó (magamról beszélek) fontos könyve volt a Regős Simon által és körül szerveződő fiúcsapat origója. A nyilas terror alatt álló Budapest véráztatta hétköznapi adják az *Orgia* keretét: a válogatott kegyetlenkedések leírása, a „megteszi, mert megteheti” cinikus és pragmatikus megközelítése működteti ezt a rettenetes, minden ízében emberellenes, de hát mégis csak emberek által előállított, szégyenteljes kísérletet.

A játszó Budapest első nyilas revüjébe hívnak minket, a fehérre maszkolt arcú, fiatalokú elkövetők a komplex színpadi térhasználattal és az eleve hangsúlyosan színházi közegteremtéssel egy pillanatra sem hagynak kétséget afelől, hogy „csak” színházban vagyunk. Négy nagy fejezetre osztják az eseményeket, és a címek (*Hatalomátvétel, Az ifjúság ébredése, Hungarista művészet, A bolsevik támadás*) azt sejtetik, hogy egy előre kijelölt, jól körülírható irányba visznek az események. Ugyanakkor gyorsan kiderül, hogy a fejezeteken belüli epizódok sorrendje nagyjából-egészében esetleges: az ígéret beváltatlan marad. (És az egész feltűnően emlékeztet a Stúdió K Színházban látható, remek előadásra a k2 Színházról: a *Rettegés és inség a Harmadik birodalomban* című „pesti kabaréra”.)

Problematikussá válik az embertársaikat *just for fun* kínzó, erőszakoló, gyilkoló nyilasok pozíciója akkor, amikor zsidókat/áldozatokat kell játszani némelyiküknek: ilyenkor óhatatlanul megjelenik a közreműködők játékában az együttérzés. Ez azonban szétrobbantja a teátrális keretet: ha nyilast alakítunk, akkor bármennyire ellenkezik is elveinkkel és jó érzésünkkel, mindvégig az egyenruhában kell maradni.

II. Országos Diákszínházi Fesztivál – kék szekció

beszámoló helyett

A fesztivál Kék szekciójának (pécsi) előadásairól nem kaptunk elemzést, részletes ismertetőt. Álljon itt a résztvevő csoportok jegyzéke:

Terne Cserhaja – *Se istenem, se hazám*, rendezte: Demarcsek Zsuzsa

Lovassy Színpad – *Viszonyok és változások*, rendezte: Fürj Katalin

Coproduction NNÁ/VMG – *OÁ, avagy a pólyában egy gyermek jelezte, hogy valami baj van*, rendezte: Gombkötő Juli

PAPktum Faktum – *Régi és új színek*, rendezte: Pap Gábor, Várszegi Martin

Ifjú Morbid Színpad – Lorca: *Vérnász*, rendezte: Sárosi Gábor

Eck Imre AMI Soltis Stúdió – *Mielőtt meghaltam*, rendezte: Pesti Arnold

Adyák 11 – Mrozek: *Nyílt tengeren*, rendezte: Lakó Zsigmond

NNÁ 12.A – Bozsik Yvette: *Tavaszi áldozat*, felkészítő tanár: Krausz Alíz, Szent-Ivány Kinga
PHSZ Berze Színjászok – *Lámpagyár*, rendezte: Ákli Krisztián
NNÁ/KIMI 12.B – *Utas és Há*, rendezte: Gyevi-Bíró Eszter

II. Országos Diákszínházi Fesztivál fődíjai

Pécs, 2019. április 26-28.

FŐDÍJ – LEGJOBB ELŐADÁS DÍJA

Kék szekció:

NNÁ/KIMI 12.b Petrezselyem Kékje – Szerb Antal: *Utas és Há*, rendezte: Gyevi-Bíró Eszter
PHSZ BERZE Színjászok – *Lámpagyár*, rendezte: Ákli Krisztián

Zöld szekció:

Eck Imre AMI Soltis Stúdió – *Mielőtt meghaltál*, rendezte: Nagy Péter István
VMG/KIMI 11.d – *Pippin*, rendezte: Perényi Balázs, Szalai Ádám

XXX. ORSZÁGOS DIÁKSZÍNJÁTSZÓ TALÁLKOZÓ és ODE KONFERENCIA

Gyomaendrőd, 2019. április 11-14.

ODE Konferencia

2019. április 11.

A XXX. Országos Diákszínjászó Találkozó idén nem csak a diákszínjászó előadásoknak adott otthont, hanem az Országos Diákszínjászó Egyesület konferenciájának is. A konferencia kezdete előtt dr. Pacsika György, a Gyomaendrődi Járási Hivatal hivatalvezetője köszöntötte a résztvevőket és kívánt jó munkát a város nevében. A konferencia két nagyobb részből állt: a délelőtti folyamán a regionális diákszínjászó találkozók lebonyolító szervezetek képviselői számoltak be arról, hogy a saját térségük találkozója hogyan zajlott le, a délután folyamán pedig operatív csoportmunka vette kezdetét.

A dél-alföldi régiót Sárosi Gábor, a nyugat-dunántúlit Balla Richie, a dél-dunántúlit Komlóczy Zoltán, a két észak-alföldi régió közül a nyíregyházi regionális találkozót Demarcsek Zsuzsa, a közép-magyarországi régiót Fekete Anikó, a közép-dunántúlit Darabos Petra képviselte. Két terület nem delegált képviselőt a konferenciára: a másik észak-alföldi régió, azaz Debrecen, valamint az észak-magyarországi régió. Ennek a két régióknak a találkozóiról Tóth Zoltán ODE-elnök számolt be. Az operatív csoportmunka előtt az országos találkozó díszvendége, Keresztúri József igazgató úr örvendeztette meg a résztvevőket történeteivel, amelyek helyenként kísérteties módon emlékeztettek azokra a problémákra, melyekkel 2019-ben is küzd a diákszínjászás. A csoportmunka során több kérdéses dolog is felmerült, mint például a jelentkezési lapok részletessége, az országos fesztiválok pénzügyi háttere, a dél-alföldi régióra nevező csoportok alacsony száma és a közép-dunántúli régió megszervezésének körülményei, illetve jövője.

A konferencia rövidege ellenére minőségi időt töltöttek együtt a résztvevők: érdekes és releváns kérdések fogalmazódtak meg, amelyek muníciót adhatnak az éves munkához mindenkinek.

Hornok Máté

Országos Diákszínjászó Találkozó – Gyomaendrőd

2019. április 11., csütörtök

Az idei gyomaendrődi Országos Diákszínjászó Találkozó egyben az ODE 30 éves születésnapjára ünnepségének első állomása is volt. A jubileumi alkalom négy nap alatt zajlott le, a sok off-program mellett – tréningek, koncertek stb. – 16 különböző előadás színjászói kaptak lehetőséget a megmutatkozásra. A színjászó csoportok nagy része csütörtökön érkezett a találkozóra, egészen délutánig a szállások elfoglalása, a regisztráció,

illetve a gyomaendrődi Kállai Ferenc Kulturális Központtal való ismerkedés kapta a főszerepet – ez a helyszín vált a XXX. ODT központjává a négy nap alatt.

Este 6 óra környékére egyre több ember gyűlt össze a kulturális központ udvarában, helyiek és diákszínjátsszók egyaránt. Mindenki a megnyitóra, illetve az azután következő *S.Ő.R.* című előadásra érkezett, amely a találkozó első hivatalos programja volt. A megnyitón elmondta köszöntőjét Tóth Zoltán ODE elnök, illetve Toldi Balázs, Gyomaendrőd polgármestere, majd rögtön következett a majdnem két és fél órás előadás, tele humorral a színpadon és jóízű nevetéssel a nézőtéren. Remek hangulatban indult a találkozó.

Ezután a helyszínen tartózkodó körülbelül 200 résztvevő a szervezők vezetésével együtt átvonult Kállai Ferenc szobrához, ahol egy szál virággal leróhattuk tiszteletünket, megemlékezhattünk a színművészeiről. Külön szépséget adott a ceremóniának Káldi Artúr néhány mondata, aki Kállai Ferenc osztályába járt a főiskolán, s néhány személyes emlékét osztotta meg a résztvevőkkel.

A tartalmas estét Beck Zoltán szerzői estje zárta. A nézőtér tele, sokan halkán dúdolják a dalokat, kellemes hangulatú „egyszálgitáros” koncert. A zenész azon a színpadon énekelt, ahol később a színjátsszók mutatták be az előadásait... Így zárult a XXX. ODT első napja.

2019. április 12., péntek

Padányi Színpad, *Hangok* (Veszprém)

A találkozó pénteki napját Keszte Bálint és Hordós Csaba rendezésében a veszprémiek *Hangok* című előadása nyitja. Sem a játsszók, sem a nézők nincsenek könnyű helyzetben, mivel a sűrű program miatt az előadás reggel 9 órakor kezdődik. Ennek ellenére teltház van, sokaknak csak állóhely marad. Az improvizációkból épült előadás egy éppen tizenharmadik születésnapját ünneplő lány figurája köré szerveződik. Bepillantást nyerhetünk a családi szülinapi buliba, illetve a lány egy napjába az iskolában. A történetet nagyjából ennyiben össze is foglalhatjuk, ám ez egyáltalán nem baj, ugyanis a játsszók és a rendezők is jobbnál jobb ötletekkel, poénokkal, gegekkel halmozzák el a nézőket. Rövid időn belül rájöhettünk, hogy ami itt történik, az nem a valóság akar lenni, így teljesen hétköznapiak tűnik, amikor felbukkan az iskolában a Miniszterelnök Nő/Né/Asszony vagy akár egy-egy szuperhős is.

A játsszók önazonosan léteznek a színpadon, és végig láthatjuk, hogy amivel foglalkoznak, az igazán fontos számukra, érdekli őket. A korai időpont ellenére a közönség értékelte az előadás humorát, és a szakmai zsűri (Hajós Zsuzsa, Patonay Anita, Keserű Imre) is díjazta.

(Különdíj: a songok kiváló használatáért)

Szókiszóló, *A forgószél* (Mohács)

Antoni Andrea rendezése a mindannyiunk által jól ismert Óz történetet felhasználva kalauzol el bennünket egy álmokkal teli világba. Nem véletlen, hogy a zsűri „*Az álmokhoz való viszonyunk legkomplexebb megfogalmazásáért*” különdíjjal jutalmazta a csoportot. Az előadás gyakran használ narratív technikákat, amellyel segít a nézőnek a történet és a sűrű cselekmény egyértelműsítésében. Az egyik legemlékezetesebb számomra a színpadkép és az eszközök használata. A színpad közepén egy hatalmas üres festővászon található szépen megvilágítva. Erre a vászonra festenek a játsszók, így az előadás végére megszületik egy alkotás.

Szintén figyelemre méltó, hogy a csoportban játsszik két jóval fiatalabb színjátsszó, gyerekszínész. Remek érzés és látvány, ahogy a csoportba teljesen asszimilálódva dolgoznak, a csoport teljes jogú tagjai. Sőt, a találkozó egyik legjobb játékát láthattam a fiatalabb fiútól. Az előadás zárása pedig máig emlékezetes számomra.

HMG-KIMI 11. D, *Ki itt belépsz* (Szentes)

A szentesi HMG-KIMI 11.d előadása *Ki itt belépsz* címmel egy hatalmas vállalás volt a játsszóknak, a rendezőnek és a nézőknek egyaránt. Mindezek ellenére azt láttam, hogy az eredeti célkitűzést maximálisan megvalósították, és a nézők egy elemi szinten ható előadást láthattak.

A rendező (Csapiné Matos Ibolya) elvette a szavakat a játsszóktól, csupán hangeffekteket, nyögéseket, szuszogásokat, sikolyokat használtak, miközben különböző helyzetekbe hozták magukat. Néha nagyon emlékezetes képeket láthattunk, néha ismerős szabályjátékokat ismerhettünk fel az előadásban. Ettől a néha kínzó némaságtól a színpadon az idő különleges módon megváltozott, rendkívül lelassult a játék és gyakran meditatív állapotba tudta hozni a nézőket.

(Különdíj: az emberi testet és az időt radikálisan kezelő színházi nyelv megalkotásáért)

Korányi 9. D, *Asszonyállat* (Nagykálló)

Az előadást Vona Éva rendezte Arany balladák felhasználásával. A különböző szövegek remekül illeszkednek egymáshoz és a balladák alapján megkapjuk azt, amit az előadás címe sugall. A nőiség, az asszonylét, a kegyetlenség, az ösztöni létezés – ez mind megjelenik az előadásban egy különleges színházi nyelvet használva. A néptánc elemi erővel hat a színpadon. Látszik, hogy az összes játsszó érti, szereti, amit csinál, és önazonos azzal. Talán az egyik legnagyobb erénye ez a darabnak, szerethető karakterek jelennek meg és látszik az

őszinte személyesség a színjátszóknál. Ezt a hatást erősíti a népzene és a színpadkép: a plafonról hosszú rongyok lógnak lefelé, amely néha erdőt jelent, máskor csecsemőként használható, akit ringatni kell. Az előadás minden eleme egységes, jól kitalált és egy pillanatra sem kizökkentő vagy stílusidegen.

(Különdíj: a folklórkinccs személyessé tételéért)

Fekete Balázs

Az első szakmai beszélgetésre ebéd előtt került sor. A zsűri három előadásról beszélgetett a résztvevőkkel. Elsőként a Padányi Színpad *Hangok* című produkcióját értékelték, majd következett a Szókiszóló *A forgószél* című előadása, végül pedig a Korányi 9. D. *Asszonyállat* című produkciója. Noha ez volt a találkozó első szakmai beszélgetése, meglepően sokan voltunk a kisteremben, szervezők, játsszók és nézők egyaránt. A kulturális központban a játszóhelyek, a próbatermek és a szakmai beszélgetésekhez elkülönített terek egymáshoz nagyon közel helyezkedtek el, gyakran csak egy ajtó, vagy függöny választotta el őket egymástól, ami egyrészt egy nagyon barátságos és táborszerű fesztiválhelyszín hatását keltette, másrésztől viszont talán kicsit megnehezítette a zsűri dolgát. Különösen, amikor az egyébként átjáróként is funkcionáló terembe elkezdett beszűrődni a következő blokk mozgásos előadásának igen sokrétű zenei hanganyaga. (Bár a zsűri a helyzetet minden zökkenő nélkül megoldotta, azért az ajtókhöz közelebb ülők közül néhányan időnként jobban mentek a zene ritmusával, mint a magvas gondolatokkal – ez az ütemes fejbőlintásokból jól látható volt.)

Közvetlen, jó hangulatú beszélgetésen vehettünk részt, három nagyon különböző csoportot ismerhettünk meg. A beszélgetés néhány pontján ráadásul valóban párbeszéd tudott kialakulni, a csoportvezetők és a játsszók is nagy kedvvel válaszoltak a nekik feltett kérdésekre, sőt, olykor-olykor még vitába is szálltak a zsűrivel. (Heves szócsatákról persze túlzás lenne beszélni, de mindenképpen üdítő volt ez a leheletnyi ellentmondás, a pillanatnyi egyet nem értés.)

NNÁ-KIMI 12.b – *Az utolsó tánc Vladdal* (Budapest)

A szakmai beszélgetés (és az ebéd) után a Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium 12.b osztályának *Az utolsó tánc Vladdal* című előadása következett, Gyevi-Bíró Eszter rendezésében. „*Hangsúlyosan vámpírista mozgás-előadás...*” olvashattuk az applikációban a csapat bemutatkozóját, s valóban, az előadás súlyos is volt, meg vámpírista is, és nagy valószínűséggel a valaha volt egyik legjobb előadáskezdés díja is megillette volna. A téma lehetőséget adott arra, hogy egy furcsa, vérszomjas világon keresztül mutassák be a játsszók a szerelmet, a ragaszkodást, a másakra való rátelepedést. Pontos és jó ritmusú volt a darab, az egyszer-kétszer felmerülő technikai bonyodalmakat leszámítva a fények, a zene és a játsszók teljes összhangban léteztek. Fantasztikus volt a hanganyag is, sokszínű, sokszor meglepő zenei választásokat hallhattunk. De nem csak a zenében, a mozgásban is ezer féle dolgot láttunk. A gyönyörű kontaktok között első látásra teljesen oda nem illő show-szerű koreográfiák, fizikai színházi formák is elő-előfordultak, a teljes kavardásból pedig a végére valami nagyon sajátos, nagyon jóleső egység jött létre.

Az előadás legnagyobb érdeme azonban minden kétséget kizáróan a humor. Ez az előadás játszott a nézőivel, provokált, és a szó legnemesebb értelmében szórakoztatott. A találkozó számtalan maradandó élménye közül az egyik, ahogy *Vlad* csapata, kezükben a teljes biológia szertárral táncolnak, hatalmas vigyorral, felszabadultan a Bee Gees *Stayin' Alive*-jára. És a közönség velük együtt ropja – ülve.

(Különdíj: a szerelem határtalanságának érzéki megjelenítéséért)

PHWI csoport – *Nagyi, hogy volt?* (Budapest)

A következő előadás a Pesthidegkúti Waldorf Iskola *Nagyi, hogy volt?* című darabja volt, melynek rendezője Kiss Péter. A csapat Mándy Iván *Az ördög konyhája* című 1965-ös regénye alapján dolgozott, témájuk a hatvanas évek, nagyszüleink ifjúkora volt. Az előadást a Kállai Ferenc Kulturális Központ nagyszínpadán tekinthettük meg, ami – főleg egy prózai előadás esetében – nagy kihívás beszédtechnikailag, de a játsszók könnyedén vették ezt az akadályt. A színpadon egy kanapé, azon egy kötögető nagymama. Emberek körülötte jobbra is, balra is, de a lényeg minden kétséget kizáróan a nagyi. Majd megérkezik az unoka, kezében mikrofonnal és kezdetét veszi a musical, mindenki táncol, énekel, még a nagyi is ropja, a közönség soraiban is sokan dúdolnak, tapsolnak, elindul az előadás. Kicsit olyan volt az egész, mintha tényleg visszarepültünk volna a hatvanas évekbe. A jelmezek, a játéktípus, a poénok és a szóhasználat is egy kicsit poros, de azért kedves, szerethető. Mindent belengett valami furcsa, avittos báj, a régi filmekre jellemző kedves együgyűség. Nagyszerű egyéni alakításokban is bővelkedett az előadás, s ahol esetleg a szöveg kevésbé lett volna izgalmas, ott a játsszók töltötték meg élettel a darabot, így biztosítva remek szórakozást a nézőtérre ülő sokaságnak.

(Különdíj: a dadaista retró műfajának megteremtéséért)

HMG-KIMI 10.D – Csonka Dekameron (Szentes)

A következő előadás a szentesi Horváth Mihály Gimnázium és Keleti István Művészeti Iskola 10. d osztályának Csonka Dekameron, avagy a „törvény szövedéke mindig fölfeslik valahol” című műve volt. A darab rendezői Szurmik Zoltán és Sikó Koppány Sebestyén, az előadás Boccaccio Dekameron és Jaroslav Hašek hasonló című műve alapján készült. A téma a digitális társadalom, a digitális eszközökhöz való ragaszkodásunk, és az azoktól való megválás nehézsége. „Mi történik, ha tíz napra kivonulunk a virtuális világból?” – teszik fel a nagyon is aktuális kérdést a HMG diákjai. Az előadás célja azonban nem az, hogy igazságot tegyen. Egy határozott kérdésből indul ki, amire bár keres, nem talál választ, s ez nem is baj. Sokféle színházi technikát alkalmaz a csoport a különböző jelenetekben, sokféle színpadi fogalmazásmódot ismerünk meg, s ettől lesz az egész előadás igazán izgalmas. Színes fények, zenei sokszínűség, erős karakterek és még erősebb csoportjelenetek váltják egymást, a darab közepe táján mintha el is rugaszkodnánk az alapkérdéstől, belekerülünk egy asszociáció tengerbe, amiből aztán valahogy mégis visszatálunk az eredeti téma felvetéshez. Igazi közösségi alkotás ez, amiből ki-kitűnnek arcok, ötletek, egy-egy pillanat, de utólag csak arra emlékszünk, hogy valami történt velünk és a színpadon levőkkel együtt, egy kis időre részesei lehettünk egy ötletgazdag, kreatívan fogalmazó csapatnak mi magunk is.

(Különdíj: a legszuggesztívebb vokális megnyilvánulásokért)

ZIG-KIMI – Tengerjáró a zöld kékségben (Miskolc)

Vacsora után a miskolci Zrínyi Ilona Gimnázium és Keleti István Művészeti Iskola tizenegyedik osztályának Tengerjáró a zöld kékségben című előadására került sor (rendezők: Dr. Lukácsné Eisner Éva és Lukács Ákos Gyula). Az elmúlt néhány évben mintha megsokasodtak volna a különböző népek mondavilágát feldolgozó diákszínjátzó előadások, s ez alkalommal újra bebizonyosodott, hogy nem ok nélkül. A miskolci csoport ír mondanakból állította össze előadását, mely a hatalom és az egyén viszonyáról, a döntések nehézségéről szólt. Bár a darab színházi értelemben is nagyon izgalmas, a legmegkapóbb a játzók összehangoltsága volt. Együtt rezdültek, mozogtak, ritmusban, tempóban nem lehetett kivetnivalót találni. Lenyűgöző volt a darab zenei világa, a ritmussal és effektekkel megteremtett helyszínek és aktusok, mint például az evezés (ami ráadásul vizuálisan is nagyon jól nézett ki), és a ritmusból való kizökkenés humorával való játék. A diákok nagy kedvvel, bátran játszottak, mindenki megmutatta magát, minden arc megjegyezhető volt, mert a tömegjelenetek során is karakterben maradtak, így mindig volt kit figyelni. A történetmesélésnek és a közösségi színházcsinálásnak egészen magas szintjét láthattuk.

(Különdíj: az első erejű XXI. századi ősmonda megalkotásáért)

Zsöllye – Hullám (Nyíregyháza)

Csütörtökön az utolsó előtti előadás a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Zsöllye színjátzó körének Hullám című előadása volt, Mendler Mónika rendezésében. A darab Tasnádi István Harmadik hullám című drámáját dolgozza fel, mely az autokrácia és demokrácia kérdéseivel foglalkozik, iskolai szituációba ágyazva. Az előadás sok vitát eredményezett, volt, akit felhábortott, volt, akit lenyűgözött, mindenképpen erősen hatott a nézők nagy részére. A játzók hihetetlen pontossággal játszottak, értették, amiről beszélnek, ami – főleg ebben az előadásban – a legfontosabb. Az is lényeges, hogy erre az előadásra az országos diákszínjátzó találkozó keretei között került sor, hiszen társadalmilag rendkívül aktuális kérdésről beszél, és szerintem nagyon fontos, hogy jelen helyzetben diákok beszéltek diákoknak, hogy ők érezték fontosnak ezt a témát, és így talán közvetlenebb módon tudták azt közvetíteni kortársaik felé. Érdekelt volna, hogy a diák nézőkre milyen hatást tett az előadás, vajon ők is olyan jól és hosszan vitáztak-e utána, mint ahogy a felnőttek tették. A téma fontossága mellett kiemelném a színészi játékot is, mind a tanárokat, mind az osztály tagjait alakító játzók egytől-egyig érzéssel, profin játszottak, erős színházi pillanatokot tudtak teremteni.

(Különdíj: az elkötelezett társadalmi felelősségvállalásért és hiteles színészi játékért)

Darabos Petra

2019. április 13., szombat

NLG Társulat – Pár-baj (Szombathely)

Az NLG társulat Pár-baj néven futó előadása Dragomán György A fehér király című regényét vette alapul. Az eredeti mű néhány részletét emelte ki a csoport, nagy hangsúlyt fektettek a történet íveinek, és csúcspontjainak kidolgozására, ezt a fesztivál végén a zsűri egy különdíjjal is jutalmazta (A történet hangsúlyainak megtalálásáért, a stílus következetes végigviteléért.). Az előadás, a regény első pár fejezetét dolgozza fel, itt ismerjük meg igazán a háttérét, jellemét, közegét a főszereplő kisfiúnak. Az előadás első pillanataiban nem sejtjük, hogy mi az eredeti mű, amely alapján dolgozott a csoport, ekkor csak egy erős szocialista „paródiát”, kritikát látunk. A játzók masíroznak, sípszóra mozdulnak és úttörődalokat fújnak, ez megteremt az alaphangulatot, egyből atmoszférát teremt, megismerjük a karakterek környezetét. Az előadás folyamán rendszerint visszatérő elemek

a labdák, a mindenki által jól ismert pöttyös gumilabda mindig más és más szerepben tér vissza, hol valós labda, hol puska, hol tulipán. A csoport nem használ sok díszletet, főképp csak zsámolyok és labdák vannak a térben, az egész egy nyolcvanas évekbeli tornateremre emlékeztet, ezt segíti a nézőtér elrendezése is. A csoport és Németh Andrea (csoportvezető) főleg a főszereplő kisfiú fejlődését élezte ki, mégsem egy totálisan karakterközpontú előadásról van szó, mivel sok játzó volt és kevés szerep, ezért folyamatosan váltakoztak a szereplők, nem volt „egy” főszereplője, mégis végig lehetett követni a kisfiú történetét. Az előadás végén minden játzó azonosult a fiúval és szembenézett a körülötte élő világgal, a nézők, akik eddig falai voltak ennek a kapszulának, most azon kapták magukat, hogy nem ők néznek, hanem őket nézik. A záró kép, a kitekintéssel hosszan kitartott és nagyon fegyelmezett volt.

A majorból – Sokgyerek, Nagyház (Budapest)

Farkas Atilla (rendező) és csoportja hosszas előkészületek után kezdett csak bele a munkába. Felmérést készítettek az utca emberével arról, hogy mit gondol az álmokról, voltak-e álmai, teljesült-e valamelyik. A játzók mind egy-egy, a felmérésben résztvevő felnőttet alakítottak, a szerepek épp oly gyorsan váltakoztak, mint a korosztályok vagy a nemi szerepek. Az előadás annyira sokszínű lett, amennyire sokrétű az embersereg, akik részt vettek a felmérésben. A nézőtér mindenki riporternek érezhette magát, hisz rengeteg olyan pillanat volt, amikor egy-egy karakter szemben ülve a közönséggel válaszolt, a nézők által nem hallott kérdésekre, ami azt a hatást keltette, mintha a néző kérdezte volna. A központi szál, az álmok pontosan összekötöttek mindent, gyönyörű életutak, jellemek életek rajzolódta ki előttünk. A mélység mellett nagy szerepet kapott a humor is, az előadás tele van komikummal, és ezzel nagyon jól bánik, tartja az egyensúlyt a komoly témák, és neveltséggé tett helyzetek között. A rengeteg álmodozó között felfedezhetünk egy másik kapcsolatot is: minden karakternek köze van valahogy Párizshoz, mind eljutnak valahogy oda, és természetesen találkoznak is egymással. Az a pont, amikor a tucatnyi magyar találkozik Párizsban, nem azt a célt szolgálja, hogy összekösse ezeket a karaktereket, és innentől a közös történetüket mesélje el. Ez a pont megmutatja, hogy mindenkinek lehetnek beteljesült álmai, meg persze azt is, hogy mennyire neveltségesen tudunk viselkedni külföldön. A rengeteg felvillantott karakter külön- külön is mind érdekes, de így egyben áll össze igazán, látszik, hogy a játék célja a teljes egyenlőség megmutatása, mindenki álmodik, vágyik valamire, legyen az ember elkeseredett hatvanéves nyugdíjas néni, vagy ereje teljében lévő fiatal üzletember

(Különdíj: az elmélyült szociológiai háttérmunkából való építkezésért)

TesserAct – Az öreg hölgy látogatása (Győr)

A svájci író tragikomédiája nagyon nehéz témát bont ki: „Mi történik, ha sérül az emberi méltóság?” Dürrenmatt 1956-ban írta *Az öreg hölgy látogatása*-t, amikor ez a téma központi kérdés volt az emberek mindennapjaiban. Ma ugyancsak rengeteg embert foglalkoztat ez a téma, a találkozó is több olyan előadást láthattunk, melyek ezt járták körbe. A TesserAct társulat és Horváth Dóra csoportvezető megérdemelten kapta meg *A groteszk játékmóddal való bátor kísérletezésért* járó különdíjat. Már az első pillanatban lehetett érezni, hogy nem mindennapi előadást fogunk látni. Még a sötétben halljuk egy érkező vonat hangját, de nem bejátszás, hanem a szereplők adják ki a hangot, innentől kezdve folyamatosan biztosak lehetünk abban, hogy semmi sem az, aminek először látszik. Az előadással talán kicsit nagy fába vágta a fejszéküket az alkotók, hiszen egy hosszú és sokszereplős (idősebb karakterek!) dráma, és nem egy könnyen fogyasztható mű. Az előadás rengeteg értékes, frappáns megoldással operál, például a két „fegyverhordozó”, „tróncipelő” Toby és Roby minden alkalommal a fejük fölött cipelik Claire-t, és akárhányszor parancsot kapnak, csak annyit mondanak: Yes, Mom!, Ez visszatérő humorforrása az előadásnak. Vannak még felettébb különös karakterek, mint Koby és Loby, a vakok, akik úgy néztek ki, mint két eltévedt pokémon. A kigurumi pizsamában mászkáló játzóik igazán abszurd és humoros foltjai az előadásnak, mégsem tudunk teljes szívből örülni nekik, hisz hiába neveztünk rajtuk, ha nem értjük, amit mondanak – sajnos a beszédtechnika és az érthetőség rovására ment a furcsa hangzás. A csoport nem használt díszletelemeket, inkább a stilizáció mellett vokolt. Többször is előkerülnek a ruhák, mint különböző jelzések. Van, hogy ruhákkal dobálják meg Illt, jelezve a köpködő, mutogató pletykákat, máskor pedig egy ruhából készült hatalmas ugrókötelet lengettnek Ill körül, így kényszerítik ugrásra, miközben a szavaikkal megpróbálják nyugtatgatni. A ruhák és minden stilizáció újabb, mélyebb réteget nyit meg. Az előadás kissé túllépte a kellő időtartamot, a végére a játzók és a közönség is egyaránt elfáradt, mégis az utolsó pillanatig kíváncsi volt mindenki, hogy mi lesz a történet vége.

Danka Márta Mária

The Crew – Bárka (Budapest)

A csoport William Golding *A legyek Ura* című művéből dolgozva hozta létre saját világát. Bár az előadás elején már minden néző körülbelül tudja, hová vezethet az alapszituációban rejlő konfliktus, az odáig való

eljutás izgalmát mégsem veszik el. A Bárkában egy, a hétköznapi valóságból elmenekült fiatalokból álló csoport viszonyainak alakulását követhetjük. Az alakulás alatt pedig szétbomlást, egymás ellen fordulást és a másik elnyomását lehet érteni. „Tizenöt fiatal bárkát épít, hogy elhagyja a világot és végre úgy élhessenek, ahogy mindig is akartak.” – írják az alkotók. Kiderül azonban, hogy szükségszerűen és megállíthatatlanul ugyanazt a világot kezdik építeni, amelyből maguk is menekülni akartak. A személyre szabott szerepek és a rögtönzésekből született párbeszéd leggyakrabban olyan természetes játékmódot eredményeznek, ami képes behúzni a nézőt és elfelejteti az előre megjósolható végkifejletet. A bárka letisztult terét a játékosok hozzák létre az előadás kezdetén, ennek a mozzanatnak a jelentősége pedig egészen a darab végéig rejtve marad. A játékosok ugyanis kettős szerepben léteznek: a bárkán lévő gyerekek és az azokat megformáló darabbéli színjátszók szerepében. A játékosok létbe való kilépés csak a fiktív szituáció végletekig járatása után történik meg, egyedi állásfoglalásként. Ezt a „színház a színházban” eszközt az évben többször, különböző kontextusban láthattuk, ennyire indokoltnak és a játékosok által is hitelesen megformáltnak azonban csak nagyon ritkán.

(Különdíj: az elkötelezett közéleti felelősségvállalás személyessé tételéért)

Kerekasztal Színjátszó Csoport – A Délibábok Hőse (Budapest)

A *Délbábok Hőse* egy igazán különleges első előadás a Kerekasztal Színjátszó Csoporttól. Emlékeim szerint én még nem láttam színjátszókat ennél őszintébben és önazonosabban működni a színpadon. Az előadás talán legnagyobb érdeme – pedagógiai és színházi szempontból – pedig éppen ez az őszinteség. A karakterek minden problémája, szava és gesztusa saját, az adott játékosból építkező még akkor is, amikor egy idős néni játékos fiatal lányt látunk. Az alig félórás előadás során gyors egymástutánban tapasztalunk mély meghatódást és önfeledt nevetést. Ezek az elkoptatott szavak azonban magyarázatra szorulnak. Nem „jó viccekről” és „szép pillanatokról” van ugyanis szó. Ez a nevetés és meghatódás inkább arra hasonlít, amikor a szülő rosszködni látja saját négyéves gyermekét. Különös az, hogy ezt az érzelmi kötődést a darab néhány perc alatt képes kialakítani. Ebben pedig nincsenek magukra hagyva a játékosok. Az előadás pillanatában megszülető háttér Ungvári Sára és Petrik Sára közösen, írásvetítővel hozzák létre, ez pedig olyan mértékben támogatja meg a történetet, hogy az első felbukkanásakor a darab központi szervezőelemévé válik. Az alig néhány eszközzel megteremtett színpadképek esztétikai értékük mellett olykor még humorral is szolgálnak. Ez a letisztultság pedig teljesen összhangban van a játékosok lecsupaszított, maníroktól mentes, őszinte játékmódjával. Mindezek hatására az előadás után egy kíváncsiság fogalmazódhat meg a nézőkben: hogy a csoporttal és az általuk nyújtott élménnyel még évekig találkozhatunk a fesztiválokon.

(Különdíj: az önazonos színpadi jelenléteért és a legjobban működő metaforáért)

Duhajkodály – TEHETSÉG (Pécs)

A pécsi fiatalok előadása a tehetség témakörét járta körül saját, hétköznapi élethelyzeteiken keresztül. Az előadás humora a nézőtér jelentős részét vitte magával. A humor ugyanis átjárta az egész darabot annak ellenére (vagy éppen azért), hogy sokszor a felszín alatt tragikus emberi létállapotokat mutatott meg. Az előadás során a játékosok a játék élvezete mellett olykor megmutatkozik a saját lélekállapot kijátszására tett kísérlet is. Olykor az az érzésem támadt, hogy az adott jelenet talán nem is nekem, nézőnek, hanem magának a csoportnak szól, én csupán kívülről megfigyelhetem azt. Az előadás folyamából való kikökenést azonban nem tartom általánosnak, a nézőtér leggyakrabban az általam befelé irányuló tartott jelenetek humorával és gondolatosságával is gond nélkül tudott haladni.

(Különdíj: a vidám „levegő akrobaták” tehetségéért)

Adyák 10 – Kalitka keresi madarát (Debrecen)

Fesztiválzárónak legalább annyira hálátlan feladat lenni, mint nyitónak. Az Adyák10 előadása azonban felépítéséből és hangulatából adódóan jónak bizonyult erre a szerepre. A diákok által színre vitt jelenetek háromnegyedét sokszor láthattuk színpadon az utóbbi években. A már ismerős Metadolce, Plazma, Átváltozás (stb.) szövegeket Bakota Árpád egyszerű elemekkel dolgozó, kreatív rendezésében a diákok hatalmas játékkedvvel vitték színre, mindig pontosan érte azok gondolatosságát. A mainstreamnek számító szöveget pedig mainstream zenék tűzdelték (elég csak a Punnany Massif *Elvezd* című dalára gondolnunk), amik a közönség soraiban olykor koncerthez hasonló hangulatot eredményeztek. Jó érzés volt látni, ahogyan a diákközönség az első találkozás csodálkozásával nevet a fent említett szövegeken, a csoportvezetők pedig mosollyal az arcukon szinte kívülről mondják azokat. A játékosok egymásra hangoltsága pedig akkor mutatkozott meg leginkább, amikor a fináléhoz közeledve az elektromos zongora nem szólalt meg, ám ez egy percre sem zökkentette ki őket, sőt, a problémát a nézők közül sokan valószínűleg észre sem vették.

(Különdíj: az oktatási rendszer átütő kritikájáért és a kortárs szövegek beépítéséért)

Keszte Bálint

TAVASZI ÁLDOZAT

Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium, Budapest, 12. A osztály
Bozók Yvette koreográfiája Krausz Aliz és Szent-Iványi Kinga rendezésében

A HAJNALOK ITT CSENDESEK

Adyák 12, Debrecen
Rendező: O. Szabó Soma

Cseri László felvételei

